

Egenartsanalyse

Den Grønne Boulevard – etape 1

10. oktober 2026

Egenartsanalyse

Den Grønne Boulevard - etape 1

Kolofon

Den Grønne Boulevard - etape 1
Egenartsanalyse

Dato	10. oktober 2026
Bygherre	Københavns Kommune
Udarbejdet af	Tegnestuen Vandkunsten KOMMON Marianne Levinsen landskab EKJ ingeniører RAW Mobility

0.0	**Grundlag**	side 04
1.0	**Forundersøgelse**	side 08
1.1	Screening af eksisterende analyser	
1.2	Fredninger/SAVE-registrering	
1.3	Historiske kort	
1.4	Historiske rumlige skildringer	
1.5	Boulevardens udvikling	
2.0	**Registrering**	side 44
2.1	Træk - Stor skala	
2.2	Mønstre - Mellem skala	
2.3	Elementer - Lille skala	
3.0	**Analyse**	side 68
3.1	Træk - Stor skala	
3.2	Mønstre - Mellem skala	
3.3	Elementer - Lille skala	
4.0	**Program**	side 102
4.1	Egenartsanalyse / Overordnet	
4.2	Egenartsanalyse / Alle skalatrin	
4.3	Egenartsanalyse / Mønstre - Mellem skala	

0.0 Grundlag

Den Grønne Boulevard
Med budgetaftalen for 2021 igangsatte Københavns Kommune en analyse af mulighederne for at nedgrave biltrafikken på strækningen mellem Bispeengbuen og Langebro og etablere en boulevard på terræn. Mulighederne blev undersøgt i 'Foranalyse af Den Grønne Boulevard, Fase 1' (januar 2023) og 'Den Grønne Boulevard, Fase 2' (november 2023). Analyserne resulterede i et hovedforslag med en tunnel mellem Jarmers Plads og Rysensteensgade (etape 1) samt tunnel mellem Borups Allé og Søerne (etape 2).

På baggrund af analysernes konklusioner, blev det besluttet at arbejde videre med projektet gennem en undersøgelse opdelt i to etaper. Ved Budget 2025 blev der afsat midler til en afklaringsfase ift. et samarbejde med Frederiksberg Kommune om etape 2. Der er på nuværende tidspunkt ikke afsat midler til analyse af etape 2.

Etape 1, Foranalyse og Idéoplæg
I 2024 igangsatte Københavns Kommune en 'Foranalyse af Den Grønne Boulevard, Etape 1' (COWI 2025), der kvalificerede resultaterne fra den første foranalyse, bl.a. med fokus på trafikafvikling og udformning af rampeanlæggene ved hhv. Jarmers Plads og Rysensteensgade. Resultaterne indgår i det videre arbejde, men peger også på et behov for videre analyser af bl.a. trafikafvikling under og efter anlæg, i en eventuel senere fase af projektet.

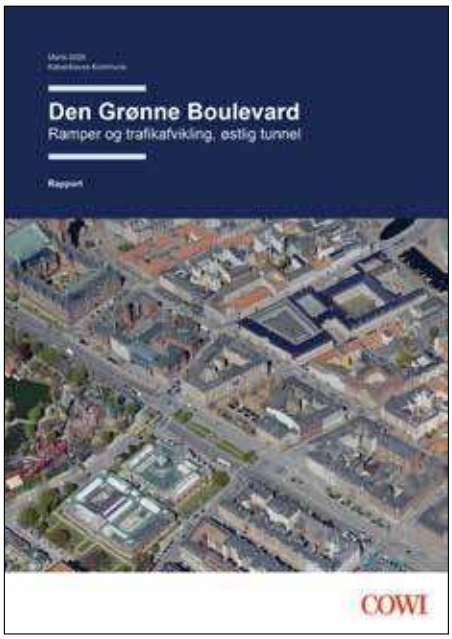
Med budgetaftalen for 2025 blev der afsat midler til udarbejdelse af et idéoplæg for etape 1 af "Den Grønne Boulevard". Idéoplægget skal belyse forskellige scenarier for anvendelsen af overfladearealet hvis biltrafikken flyttes til en tunnel. Arbejdet er opdelt i tre faser, og nærværende rapport sammenfatter resultaterne fra første fase (se faseplan på næste side).



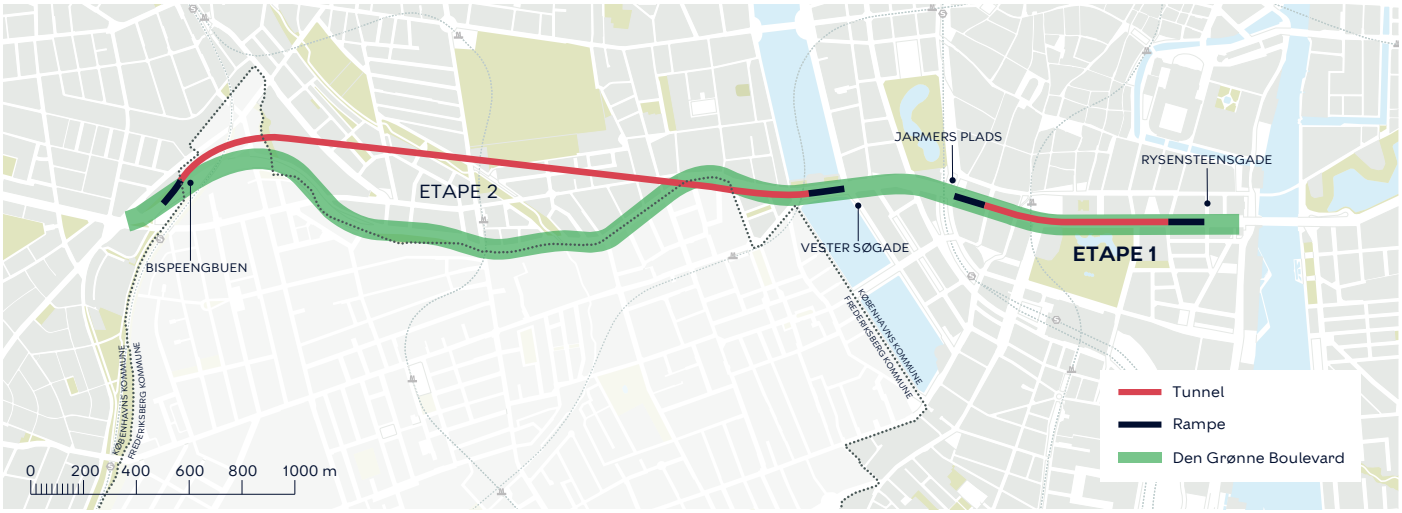
Foranalyse af Den Grønne Boulevard, Fase 1 (COWI/Schønherr 2023)



Den Grønne Boulevard, Fase 2 (COWI/Schønherr 2023)



Foranalyse af Den Grønne Boulevard, Etape 1 (COWI 2025)



Etape 1 for Den Grønne Boulevard (Københavns Kommune 2025)

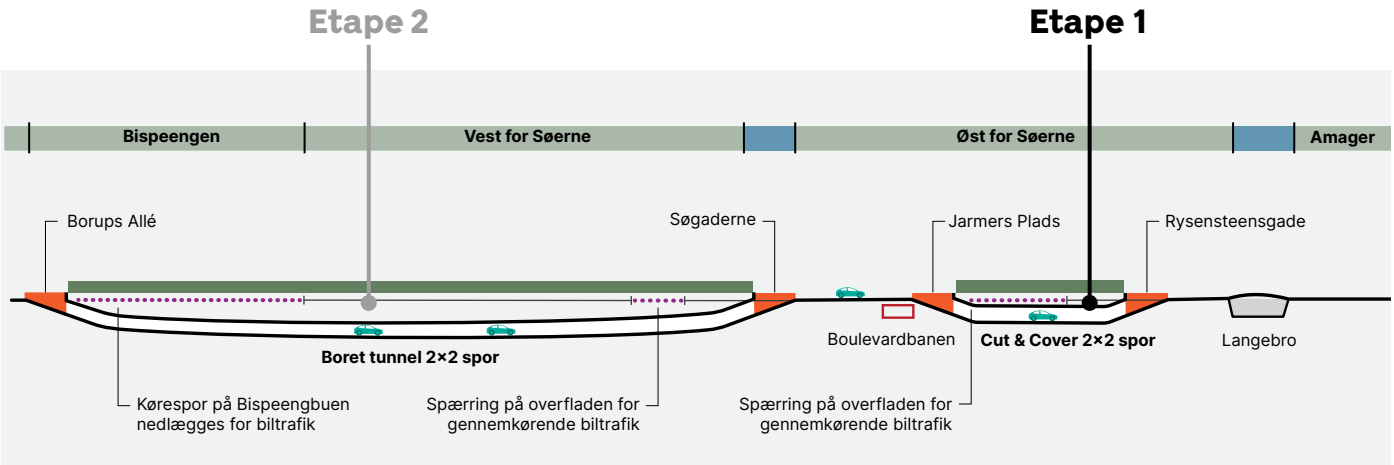


Diagram der viser den borede tunnel fra Borups Allé til Søgaderne samt en 'cut'n'cover tunnel fra Jarmers Plads til Rysensteensgade (Resumérapport, Foranalyse af Den Grønne Boulevard, COWI/Schønherr 2023)

Opdrag

Københavns Kommune skriver følgende om formålet med idéoplægget:

"Formålet er at komme nærmere et realiserbart projekt for byrummet på Den Grønne Boulevard, og der skal udarbejdes en vision for udformningen af overfladearealet."

Arbejdet med idéoplægget indledes med en kortlægning af området. Her analyseres blandt andet tekniske og planmæssige forhold samt byrum, byliv, kultur, arkitektur, beplantning, grønne områder, trafik og mobilitet. Formålet er at skabe et samlet grundlag for den videre udvikling af projektet.

Som led i kortlægningen er der udarbejdet en arkitektonisk egenartsanalyse – et værktøj som Københavns Kommune har udviklet. Egenartsanalysen bruges til at beskrive områdets særlige arkitektoniske karakter, identitet, kvaliteter og udfordringer og indgår som et grundlag for det videre arbejde.

Som en del af opdraget, undersøges mulighederne for ny bebyggelse i området. Undersøgelsen omfatter de tekniske muligheder for at bygge oven på en tunnel, de planmæssige rammer samt mulige anvendelser af arealerne set ift. egenartsanalysens anbefalinger. Resultaterne samles i en række indledende volumenstudier, der illustrerer bebyggelsesmulighederne i området.

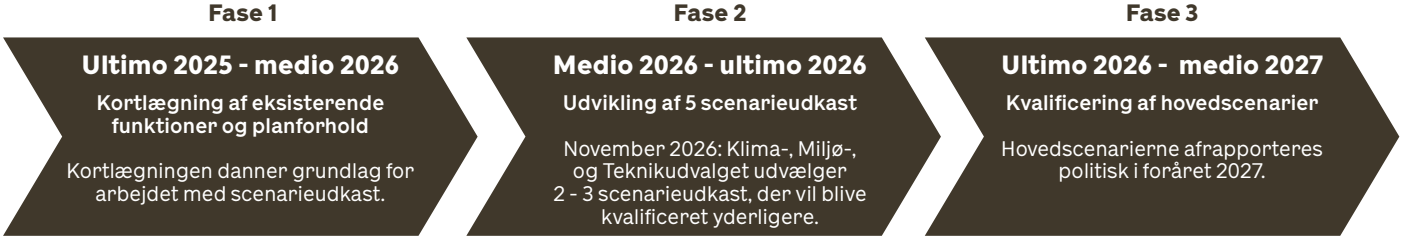
På baggrund af de indledende analyser, er der udarbejdet 5-6 scenarieudkast på skitseniveau for overfladearealet, der afrapporteres i en selvstændig rapport. Hvert scenarie repræsenterer en selvstændig vision og illustrerer forskellige principper for områdets fremtidige udvikling. Scenarieudkastene afdækker forskellige hovedgreb, koncepter og anvendelsesmuligheder og belyser dermed et bredt mulighedsrum for projektområdet samt en overordnet vurdering af økonomi og anlæg.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget udpeger på baggrund af dette 2 - 3 hovedscenarier til yderligere kvalificering, så de kan indgå i den endelige afrapportering af "Idéoplæg for Den Grønne Boulevard, Etape 1"

Der gennemføres løbende borger- og interessentinddragelse som en del af processen. Inddragelsen sker gennem forskellige formater, herunder byvandringer, spørgeskemaundersøgelser, bilaterale møder og workshops.

Nærværende rapport indgår sammen med rapporterne "Eksisterende funktioner og planforhold" og "Byggeri på overfladen" som baggrundsmateriale for scenarieudkastene. Rapporternes hovedresultater samles og opsummeres i en resumérapport, som har bidraget til at rammesætte forudsætningerne for udviklingen.

Det endelige idéoplæg forventes afrapporteret til Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen i april 2027.



Faseplan for idéoplægget

Grundlag / fortsat

Projektafgrænsning
Den Grønne Boulevards Etape 1 fastlægger et 'projektområde' bestående af matriklerne for H. C. Andersens Boulevard fra Jarmers Plads til Rysensteensgade (se kort). For at kunne afgrænse analyser til et relevant område, er dette defineret som på kortet og betegnet 'nærområde'. Nærområdet følger i hovedtræk matrikellinjer fra tilstødende matrikler i periferien af projektområdet, der vurderes at kunne blive påvirket af projektet. Et forsigtighedsprincip er blevet anlagt, og der analyseres derfor på et større område, end hvad der kan vise sig at være nødvendigt.

Egenartsanalyse
Nærværende rapport omhandler en arkitektonisk egenartsanalyse af projektområdet og det tilhørende nærområde, udarbejdet med vejledning fra Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Formålet med egenartsanalysen er at belyse områdets byarkitektoniske karakter, kulturhistoriske lag, bevaringsværdier, eksisterende potentialer samt fremtidige udviklingsmuligheder. Analysen fungerer som et grundlag for både planlægning og beslutningstagning, idet den identificerer områder med særlige kvaliteter, hvor udvikling kan ske med respekt for stedets egenart.

Egenartsanalysen består af flere kapitler: forundersøgelse, registrering og systematisk analyse af de vigtigste informationer, herunder dominerende træk, bebyggelsesmønstre, rumlige elementer og landskabelige forbindelser. På baggrund heraf udarbejdes en konklusion, som peger på konkrete muligheder for udvikling og bevaring, hvor stedets karakter understøttes og videreføres. I egenartsanalysens metodik udmunder konklusionerne i et program, der beskriver udviklingspotentialerne for området.

Egenartsanalysen danner afsæt for udviklingen af scenarieudkast og hovedscenarier for Den Grønne Boulevard, Etape 1.

Læsevejledning
Denne rapport består af en række kapitler med hver deres tema og kildemateriale. Disse indledes med en rammesætning af formålet og en afdækning af tema samt foreløbige konklusioner. Hvert kapitel består af afsnit, med et specifikt fokus.

For hvert afsnit opsummeres væsentlige pointer i en manchet: ◉

Konklusioner fra denne rapport sammenfattes til sidst i program-kapitlet og de er også at finde i den tilhørende Resumérapport for denne fase af 'Idéoplæg for Den Grønne Boulevard, Etape 1'.



Eksisterende funktioner & planforhold



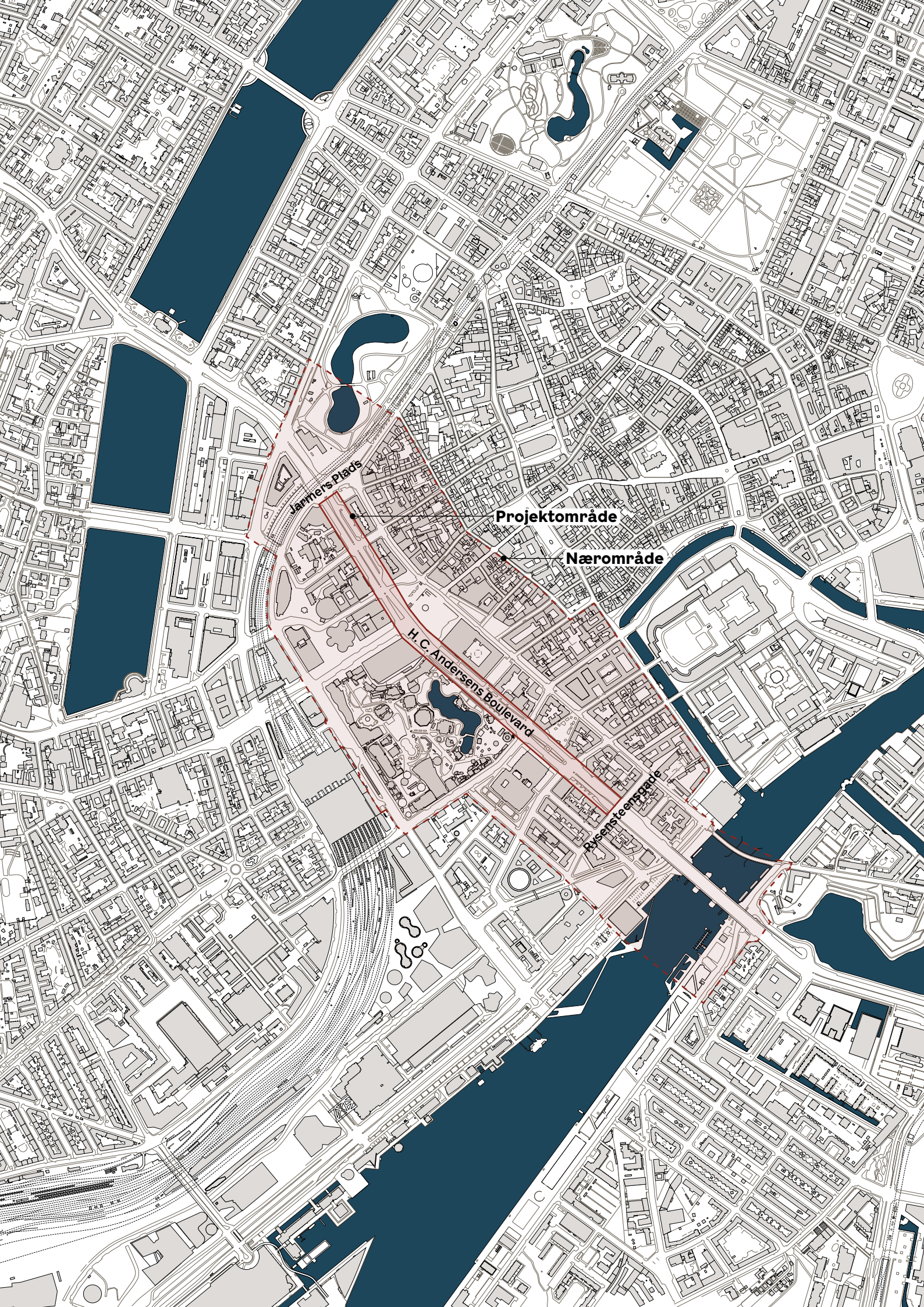
Egenartsanalyse (denne rapport)



Byggeri på overfladen

Projektafgrænsning
Projektområde
Nærområde

1:10000


Jarmers Plads
Projektområde
Nærområde
H. C. Andersens Boulevard
Ryesgade

1.0 Forundersøgelse

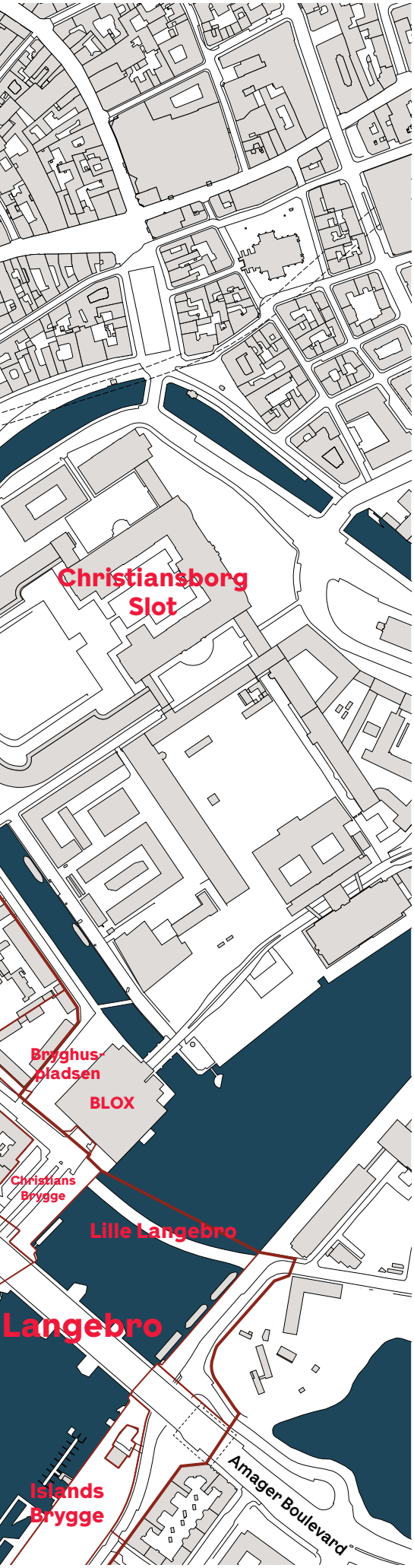
Introduktion
Forundersøgelsen giver overblik over værdifuld viden om området ved at gennemgå arkivmateriale og eksisterende analyser af området. Forundersøgelsen omhandler kortlægning af områdets udviklingshistorie samt bygninger og anlægs tidligere funktioner og gældende udpegninger af bevaringsværdier mv.

Formålet med kapitlet er at give projektet sin korrekte historiske kontekst og på den måde skabe en fælles forståelse for hvordan området er opstået og hvorfor det ser ud som det gør.

Referencer/ kilder

Kilde: GeoDanmark, Dataforsyningen
Kilde: Bydelsatlas København og Bydelsatlas IndreBy/ Christianshavn
Kilde: Specialkort fra bogen 'Københavns historie og topografi i Middelalderen', H. U. Ramsing 1940
Kilde: Sammenstilling af H. U. Ramsings kort samt diagram fra 'Rådhuspladsen, KBM 3827 Cultural Historical Report, Metro Cityring Excavation',figur 120, Ed Lyne & Hanna Dahlström.
Kilde: 'KORT over KJØBENHAVN. aar 1620', Københavns Stadsarkiv
Kilde: '1795 Kort over Københavns brand', Københavns Stadsarkiv
Kilde: '1872 KAART over KJÖBENHAVN', Topograph L. Both
Kilde: 'KJÖBENHAVN 1888', H. E. G. Saaby
Kilde: 'KJÖBENHAVN MED NÆRMESTE OMEGN 1903', Københavns Kommune
Kilde: 'KØBENHAVN Bebyggelsesarternes fordeling 1941', Københavns Kommune
Kilde: Københavns Museum
Kilde: Københavns Stadsarkiv
Kilde: Digitale Samlinger
Kilde: https://kortviseren.dk
Kilde/ Sofie Mathiassen, Scanpix
Kilde: Københavns Kommunes Tegningsarkiv


H. C. Ørstedsparken
Nørre Farimagsgade
Nørre Voldgade
Realdania
Domkirken
Vester Farimagsgade
FOA
Jarmers Plads
Sankt Peders Stræde
Studiestræde
Gammeltorv
Staunings Plads
Pumpehuset
Strøget
Nytorv
JP/Politikens Hus
Vestergade
Frederiksberggade
Københavns vandværk
Dagmarhus
Palads
Rådhuspladsen
Lavendelstræde
Cirkus-bygningen
Akseltorv
Jernbanegade
Farvergade
Hammerichsgade
Vejrmøllen
Regnbue-pladsen
Axeltowers
Vartorv
Rådhuset
Vester Voldgade
Løngangstræde
DI
H. C. Andersens Boulevard
Stormgade
SAS-hotel
Vesterbrogade
Bag Rådhuset
Prinsens Palæ
Hovedbrand-stationen
Nationalmuseet
Københavns Museum
Ny Vestergade
Frihedsstøtten
Tivoli
Ny Kongensgade
Dantes Plads
Videnskabernes Selskab
Den Classenske Legatskole
Ny Carlsberg Glyptotek
Københavns Hovedbanegård
Bernstorffsgade
Tietgensgade
Niels Brocks Gade
Rysensteensgade
Hambrosgade
Politigården
Kalvebod Brygge
Kalvebod Bølge



Forundersøgelsen

Forundersøgelsen afdækker de aktiviteter, anvendelser og historiske hændelser, der har præget området og har bidraget til, at området ser ud og opleves, som det gør i dag. Jf. Københavns Kommunes egenartsanalyse-værktøj, omfatter kapitlet følgende:

- Historiske fotos og kort
- Screening af bydelssignalementer og bydelsatlas
- Udpegede værdier i kommuneplan, lokalplan og statslige udpegninger
- Matrikel- og anvendelseskort (nutidige og historiske)
- Fredede og bevaringsværdige bygninger
- Udpegning af kulturmiljøer/ både byggede landskabelige lag.
- Belægningslag

Signaturforklaring

XX Navngivning

Matrikelskel

Nærområde

Situationsplan 1:5000

1.1 Screening af eksisterende analyser

Forundersøgelse

Skov- og Naturstyrelsen (nuværende Naturstyrelse) udarbejdede i 1994 i samarbejde med Københavns Kommune en række analyser, der overordnet peger på værdier og egenart for både København som helhed og med specifikke fokus på bydele. For dette projekt er Byatlasset for København samt Bydelsatlas for Indre By / Christianshavn relevant.

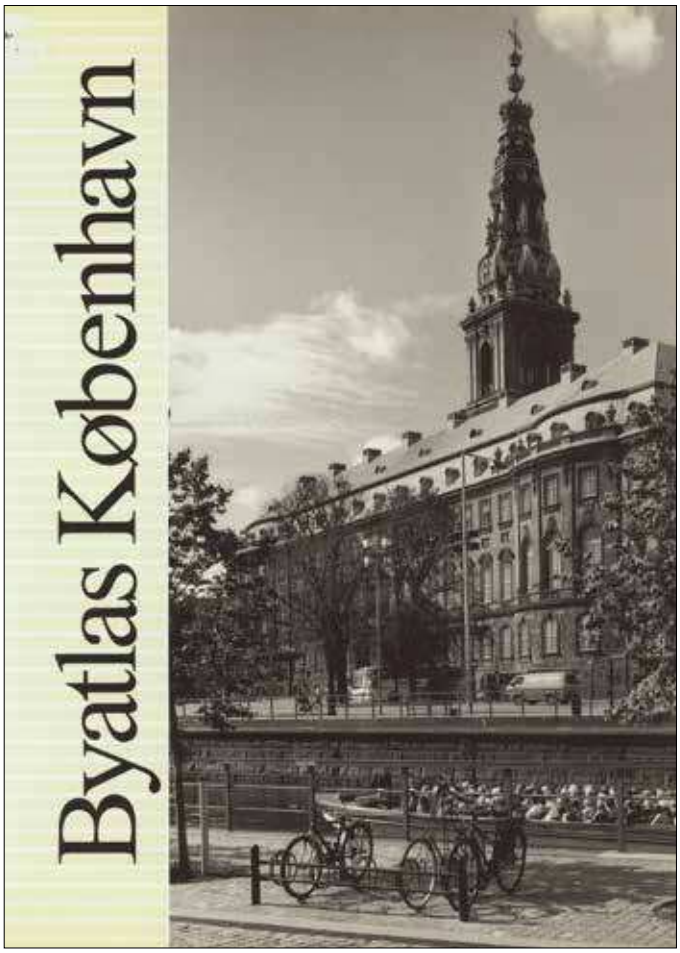
Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning udgav i forbindelse med kommuneplanen en række baggrundsrapporter for udpegning af 'værdifulde kulturmiljøer'. I den gældende kommuneplan (2024) er der i umiddelbar nærhed til projektområdet følgende områder: '1.1 Slotsholmen', '1.2 Middelalderbyen', '1.3 Fæstningsringen - Tivoli/Ørstedsparken', '2.1 Christianshavn', '3.4 Carlsberg - Glyptoteket' og '4.1 Københavns forsyning - Københavns Vandværk'.

- Byens forbindelse til havet og havnearealerne er grundlæggende for byens udvikling. Derfor er kigget udover havnen i begge retninger fra Langebro og kigget til havnen fra Vester Voldgade, væsentlig i denne forståelse af byen som havneby.

Byatlas: København

Pga. størrelsen af analyseområdet, er det relevant at se det i relation til Københavns egenart i sin helhed. Byen kendetegnes ved at have en klar koncentrisk struktur med Slotsholmen som hjerte. Herfra udgør voldgaderne, Christianshavn vold og parkerne i det gamle voldterræn det næste cirkelslag med søerne som det næste. Længere ude følger Jagtvejslinjen, parkbåndet fra Vigerslev til Ryvangen samt til sidst Vestvolden. Byens indfaldsveje tegner et radialt mønster fra byens kerne. På en af disse knytter H. C. Andersens Boulevard sig, der længere ude bliver til Åboulevarden og senere Hareskovvej med retning mod Hillerød.

Middelalderbyens bærende værdier er dets mangfoldige uregelmæssige facader, snørklede gadestruktur, rumligt definerede pladsrum og skæve vinkler. Der er få huse tilbage fra Middelalderen pga. de store brande der har hærget. Tiltag som bredere veje, afskårne hjørner og de såkaldte 'ildebrandshuse' og klassicistiske huse har sat sit præg i den by vi kender i dag.



Bydelsatlas København

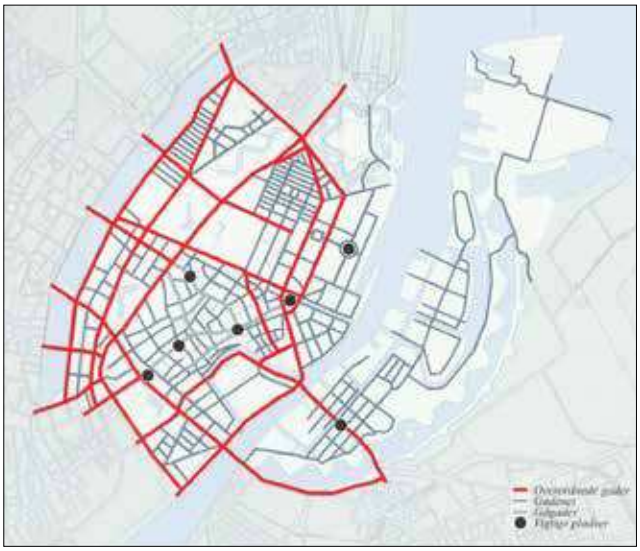
Bydelsatlasset peger også på at man i den fremtidige udvikling er opmærksom på byens silhuet samt ankomster gennem de større trafikårer



Slotsholmen, indfaldsvejene og de grønne bueslag (Bydelsatlas København, 1996)



Oversigtsplan (Bydelsatlas København, 1996)

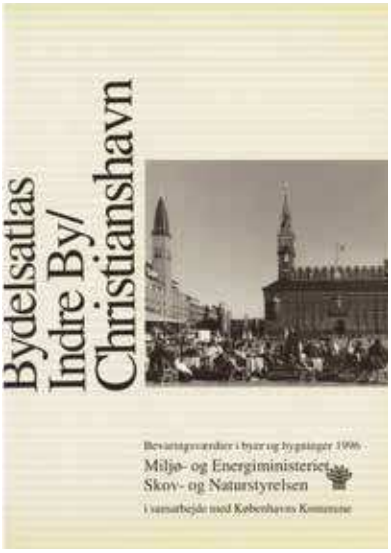


Byens gadenet, dominerende træk (Bydelsatlas Indre By/Christianshavn, 1996)

Voldenes fald udløste en række visioner for arealet. Ferdinand Meldahls vision fra 1866 om at arealet skulle bevares som et sammenhængende parkbånd blev styrende. Selvom visionen ikke blev fuldført i sin helhed, ser vi den i form af Østre anlæg, Botanisk have, Ørstedsparken og Tivoli (og tidligere Aborreparken). En anden idé var en Københavnsk 'Wiener Ringstrasse' med imposante bygningsværker ud til en større boulevard. Selvom dette ikke blev forlægget, betød placeringen af en række offentligt tilgængelige institutioner som Rådhuset, Glyptoteket, Det Naturhistoriske Museum og Statens Museum for Kunst, at idéen alligevel fik betydning - og Vester Boulevard indskriver sig derfor også som en af Københavns eneste gader med egentlig boulevard-karakter.

Københavns udvikling er i lange træk karakteriseret ved en 'graciøs langsommelig', hvor der er sket en vekselvirkning mellem primært en kontinuerlig udbygning og tilpasning med enkelte aftryk fra større visioner og planer. Byens forbindelse til havet og havnearealerne er også grundlæggende for byens udvikling og kigget udover havnen i begge retninger fra Langebro eller kigget til havnen fra Vester Voldgade er bla. væsentlige i denne forståelse.

Bydelsatlasset peger også på at man i den fremtidige udvikling er opmærksom på byens silhuet samt ankomster gennem de større trafikårer.



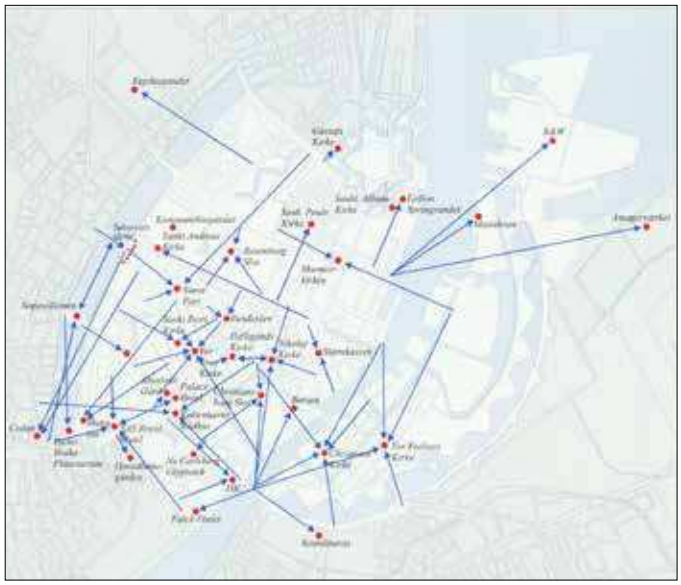
Bydelsatlas Indre By/ Christianshavn

Bydelsatlas: Indre By / Christianshavn
Bydelsatlasset opdeler Indre By som en række kvarterer med særlige kendetegn: Her er Middelalderbyen, Frederiksholm/Rysensteensgade-kvarteret og Vester voldkvarteret relevante. Et hierarki af større veje som H. C. Andersens Boulevard, Kalvebod Brygge, Stormgade, Vesterbrogade og Nørre Voldgade tegner bydelene og danner gadestrukturen.

Området har en række markante fikspunkter som Absalons gård, Palace Hotel, Københavns Rådhus, Glyptoteket, Christiansborg slot, HK (nuværende Danhostel), Radisson Hotel, SAS Hotel, Vor Frue Kirke af både ældre og nyere karakter. I mindre skala er der også en rigdom af mindre tårne og spir i arkitekturen.

Rysensteensgade-kvarteret er det mest planlagte område med en karré-struktur i ens højder og trekantede vejforløb ud fra Charles Ambts plan fra 1899 på det gamle voldterræn. Planen tager højde for kigget til Christiansborg Slot fra Tietgensgade samtidig med at Glyptoteket iscenesættes med en symmetrisk akse over Dantes Plads og lange kig op og ned af Vester Voldgade og H. C. Andersens Boulevard.

Rådhuspladsen er historisk set byens 'nye' plads med 'neonreklamer og dagsaktuelle stemninger'. Den placerer sig som én af en serie af byrum i forbindelse med handelsgaden Strøget. Mod vest herfra er Vesterbro passage den traditionelle ankomst/port til byen med rester fra en gammel linde-allé og en sammensat arkitektur i det gamle voldterræn med Tivoli på den ene side og Palads, Cirkusbygningen og Scala (nuværende Axel Towers) på den anden.



Byens fikspunkter, dominerende træk (Bydelsatlas København, 1996)



Rysensteenkvarteret, bebyggelsesmønstre (Bydelsatlas Indre By /Christianshavn, 1996)

◉ Bærende bevaringsværdier indbefatter resterne af volde og grave fra fæstningsværket og oplevelsen af dem som synlige elementer i (by)landskabet.

Kulturmiljø: 1.1 Slotsholmen
Bærende bevaringsværdier indbefatter Christiansborg tårn som et markant pejlemærke i byen. Kigget til tårnet fra Tietgensgade, over projektområdet, forbi Dantes plads og gennem Ny Vestergade er relevant at tage hensyn til.

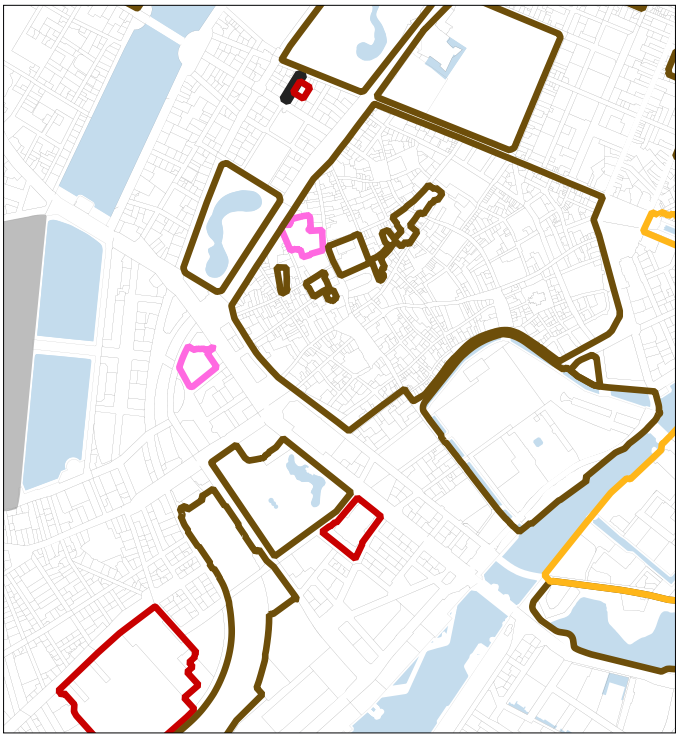
Kulturmiljø: 1.2 Middelalderbyen
Bærende bevaringsværdier indbefatter gadestrukturen, bebyggelse i 4-5 etager med enkeltstående tårne og spir samt pladser, passager og gårdrum. Projektområdet ligger udenfor, men dog i kanten af området.

Kulturmiljø: 1.3 Fæstningsringen - Tivoli / Ørstedsparken
Bærende bevaringsværdier indbefatter resterne af volde og grave fra fæstningsværket og oplevelsen af dem som synlige elementer i (by)landskabet, samt som åbne offentligt tilgængelige områder.

Kulturmiljø: 2.1 Christianshavn
Området ligger kun i periferien af projektområdet, og de bærende bevaringsværdier vurderes ikke at kunne blive forstyrret af udvikling i dette område.

Kulturmiljø: 3.4 Carlsberg - Glyptoteket
Bærende bevaringsværdier omfatter bygningskomplekset Ny Carlsberg Glyptotek samt dets haveanlæg med statuer, samt forplads. Forpladsen er i dag rumligt udfordret i relation til størrelsen af H. C. Andersens Boulevard og det er relevant at forbedre denne situation ved fremtidig udvikling.

Kulturmiljø: 4.1 Københavns forsyning - Københavns Vandværk
Bærende bevaringsværdier er primært bygningernes oprindelige arkitektoniske udtryk, hvorfor udvikling i projektområdet ikke vurderes at have væsentlig indflydelse på værdierne.



Værdifulde kulturmiljøer (Københavns Kommune, 2024)


1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

1.2 Fredninger/ SAVE-registrering

Forundersøgelse

Forundersøgelsen af fredninger og bevaringsværdige bygninger af forskellige kategorier fokuserer på de bygninger og anlæg, der ligger inden for nærområdet. Afsnittet gennemgår de enkelte fredningssager med vægt på at vurdere de bærende fredningsværdier i det ydre udtryk, for at kunne pege på hvilken betydning bygningen/anlægget har i kontekst til området.

Kortet herunder viser udover fredede bygninger også den resterende bygningsmasses SAVE-værdier. Som det ses består området i stort omfang af bygninger med høj SAVE-værdi og dermed af mange bygninger, der er blevet vurderet til at være arkitektonisk, historisk, kulturelt eller miljømæssigt værdifulde - enten i sig selv, eller som del af en samlet helhed.



Signaturforklaring

- Fredet bygning
- Høj bevaringsværdi
- Middel bevaringsværdi
- Lav bevaringsværdig
- Ikke kategoriseret

1:5000

◉ Projektområdet rummer en lang række både fredede og bevaringsværdige bygninger, der udgør markante bidrag til Københavns arkitektoniske og historiske kulturarv. Det vil være nødvendigt at tage særligt hensyn til disse bevaringsmæssige værdier, i det videre projektarbejde.

1



1722 Vartorv
Vartorv blev opført i barok stil af J. C. Kriger med efterfølgende til- og ombygninger af N. S. Nebelong (1856 - 1860) og Aage Rafn (1930) som hospital for fattige, syge og børn ovenpå et ældre kongeligt tekstilfarveri. Den miljømæssige værdi knytter sig til bygningsvolumets udformning, facadekomposition og materialeholdning som et værdifuldt led i Københavns ældste bebyggelsesstrukturer.

2



1796 – 1797 Vester Voldgade 19
Hjørnebygningen mellem Vester Voldgade og Studiestræde blev opført for barber Lars Hansen Tøyring og var oprindeligt kun i tre etager. Senere er en ekstra etage og mansardtag tilføjet. Bygningen har miljømæssig værdi, idet den som hjørnebygning indgår som et integreret led i husrækken i gaderne og dermed er med til at opretholde det historiske gadeforløb. Bygningens kulturhistoriske værdi knytter sig til de tidstypiske detaljer i klassicistisk stil, der afspejler bestemmelserne efter Københavns brand i 1795.

3



1874 Pantomimeteatret, Tivoli
Tivolis husarkitekt Vilhelm Dahlerup opførte teatret som en erstatning for Tivolis første teater samme sted fra 1843. Den dekorative historicistiske udformning med træk af 'eksotiske' stilarter, giver bygningen sin kulturhistoriske værdi. De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til den uregelmæssige bygningskrop og de udsmykkede facader og tag.

4



1859 Københavns Vandværk
Bygningskomplekset med bl.a. maskinhus, kedelhus og kulhus blev indviet i 1859 som Danmarks første vandværk. Koleraepidemien i 1853 aktualiserede behovet for en bedre vandforsyning og opgaven blev givet til Cochrane & Co i London, mens Niels Sigfred Nebelong stod for anlæggets arkitektur. Anlægget er udført efter en symmetrisk helhedsplan på det daværende fæstningsterræn. På trods af større bygninger i samme karré, bærer området i dag stadig en grøn og åben karakter, der udgør en miljømæssig værdi, som et spor fra det gamle fæstningsterræn. Den arkitektoniske værdi udgøres af anlæggets homogene helhedsindtryk samt mange reliefvirkninger i facaden og regelmæssige placeringer af døre og vinduer. De bærende fredningsværdier ligger altså i bygningernes indbyrdes samspil i det samlede område for vandværket.

5



1880 - 1881 Tegneskolen for kvinder
Bygningen blev opført af Dansk Kvindesamfund som en af flere initiativer til at give kvinder mulighed for at uddanne sig. Bygningen er tegnet af Vilhelm Klein, der var gift med Charlotte Klein, skolens første forstander. Bygningen i 4 etager er fredet (kan ses ud fra tinglysning), men det er ikke lykkedes at få adgang til fredningsbeskrivelsen.



1886 & 1914 Cirkusbygningen
Bygningen er udformet som murstensrotunde i blank rød mur med et markant indgangsparti og er tegnet af Henrik Vilhelm Brinkopff. Bygningen er genopført efter en brand i 1914.
De bærende fredningsværdier er bygningens runde form og markante tag og indgangsparti samt facadens detaljering.



1893 - 1894 Det tidligere Overformynderi
Domicilet til Overformynderiet blev opført af Hans J. Holm. i historicistisk stil med træk fra italienske renæssancepaladser. Placeringen af bygningsvolumet tilbagetrukket på hjørnegrunden friholder en afgrænset gård på ankomstsiden, der understøtter bygningens vigtighed og udgør en høj miljømæssig værdi. Murværkets polykrome udtryk samt detaljer i granit og sandsten har høj arkitektonisk værdi.



1898 - 1899 Rådhusets kedelbygning
I sammenhæng med opførelsen af Rådhuset tegnede og opførte Martin Nyrop i samme nationalromantiske stil en kedelbygning til forsyning af Rådhuset. Kedelbygningens placering i sammenhæng med Hovedbrandstationen og Overformynderiet i form af tilpasningen til disse, har stor miljømæssig værdi, som samtidig giver en meget plastisk bygningskrop med stor variation.



1890 - 1892 Hovedbrandstationen
Bygningen blev opført af Ludvig Fenger som det første større anlæg til brandstation i Danmark og var inspireret af gotisk borgarkitektur. Den miljømæssige værdi knytter sig til sammenhængen med Rådhusets akse og materialitet og deres fælles indramning af pladsen 'Bag Rådhuset'. Placering centralt i byen med adgang til den gamle og den nye by har også væsentlig betydning. Det samlede anlæg med trefløjet hovedbygning, porte, baghus, kedelbygning og baggård er tænkt rationelt med fokus på udrykningshastighed.



1892 - 1905 Københavns Rådhus
Bygningen er udført som et totalkunstværk i en rigt detaljeret nationalromantisk stilart, som et samlet anlæg med Rådhuspladsen som optakt, pladsen Bag Rådhuset som overgang til brandstation/varmecentral og haveanlæg ud til H. C. Andersens Boulevard som overgangszone. Bygningen er tegnet af Martin Nyrop der samme sted få år tidligere havde opført den midlertidige hovedudstillingshal til Den 2. Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling. Inspirationen til Rådhuset er især Palazzo Pubblico i Siena og norditaliensk arkitektur, men også nordisk bygningskunst. De miljømæssig værdier udgøres af husets centrale placering med fri beliggenhed til alle sider. Forbindelsen over Vesterbro passage til Hovedbanegården og adgangen til 'den store verden', er også relevant som et symbol på den traditionelle bys port mod omverdenen. Den brede boulevard gør at man kan betragte det store bygningsværk i sin helhed og se tagenes mange silhuetter i form af tårne, krenelering og detaljer samt bygningens vekslen mellem symmetri og asymmetri. Det anbefales i fredningsbeskrivelsen, at det mindre haveanlæg mellem Rådhuset og H. C. Andersens Boulevard, der med tiden er blevet indskrænket, bliver reetableret.



1897 - 1906 & 1921 - 1925 Ny Carlsberg Glyptotek

Bygningskomplekset består af to bygningskroppe tegnet af henholdsvis Vilhelm Dahlerup (1897 - 1906) og Hack Kampmann (1921 – 1925) med en nyere moderne tilbygning i en af de indre gårde af Henning Larsen. I sammenhæng med bygningen har forpladsen med hovedtrappen ud mod H. C. Andersens Boulevard en høj miljømæssig værdi, som en iscenesættelse af bygningen. Ligeledes indrammer de omkringliggende haveanlæg bygningen og giver en afstand, så de detaljerede facader kan opleves. Dahlerups bygning er udført i historicistisk stil med referencer til venetiansk paladsarkitektur, mens Kampmanns bygning er udført i klassicistisk stil, refererende antik arkitektur i detaljerne, men med mere romerske/egyptiske anslag i helhedsudtrykket. De arkitektoniske værdier knytter sig til oplevelsen af bygningen som to forskellige kroppe med rige detaljer og plastisk rumfornemmelse. Ligeledes er kuplen et vartegn og pejlemærke i byen sammen med de mange andre dekorative elementer som fx trinpyramiden.









1910 Palace Hotel

Hotellet blev opført, hvor der tidligere havde ligget et andet hotel og er tegnet af Anton Sofus Rosen, der som bannerfører for en ny epoke i dansk arkitektur, lod bygningen udføre i jugendstil. Den store tunge rødstensbygning afslutter Rådhuspladsen mod Vester Voldgade i samspil med Rådhuset. Der er høj miljømæssig værdi i placeringen ud til pladsen, hvor den høje bygning og dets høje slanke tårn opleves i sin helhed. Detaljeringen formidler fantasifuldt en historie om hotellets placering midt i byen og med gæster der både færdes nat og dag, skuespillere og opdagelsesrejsende, berømte stjerner og entertainere. De arkitektoniske værdier knytter sig bl.a. til bygningens symmetri, det høje afvalmede tag og detaljeringerne i facaden og til at bygningen er en gennemført repræsentant for stilarten, som er sjælden i København.

Diverse andre fredninger

Udover de i kapitlet nævnte fredede bygninger, findes i projektets nærområde yderligere en række fredede bygninger. Det er vurderingen at disse er omkranset i så høj grad af anden bebyggelse og så langt fra projektområdet, at de ikke vil få påvirket deres bevaringsværdige kvaliteter på baggrund af projektet, hvorfor en uddybende beskrivelse af disse ikke er udfærdiget.



1908 Glyptotekets Have

Det fredede, udvendige haveanlæg ved Ny Carlsberg Glyptotek er udformet som et stramt og symmetrisk haveanlæg med klare akser, klippede hække og regelmæssige græsflader. Haven fremstår formel og kontrolleret og fungerer som en forlængelse af museets klassiske arkitektur. Anlægget rummer flere kendte skulpturer, heriblandt Grubleren, som understreger forbindelsen mellem Glyptotekets samling og have. Udformningen af haveanlægget knytter sig til museets arkitekter Vilhelm Dahlerup og Hack Kampmann, hvor have og bygning er tænkt som en samlet, klassisk helhed. Haven er tegnet af havearkitekt Valdemar Fabricius Hansen. Havens form er stram og præcis som bygningerne. Haven blev indviet i 1908, og står i store træk uændret. Fredningsværdien er knyttet til det samlede anlæg og bygningsværk som Glyptoteket udgør,



1943 Parterrehaven, Tivoli

Haven ligger placeret som et mindre anlæg i den nordvestlige del af Tivolisøen og er tegnet af G. N. Brandt i samarbejde med Poul Henningsen. Haven er et udtryk for poetisk modernisme og fredningsværdierne er knyttet til både helheden og delelementerne i form af belægninger, bedenes udformning, egetræskar, halvmur og lamper. Der er kulturhistorisk værdi forbundet med sammenhængen til Tivolisøen som en del af Københavns volde.



1905 Rådhusgården

Rådhusgården på Københavns Rådhus er et indre haveanlæg fra omkring 1905, anlagt samtidig med rådhusets opførelse. Gårdrummet er præget af en stram og symmetrisk udformning, hvor belægning, beplantning og arkitektur spiller tæt sammen. Stilarten er inspireret af historicismen med tydelige træk fra italiensk renæssance, som også kendetegner resten af rådhuset. Det ses i den regelmæssige opbygning, de geometriske linjer og sammenhængen mellem bygning og have. Udformningen af gårdhaven følger Nyrops samlede arkitektoniske vision, hvor bygning og have er tænkt som en helhed. Fredningsværdien er knyttet til det samlede anlæg og bygningsværk som Københavns Rådhus udgør,



1959 Langebro

Klapbroen blev tegnet i funktionalistisk stil af arkitekt Kai Gottlob og ingeniør Godfred Lorenz, som erstatning for den midlertidige bro, der var opført i 1930. Det blev foreslået at man for at markere boulevardens passage over havnen skulle opføre to høje bygninger på hver side af broen, hvor den ene (HK/Danhostel) blev opført i 1955. Brotårnet har sammen med bropiller og ramper arkitektonisk værdi, der begrunder en fredning. Ligeledes er der en miljømæssig værdi i samspillet med Knippelsbro.

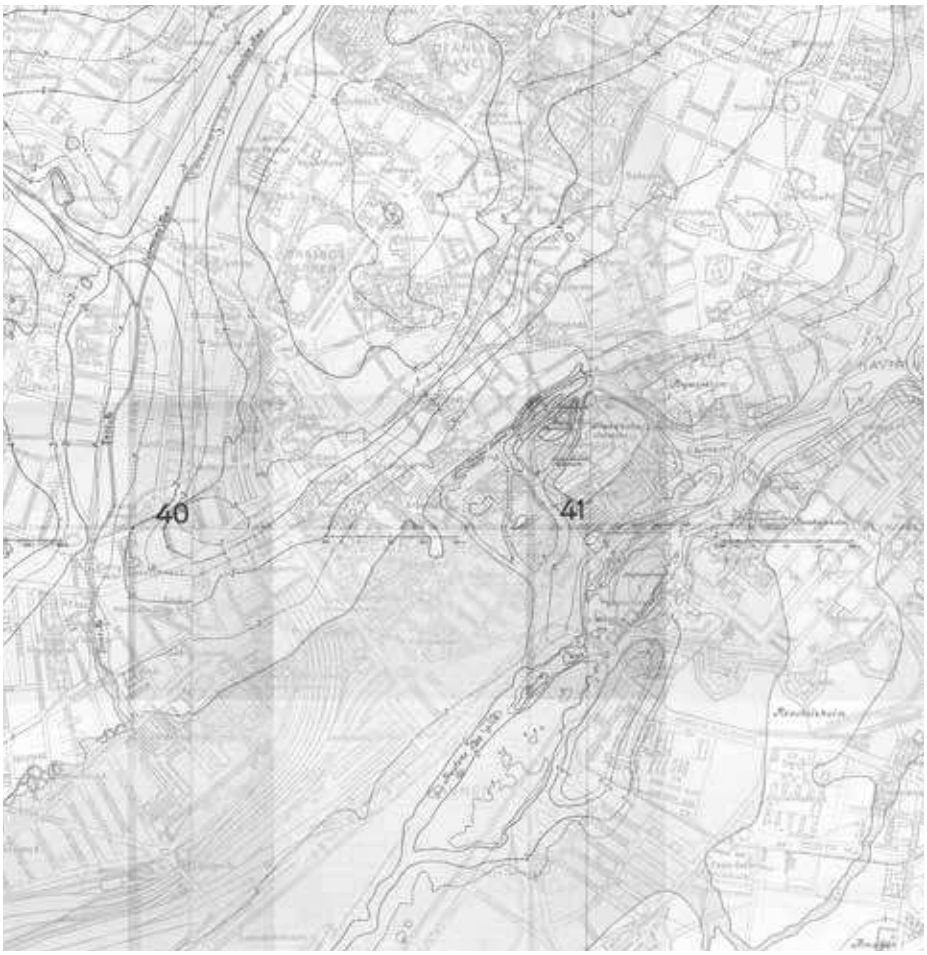
1.3 Historiske kort

Forundersøgelse

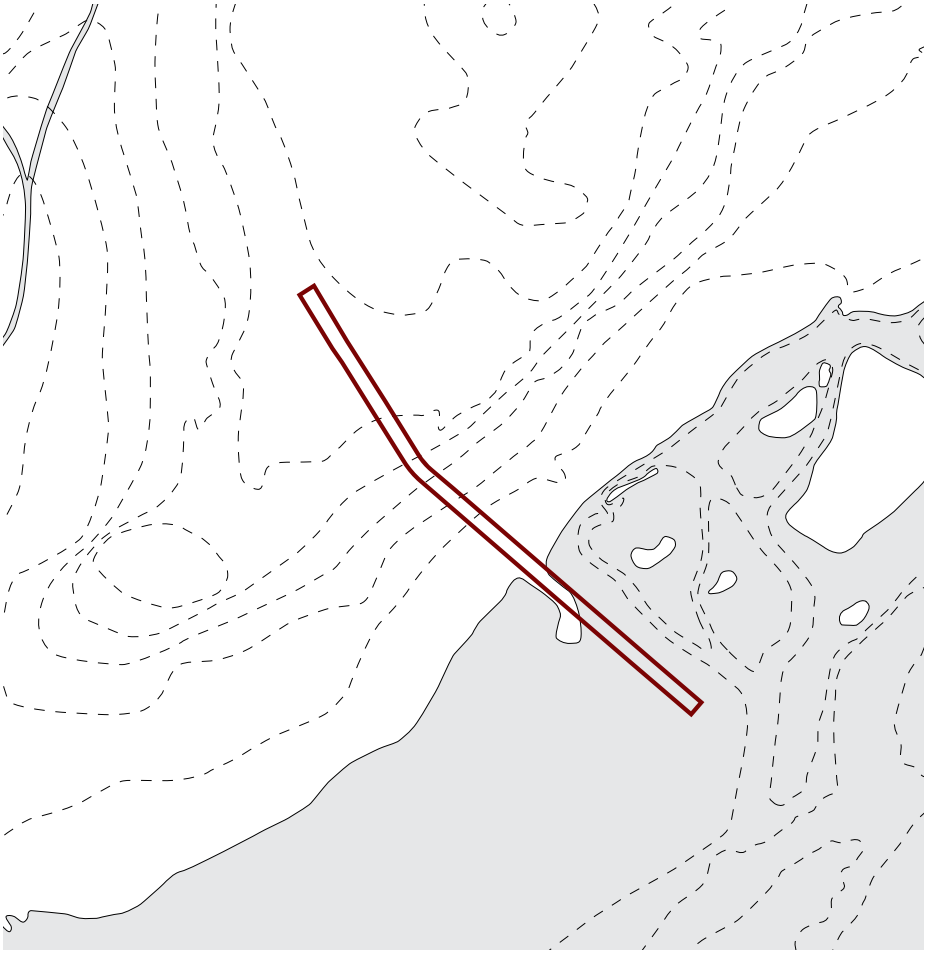
Afsnittet omhandler en historisk kortanalyse af projektområdet ved H. C. Andersens Boulevard. Analysen tager udgangspunkt i kortmateriale fra tiden før egentlig bymæssig bosætning og følger områdets udvikling frem til i dag. Gennem sammenligning af historiske og nyere kort belyses de væsentligste forandringer i landskab, infrastruktur og bebyggelsesstruktur, herunder overgangen fra åbne arealer og fæstningsanlæg til den tætte, urbane bystruktur, som kendetegner området i dag.

Kortmaterialet belyser tilblivelsen af området omkring H. C. Andersens Boulevard – fra de tidligere voldanlæg og åbne arealer uden for bykernen til etableringen af en markant hovedfærdselsåre i det moderne København. Udviklingen afspejler byens overgang fra fæstningsby til metropol og viser, hvordan infrastruktur, byplanlægning og arkitektur gradvist har formet områdets nuværende karakter

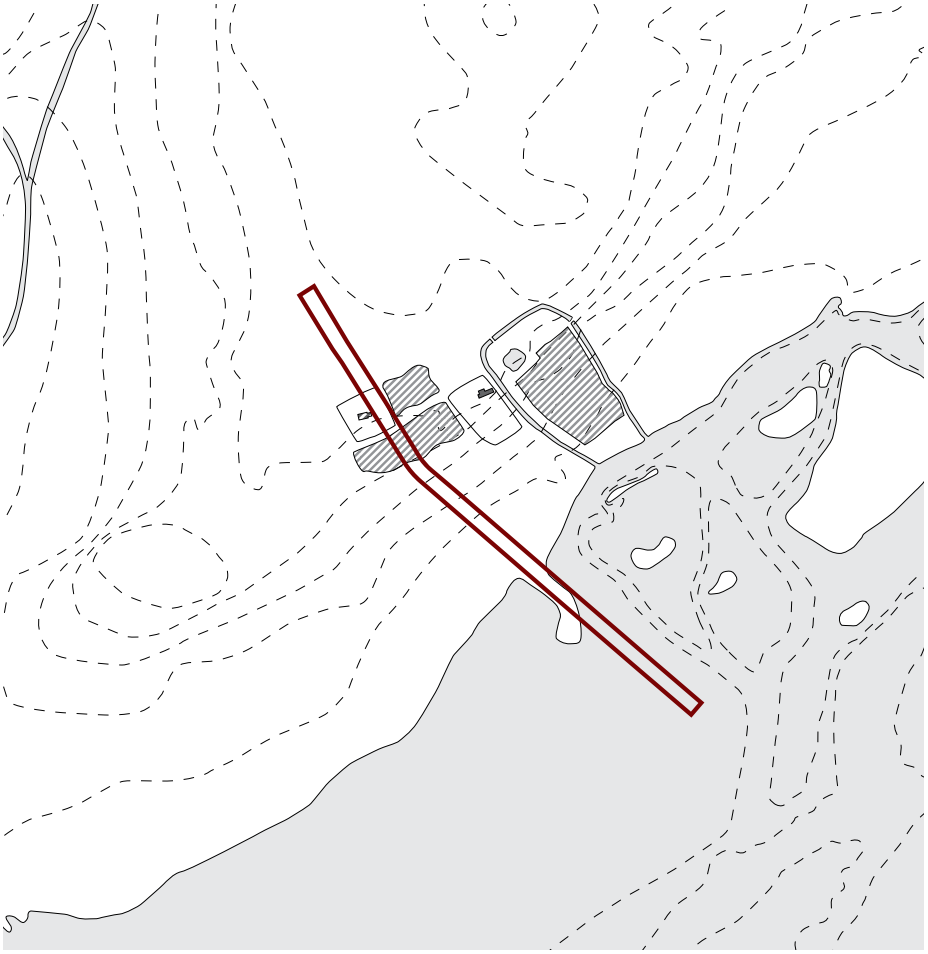
- Kortmaterialet belyser byens overgang fra fæstningsby til metropol og viser, hvordan infrastruktur, byplanlægning og arkitektur gradvist har formet områdets nuværende karakter.



Kilde: Specialkort fra bogen 'Københavns historie og topografi i Middelalderen', H. U. Ramsing 1940



16.500 fvt. 1:5000



1100 (ca.) Mulige bebyggede områder ▨ 1:5000

16.500 fvt. (ca.)
Istidslandskabet

700 (ca.)
Fiskerlejet etableres

1000 (ca.)
Skt. Clemens Kirke opføres

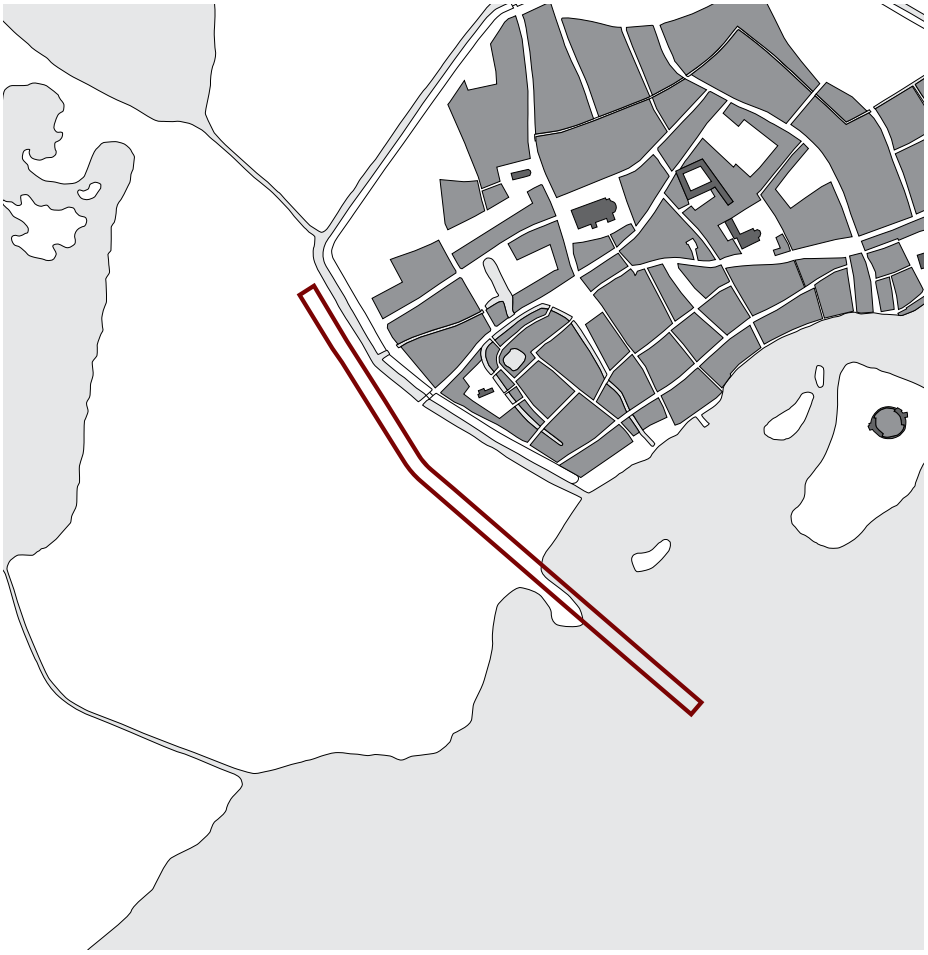
1043
Første skriftlige kilde (Knytlingesagaen) hvor byen 'Hafn' omtales

1100 (ca.)
Den første vold - byens formentlig første befæstning

1100 (ca.)
Den første bydannelse

Kilde: Sammenstilling af H. U. Ramsings kort samt diagram fra 'Rådhuspladsen, KBM 3827 Cultural Historical Report, Metro Cityring Excavation', figur 120, Ed Lyne & Hanna Dahlström. Kortet er behæftet med stor usikkerhed, da det baserer sig på arkæologiske teorier.





1377 1:5000

1100 - 1160
Kirkegården på Rådhuspladsen nedlægges

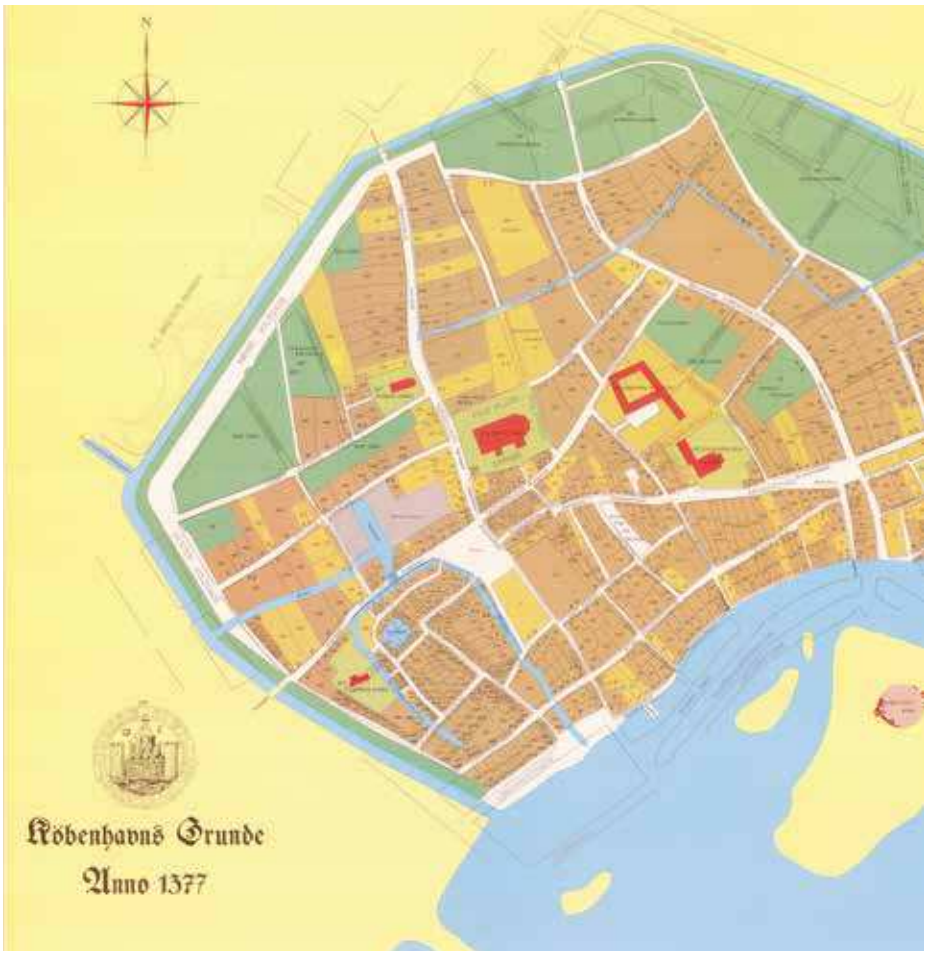
1158 (ca.)
Byen skænkes til Absalon af Valdemar den store

1200 (ca.)
Den oprindelige befæstning opgives og middelalderbefæstningen etableres sammen med Vesterport

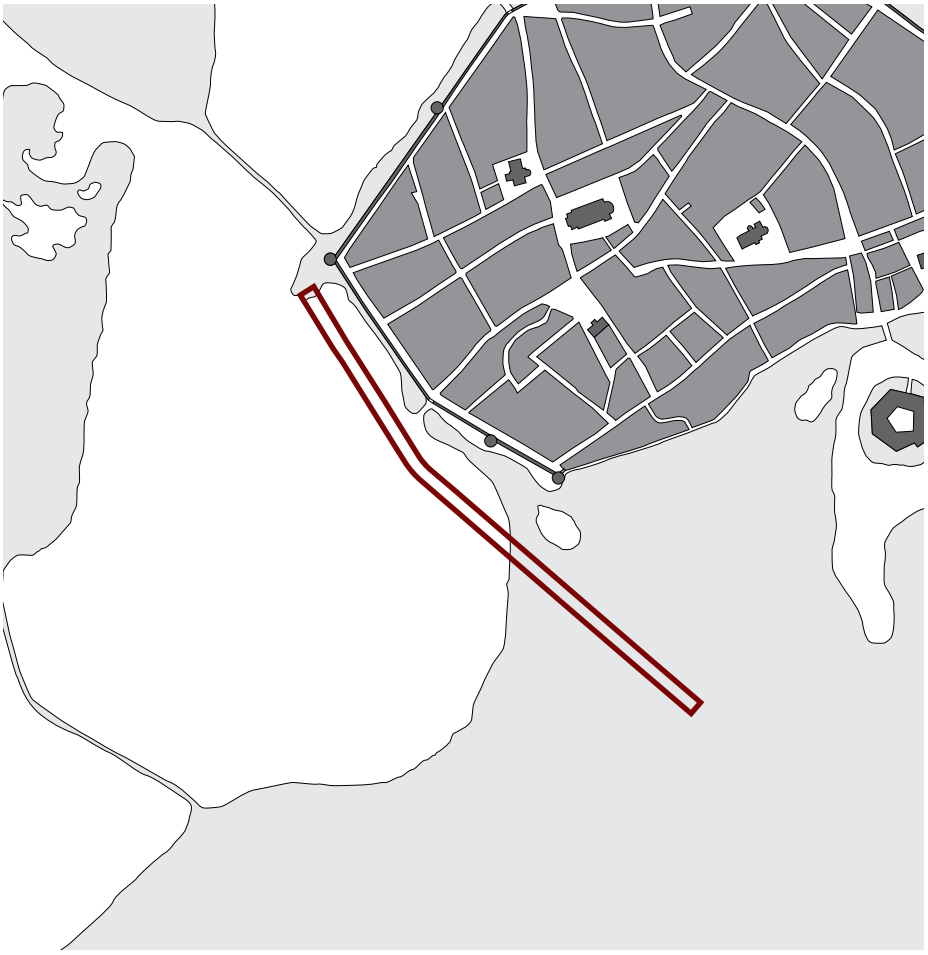
1259
Jaromar 2. af Rügen angriber København og bryder igennem befæstningen ved det nuværende Jarmers plads (deraf navnet)

1275
København får sin Stadsret af Biskop Peder

1377 (ca.)
Biskoppernes by



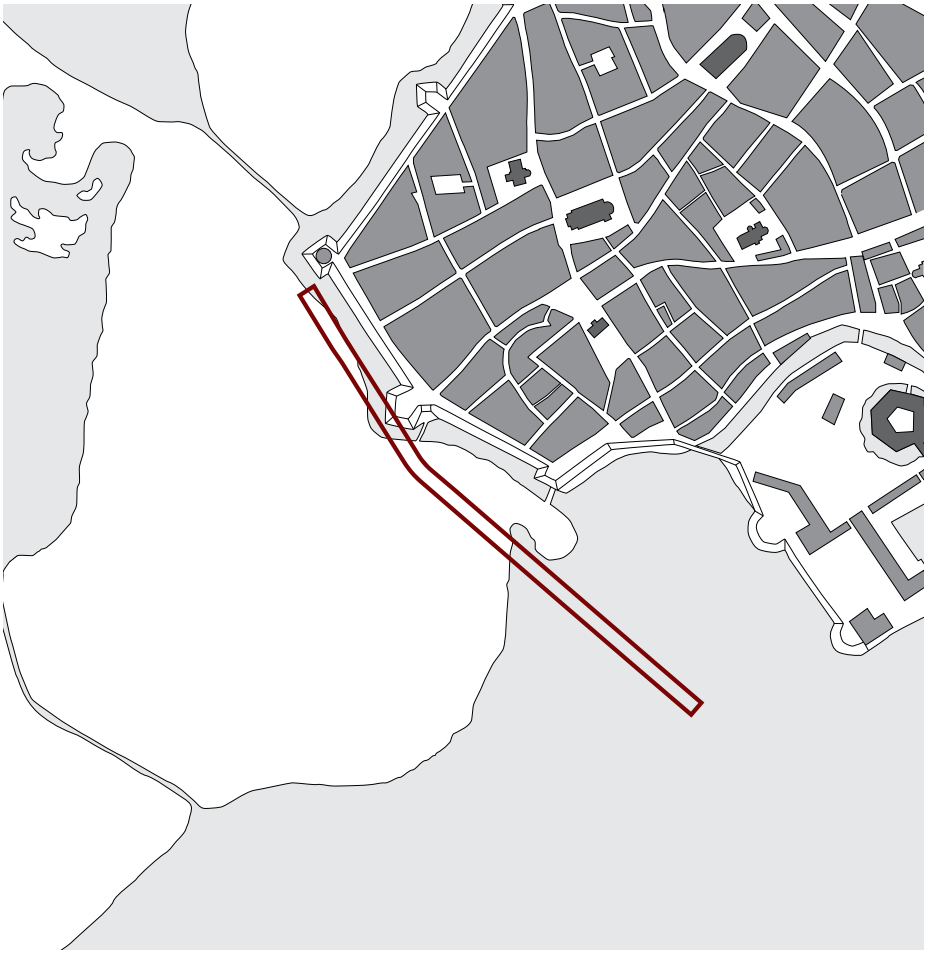
Kilde: 'Københavns Grunde Anno 1377', Københavns Stadsarkiv



1500 (ca.) 1:5000

1500 (ca.)
Middelalderfæstningen
Kilde: 'KORT over KJØBENHAVN. aar cir 1500', Københavns Stadsarkiv





1620 1:5000

1520 (ca.)
Etablering af Møllekanalen og Jarmers Tårn får sit navn

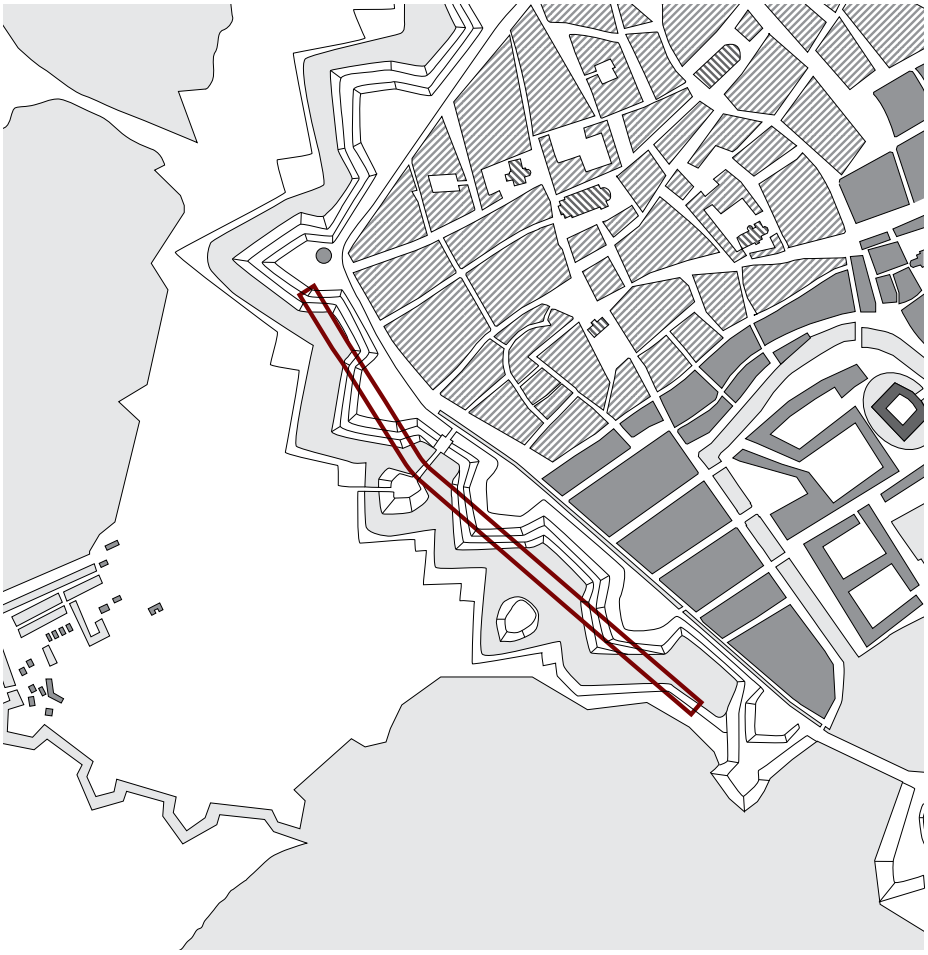
1534 – 1536
Skt. Clemens Kirke nedrives

1583 (ca.)
Valkendorfs Kanal etableres

1606 – 1624
Den bastionære befæstning opbygges

1620 Den bastionære befæstning
Kilde: 'KORT over KJØBEN HAVN. aar 1620', Københavns Stadsarkiv





1661 **(ca.)**
Farvergården nedrives pga. nærhed til befæstningen

1668 Vesterport flyttes til enden af Frederiksberggade

1670 **(ca.)**
Etablering af Frederiksholm ved opfyld af Kalvebod Strand

1682 Halmtorvet etableres og brolægges

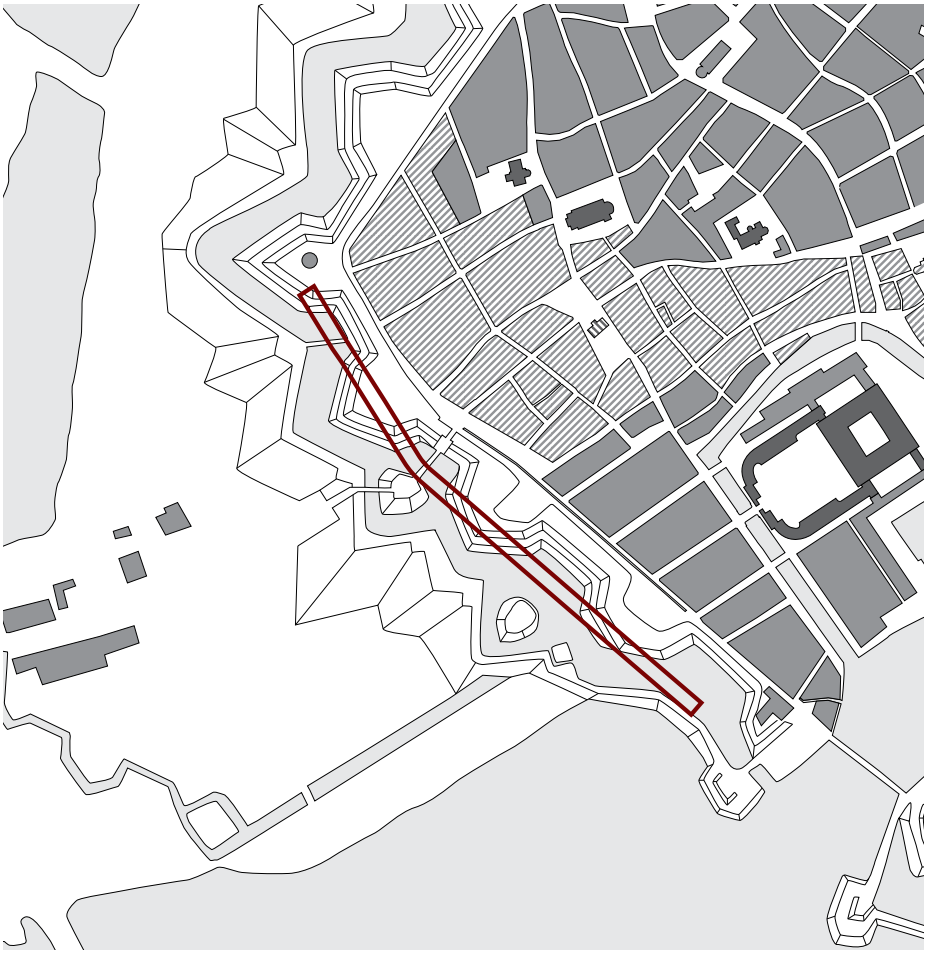
1690 Den første Langebro opføres

1728 Københavns 1. store brand der opstår ved enden af Frederiksberggade

1728 **Den 1. store brand**

1728

Brændt område ▨ **1:5000**



1728 Lille Skt. Clemensstræde nedlægges og Frederiksberg gades gennembrud

1749 Ny Langebro indvies

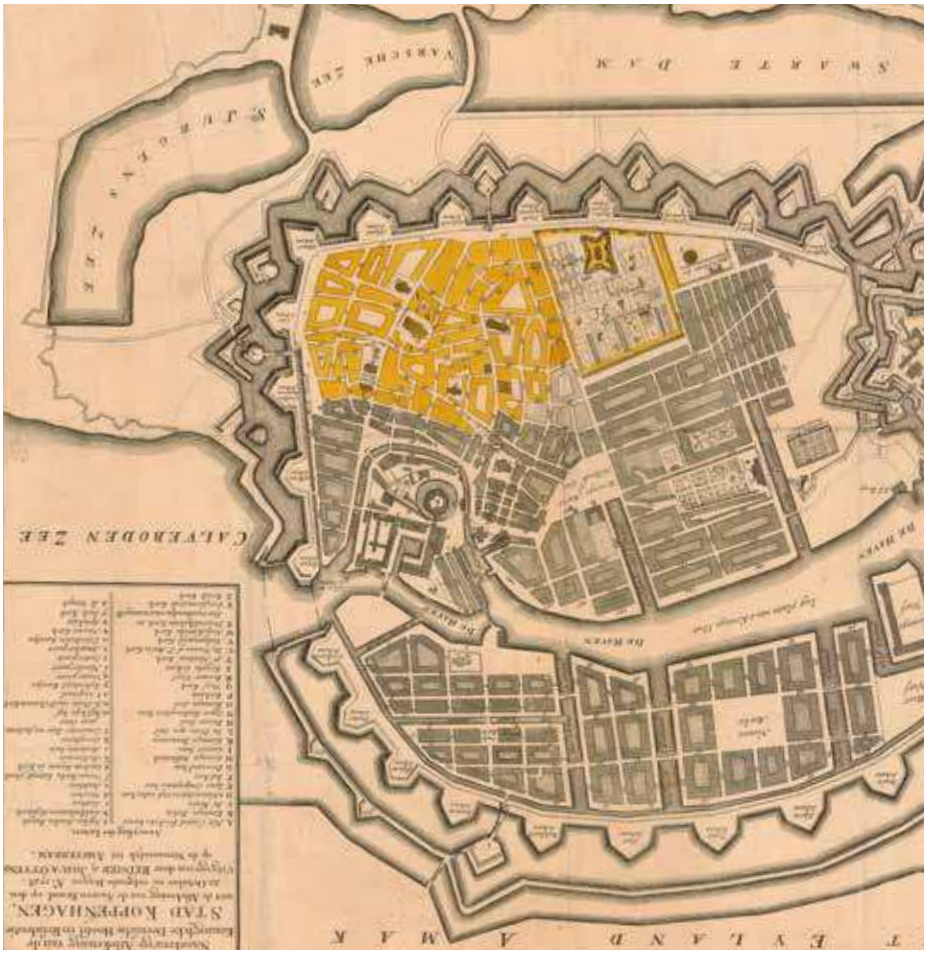
1760 Kirkegården ved Vartorv sløjfes

1795 Københavns 2. store brand

1795 **Den 2. store brand**

1795

Brændt område ▨ **1:5000**



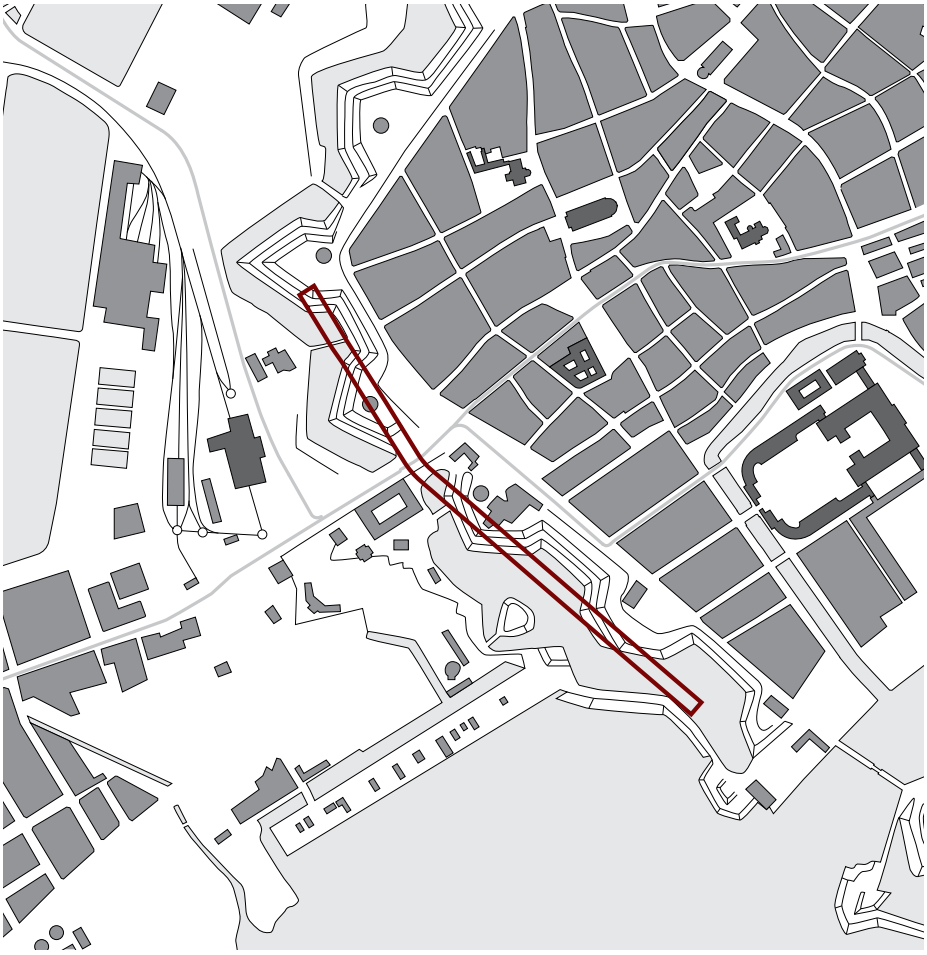
Kilde: 'Københavns brand 1728', Københavns Stadsarkiv



Kilde: 1805 Kort over København og dens befæstning', Københavns Stadsarkiv

Kilde: '1795 Kort over Københavns brand', Københavns Stadsarkiv



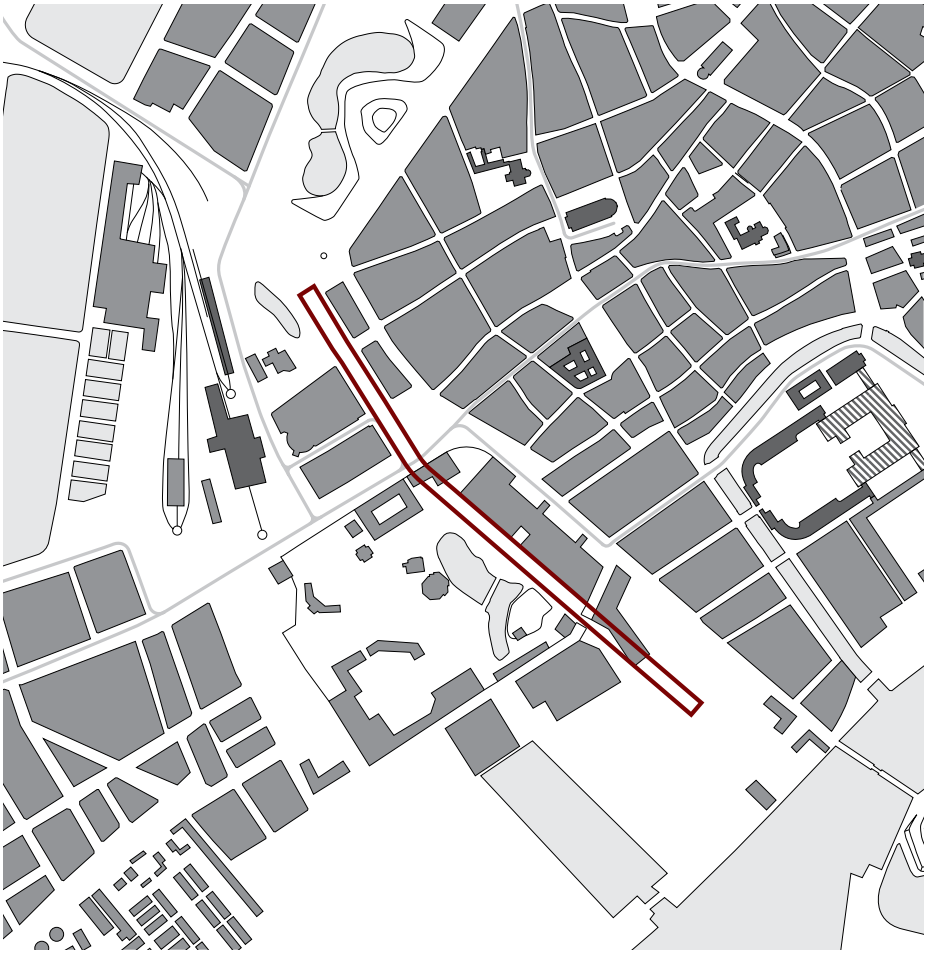


1805 **(ca.)**
Møllekanalen nedlægges
1843 Tivoli grundlægges på en del af fæstningsterrænet
1851 Langebro af 1851 indvies
1867 Vesterbro passage anlægges
1872 Den 1. Nordiske Industri-, Land brugs- og Kunstudstilling

1872 **Industrialisering skaber pres på byen**

1872

1:5000

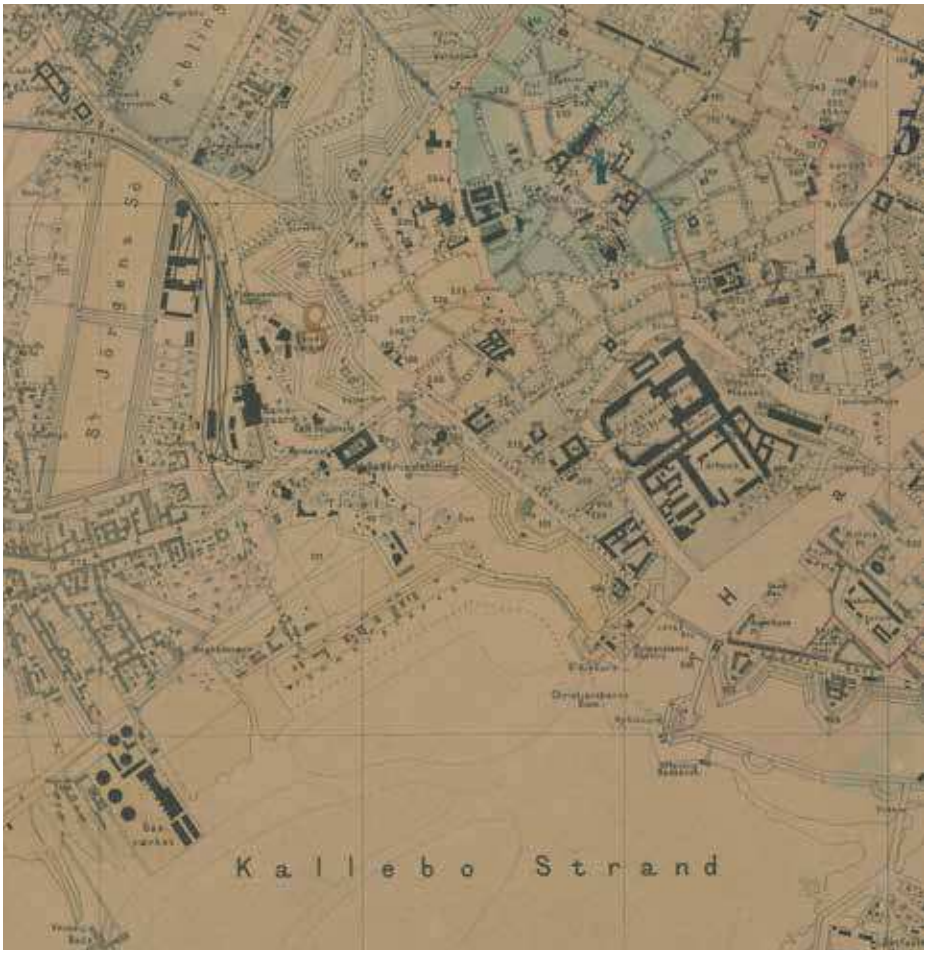


1880 **(ca.)**
Fæstning, vold og stadsgrav sløjfes
1888 Den 2. Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling

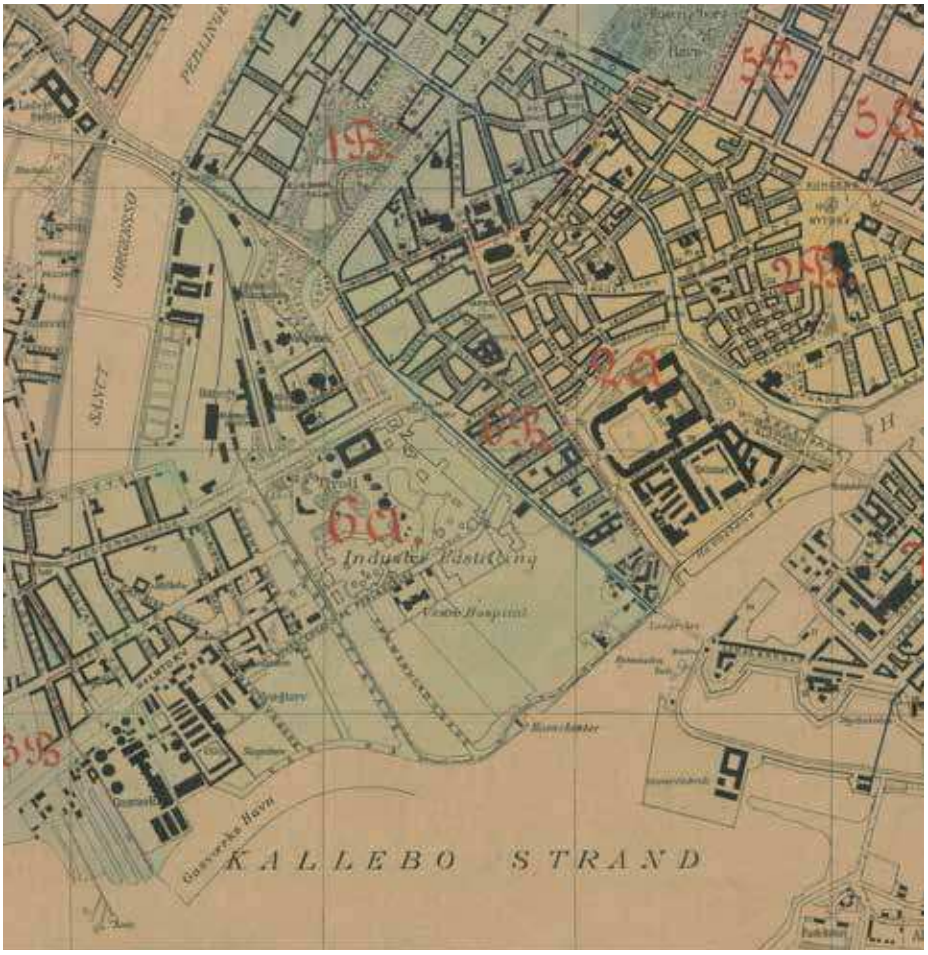
1888 **Forsvarsværket sløjfes og nye muligheder opstår**

1888

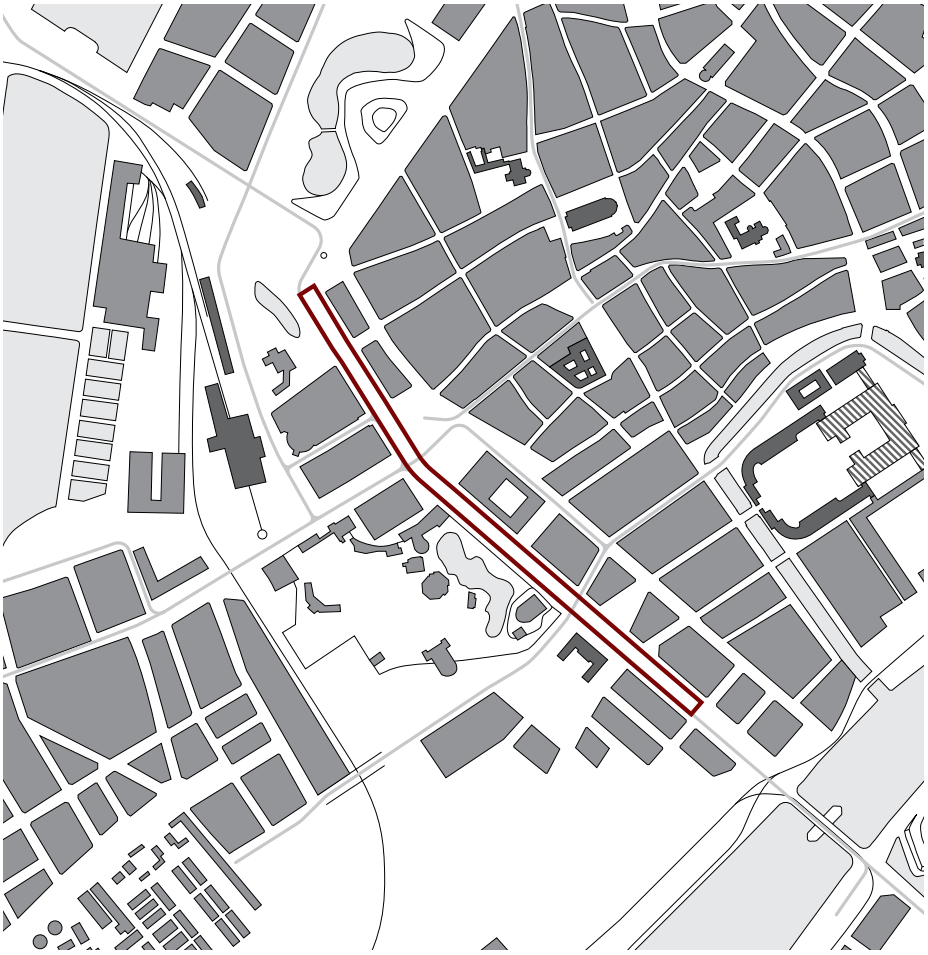
1:5000



Kilde: '1872 KAART over KJÖBENHAVN', Topograph L. Both



Kilde: 'KJÖBENHAVN 1888', H. E. G. Saaby

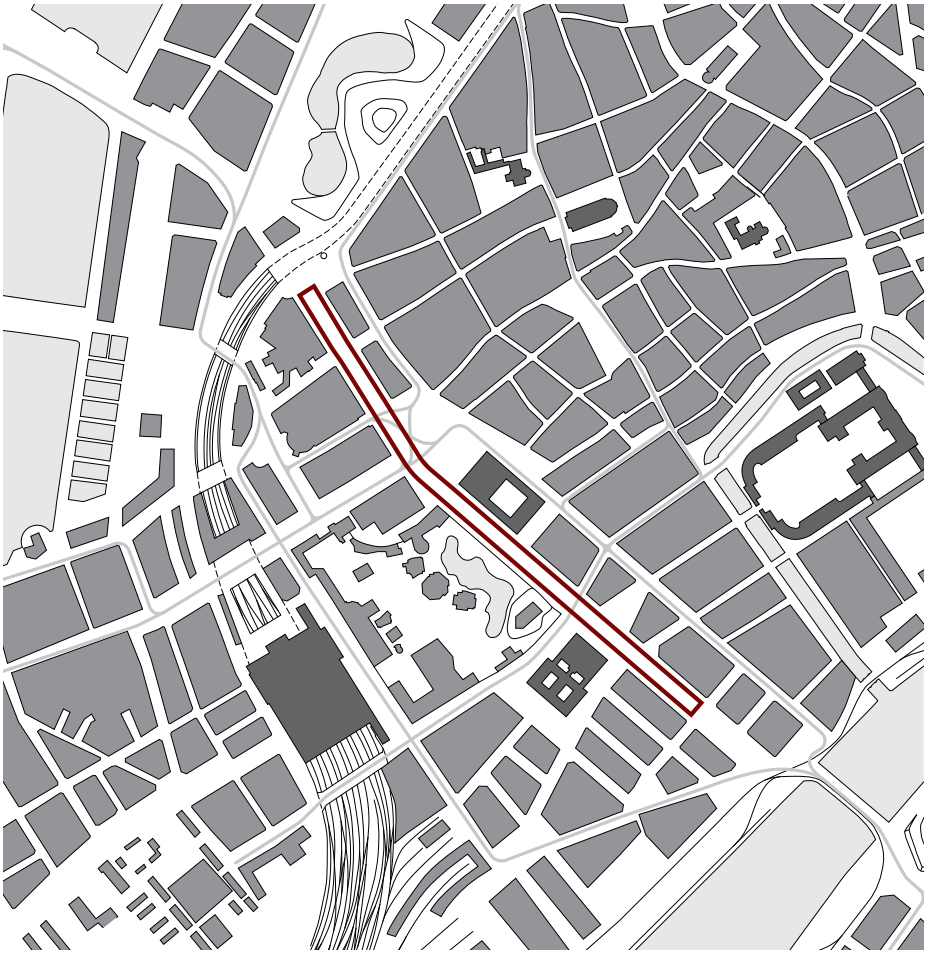


1903

1:5000

- **1891 – 1892**
  Vester Boulevard anlægges på det nedlagte voldanlæg
- **1892 – 1896**
  Karréerne mellem Vester Voldgade og Vester Boulevard opføres
- **1892 – 1905**
  Københavns Rådhus opføres Rådhus haven etableres langs Vester Boulevard
- **1897 – 1906**
  Ny Carlsberg Glyptotek og have opføres
- **1901** Sporvejene tages i brug omkring Rådhuspladsen
- **1903** Christian den IX's bro indvies med placering ud for Vester Boulevard
- **1903** Hotel Bristol åbner
- **1903 Den moderne metropols begyndelse**

Kilde: 'KJÖBENHAVN MED NÆRMESTE OMEGN 1903', Københavns Kommune



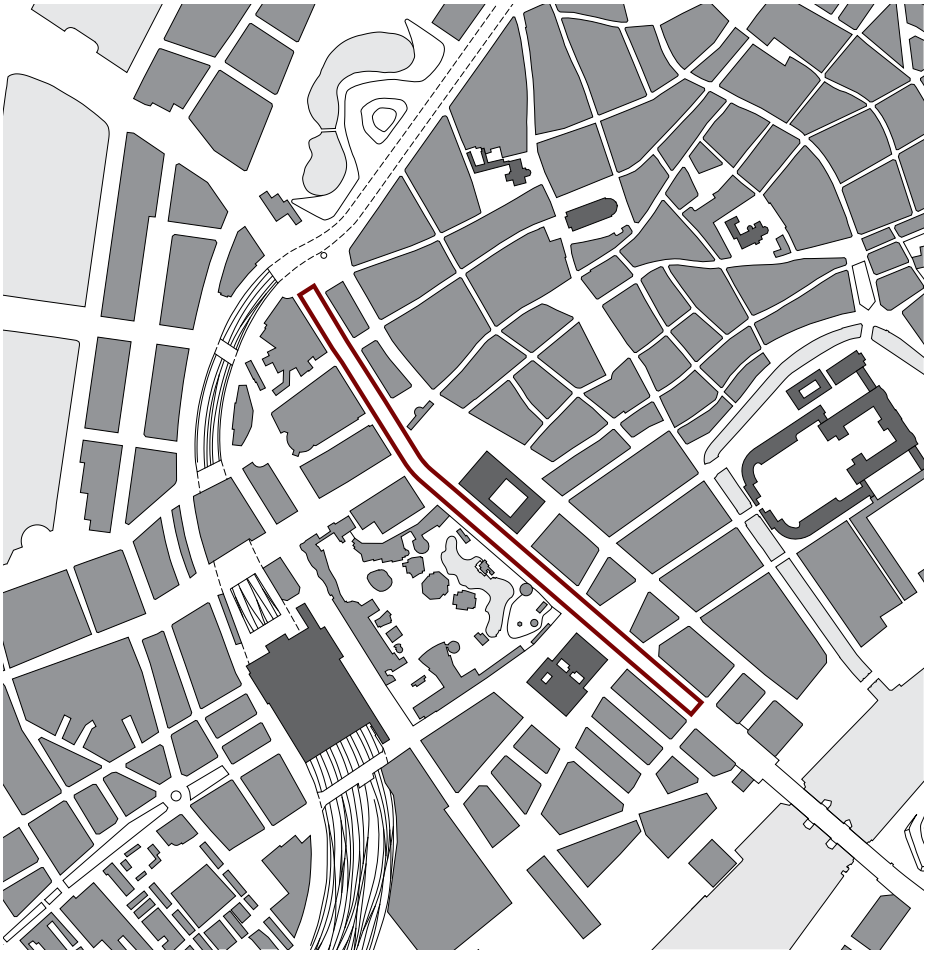
1941

1:5000

- **1910** Palace Hotel åbner
- **1914** Rutsjebanen i Tivoli åbner
- **1904 - 1917**
  Boulevardbanen opføres hvorved Aborreparken ned lægges
- **1904 – 1925**
  Resten af Rysensteenskvarteret (vest for Vester Boule vard) opføres
- **1930** Interimbroen (Langebro) åbner
- **1941 Vokseværk i mellemkrigstiden**

Kilde: 'KØBENHAVN Bebyggelsesarternes fordeling 1941', Københavns Kommune



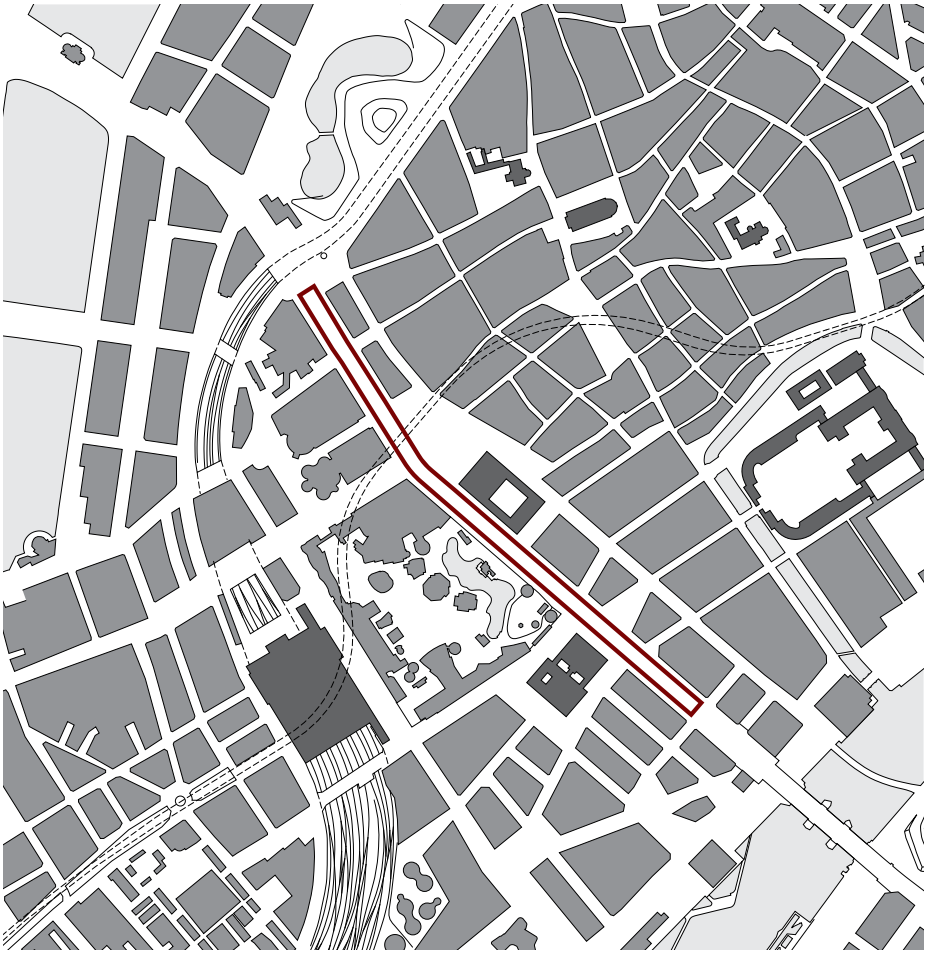


2000 1:5000

1954 Nuværende Langebro indvies
1955 Vester Boulevard skifter navn til H. C. Andersens Boulevard
1962 Strøget bliver til gågade
1970 Den sidste sporvogn kører over Rådhuspladsen
1996 HT-Terminalen åbner

2000 **Vidensby i øresundsregionen**
Kilde: *GeoDanmark m. historik, Data forsyningen*





2025 1:5000

2010 HT-Terminalen rives ned
2019 Lille Langebro åbner
2019 Rådhuspladsen Metro station åbner

2025 **Nuværende situation**
Kilde: GeoDanmark, Dataforsyningen

1.4 Historiske rumlige skildringer

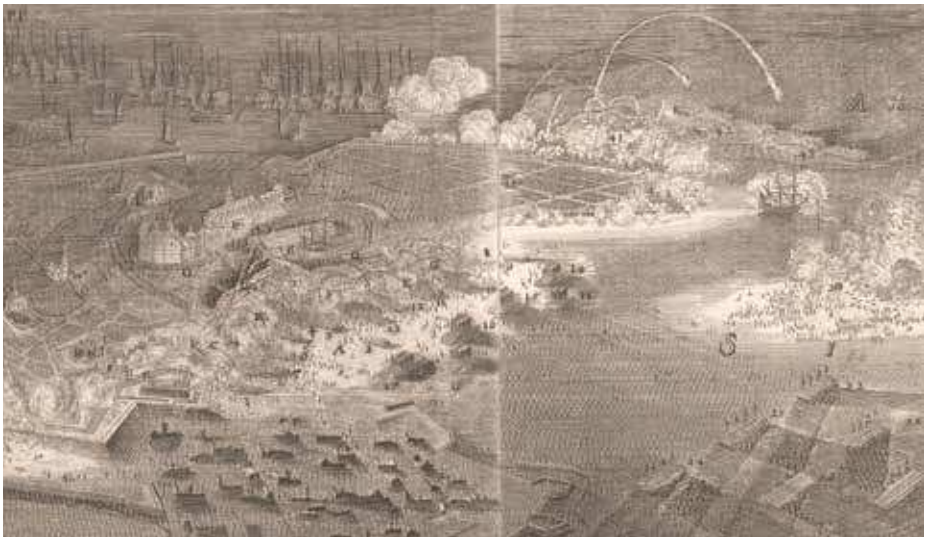
Forundersøgelse

Kapitlet omhandler områdets historiske udvikling set gennem forskellige rumlige afbildninger som prospekter, tegning, luftfotos og fotos i øjenhøjde. Prospekterne er i deres afbildning vægtede skildringer af lige netop det nedslag i historien mens fotos både fra oven og i øjenhøjde viser et øjebliks karakter.

- Illustrationerne viser områdets udvikling fra 1600-tallet op til 1970'erne i rumlige skildringer



1611 Fugleperspektiv af København set fra vandet



1659 Prospekt af Stormen på København 11. februar 1659



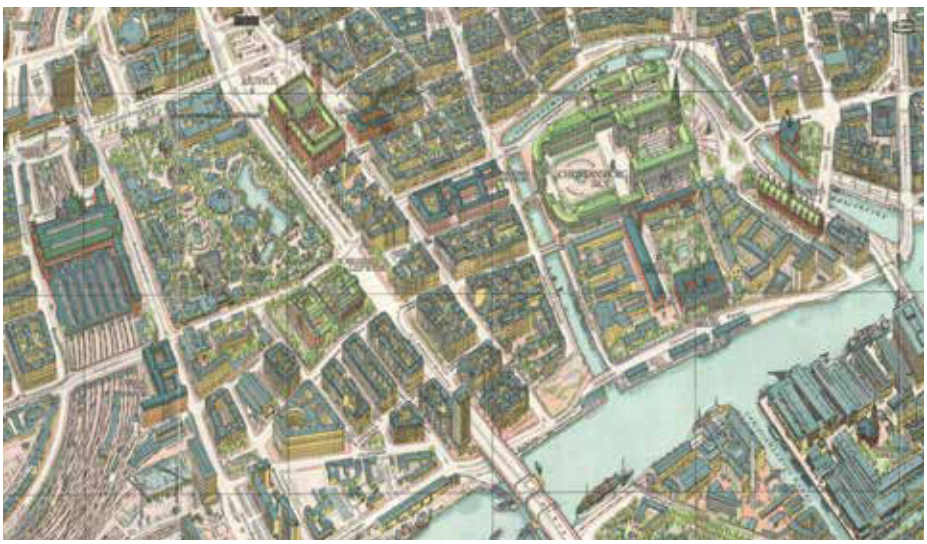
1761 Geddes eleverede kort over København



1855 København i fugleperspektiv samt prospekter over forskellige bygninger i byen



1897 Prospekt af København set fra Vesterbro



1972 Turistkort over København i fugleperspektiv

Historiske rumlige skildringer / Luftfotos

På denne side ses luftfotos taget i perioden mellem 1928 og 1950 fra forskellige vinkler. De forskellige fotos viser at boulevarden fremstår som et langt mere grønt og beplantet rum end det er i dag. Da den nye Langebro åbnede i 1955 blev biltrafikken øget og beplantningen, som det ses på opslagets billeder, måtte vige.

- Luftfotos viser områdets fysiske udvikling fra 1920'erne og op til 1950'erne



1 1928-1933



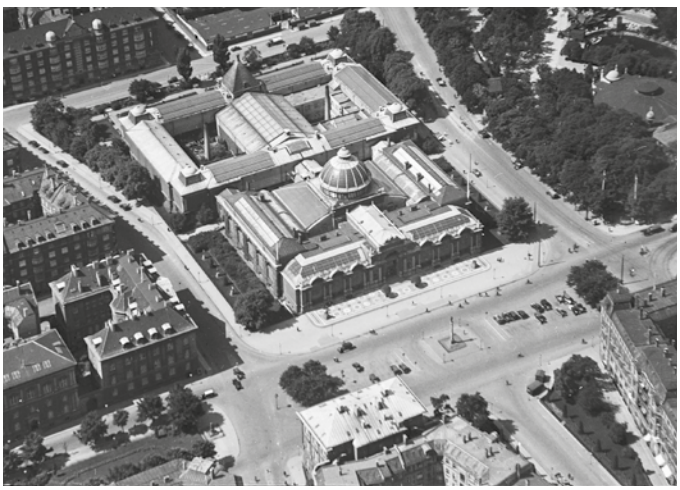
2 1928-1933



3 1928-1933



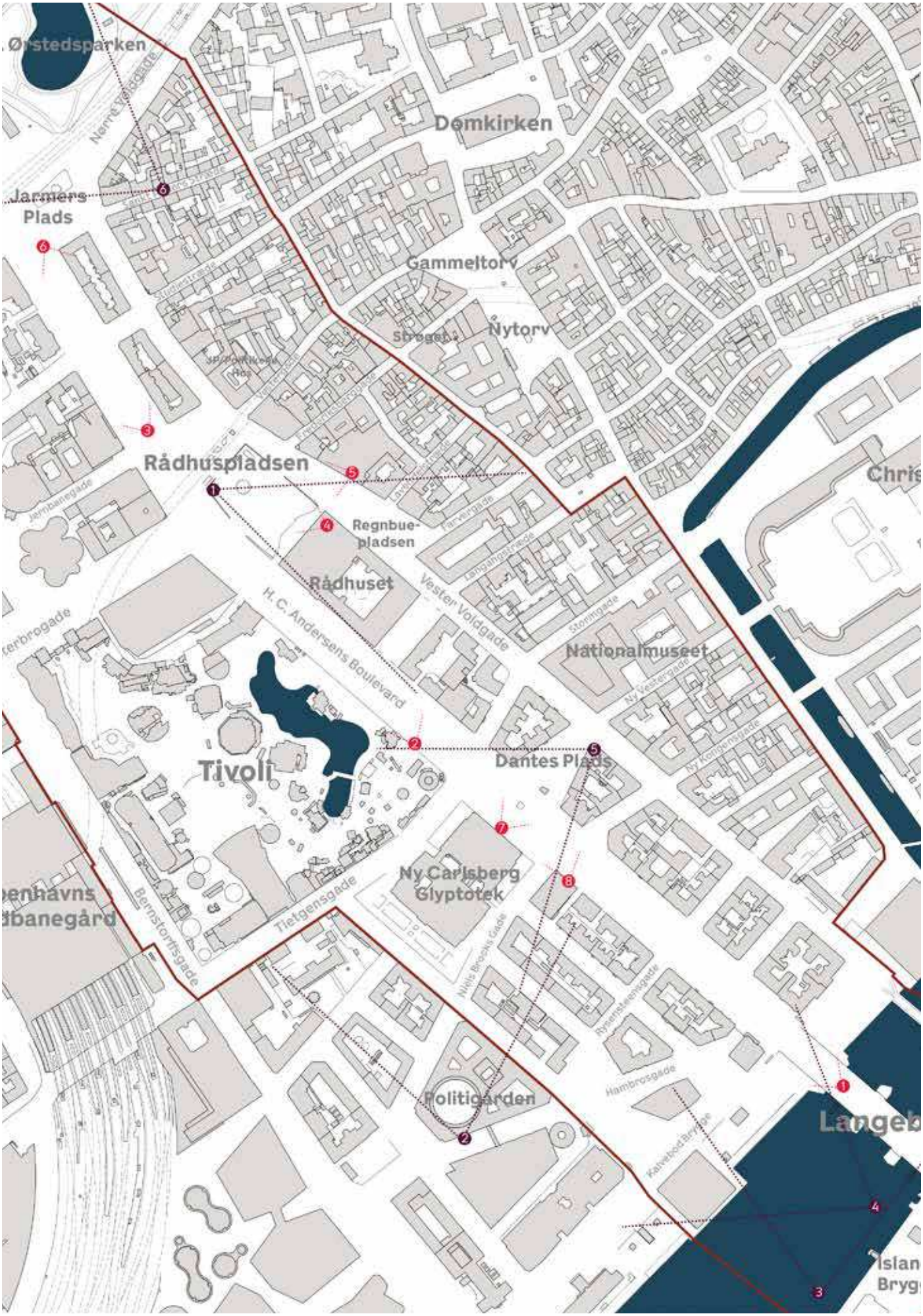
4 1946-1950



5 1928-1933



6 1932-1950



Fotografiers vinkel Luftfotos

Historiske rumlige skildringer / Fotografier i øjenhøjde

Fotos i øjenhøjde taget i perioden mellem 1900 - 2026. Billederne er delt op i sekvenser, der skildrer udviklingen og stemningen i rummet i forskellige tidsperioder.

Fotos i øjenhøjde viser tydeligt hvordan strækningen ændres fra en grøn boulevard til et infrastrukturelt rum præget af biltrafik.



1912 Langebro mod Rådhuspladsen



1912 Vester Boulevard Tivoli og Rådhuset



1912 Vester Boulevard ved Landsoldaten



2026 Langebro mod Rådhuspladsen



2025 Boulevarden mellem Tivoli og Rådhuset



2025 H. C. Andersens Boulevard ved Landsoldaten

Boulevarden i øjenhøjde

De tre billeder viser forskellige typer af rum på Vester Boulevard i starten af 1900-tallet sammenlignet med nutidige billeder. Vi kan se sporvognskinner, plejede grønne arealer og brostensbelagte gader med allé-træer. Rummet mellem Tivoli og brandstationen er det rumligt mindst forandrede, mens de andre på strækningen, har en helt anden karakter end tidligere. Eksempelvis havde statuen af Landsoldaten med den lille hornblæser, der i dag står på hjørnet af Jernbanegade og Rådhuspladsen, oprindeligt en central placering på boulevarden og i et væsentligt anderledes grønt rum.



1890-1899



1930-39



2025

Rådhuspladsen

Inden Rådhuset færdiggøres i 1905 lå et parkanlæg for enden af Vesterbrogades vejforløb, der skærer sig gennem pladsen. Gennemskæringen nedlægges først i 1990'erne i forbindelse med Rådhuspladsens udvidelse. Den lille park genetableres i en anden form I forbindelse med metrostationen (2016), hvor det besluttes at Dragespringvandet skal have en mere central placering på pladsen.



2025 Rådhuspladsen set mod vest



1888



1905



2025

Boulevarden set fra Jarmers plads

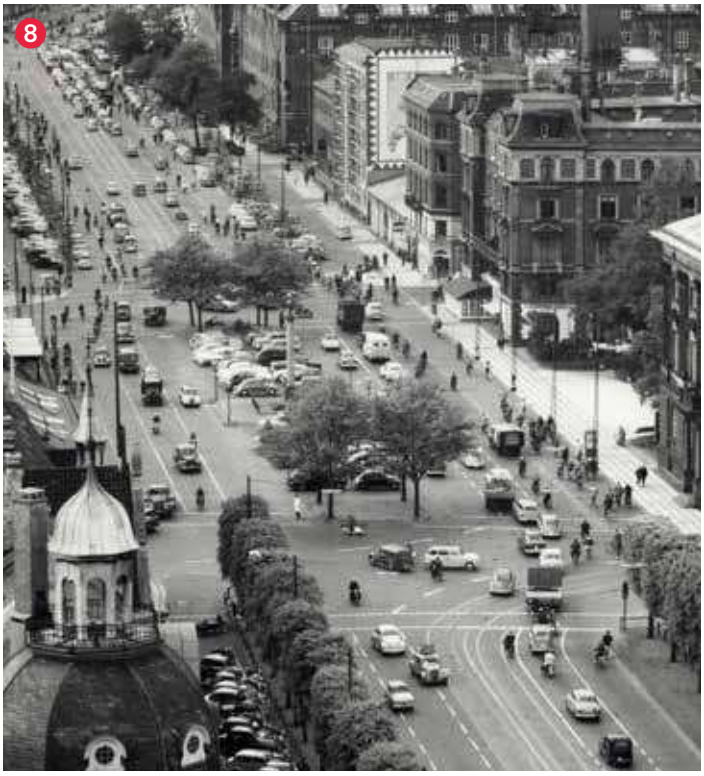
Billeder taget fra Jarmers plads mod Vester -/ H. C. Andersens Boulevard hvor den "Den Grønne Boulevards" ene tunnelåbning er foreslået. På billedet fra 1888 ses Verdensudstillingsbygningen med tilhørende parkanlæg, der senere hen bebygges med karrér som det fremgår af foto fra 1905. Rummet fremstår i en periode som et grønt allérum. Idag er rummet belagt fra facade til facade.



2025



1924



1957

Dantes plads

Dantes søjle opføres mellem Glyptoteket og Dantes plads i 1924.
I takt med udvikling af H. C. Andersens Boulevard til bilvej, omkredses søjlen af veje og parkeringspladser og får en mindre betydningsfuld placering. Som det ses på billedet fra 1957 er det kun de 4 kejserlinde der står tilbage og arealet imellem er inddraget til parkering.

I dag er der etableret græs med engbeplantning mellem de 2×4 kejserlinde så Dantes søjle nu er indrammet og står i et visuelt lidt mere fredeligt rum.

Kilder
1: Fritz Theodor Benzen, Københavns Museum,
2: Københavns Museum,
3: Fritz Theodor Benzen, Københavns Museum,
4: Mariboes Samling Københavns Museum og Mogens Falk-Sørensen Københavns Stasarkiv,
5: Københavns Museum,
6: Mariboes Samling og ukendt samling, Københavns Museum,
7: Københavns Museum,
8: Mogens Falk-Sørensen Københavns Stasarkiv

1.5 Boulevardens udvikling

Boulevardens historie 1872 til i dag

Vester Boulevard planlægges

Vester Boulevard blev planlagt i forbindelse med bebyggelsesplanen for fæstningsterrænet i 1872. Man så mod lignende projekter i Europa og især *Ringstrasse* i Wien var et forbillede. Sammen med parkbæltet skulle boulevarden være med til at udgøre voldkvarterenes pryd. Her skulle der opføres offentlige bygninger, med god plads og der pålagdes servitutter på grundene der forbød industrianlæg og lignende for at sikre at det ikke blev et fabriksområde. Fra Vester Boulevards anlægning til nutidens H. C. Andersens Boulevard har strækningen udviklet sig fra en grøn promenadestrækning til en trafikal hoved-åre i København, præget af biltrafik.

◉ Vester Boulevard anlægges som en del af bebyggelsesplanen for fæstningsterrænet, med europæsiske boulevarder som forbillede



1914

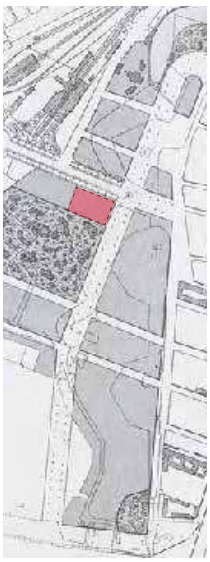
Glyptoteket opføres i 1906 og Rådhuset står færdigt i 1905. Vester Boulevard blev som planlagt en strækning med pryd og offentlige institutioner. På kortet fra 1914 ses hvordan boulevarden efter Rådhuset og Rådhuspladsen står færdigt.

Kort: København og Frederiksberg 1914 af C. Meldal

Boulevardens 'knæk'

Da man anlagde Boulevarden i 1890 blev det med et ændret forløb end planlagt, da man fejlagtigt havde opført Industriforeningens hus 15m nærmere Halmtorvet (nuværende Rådhuspladsen) end planlagt. Vester Boulevard har derfor fået sit forløb som vi kender det i dag, hvor boulevarden 'knækker' ved Industriens hus og boulevarden fortsætter parallelt med Vester Voldgade. Dette førte også til at en del af fæstningsterrænet kunne bevares og Tivolisøen derfor blev reddet.

'København før nu og aldrig' bind 9



1872



1890

Boulevardens storhedstid

Man kan ane boulevardens beplantning i tidlige kort over området, men en mere fyldestgørende beskrivelse kan man finde i 'København - før nu og aldrig' bind 9. Her beskrives hvordan Vester Boulevard anlagdes som en grøn strækning. Mellem Dantes plads og havnen anlagdes en promenade med tre trærækker, ridesti og spadsergange omgivet af forskellige blomsterarrangementer.
Ved opførslen af Københavns Rådhus anlagdes en indhegnet have langs Rådhuset mod Vester Boulevard og på strækningen mellem Rådhuset og Jarmers plads lå haveanlæg.

Vester Boulevard anlægges som en promenade med haveanlæg med trærækker, ridesti og spadsergange omgivet af forskellige blomsterarrangementer.



Tegning af Rådhuset og Vester Boulevard omkring 1905, hvor Rådhuset er opført. Rækker af træer er plantet langs kanterne på Vester Boulevard. I baggrunden ses, hvordan de to rækker af træer bliver erstattet af flere rækker ned mod havnen.

F. Zachariae 'Før og nu' 1922-23, 8.-9. årgang





Til venstre: Foto fra 1922 af prydbeplantning på boulevarden mellem Glyptoteket og Langebro. Til højre: Vester boulevard set mod Rådhuset i 1923, her ses parkanlæg med bænke midt på boulevarden med trafik på begge sider.

tv: Stadsgartnerens kontors arkiv, *th: Elfelt, Peter, 'Vue mod Rådhuset fra H. C. Andersens Boulevard', 1923, Digitale samlinger*

Boulevardens udvikling / Boulevardens historie 1872 - i dag

Boulevarden forandres

Op gennem 1900-tallet sker der store forandringer for boulevarden i takt med Københavns udvikling til moderne metropol. Særligt opførelsen af den nye Langebro i 1954 og den stigende biltrafik, ændrer boulevarden fra en grøn strækning med franske haveanlæg, til den boulevard som vi kender i dag hvor høj fart og biltrafik, dominerer. En mellemperiode opstår under 2.verdenskrig da der opføres bunkers i haveanlæggene - disse nedrives efter krigen.



Med opførelsen af Langebro i 1954, føres biltrafikken ind gennem byen og Vester Boulevard forandres væsentligt.

Boulevarden havde grønne franske haveanlæg med kørebaner på begge sider helt frem til 1940. Under 2. Verdenskrig blev anlæggene anvendt til bunkere, og efterfølgende blev Boulevarden omlagt til en trafikåre til Amager med seks kørebaner i forbindelse med opførelsen af Langebro i 1954



I 1955, året efter Langebros opførelse, ændrer boulevarden navn i anledning af 150 året for H. C. Andersens fødsel - tilfældigt måske, men det nye navn bliver en yderligere markeringen af den fysiske forandring den øgede biltrafik medfører.

Med opførslen af den nye Langebro i 1954 og nedlæggelsen af haveanlæggene i boulevardens centrum, bliver Vester Boulevard en trafikåre til Amager med seks kørebaner og tung biltrafik.

København 1961, Kortviseren.dk

1961

Livet i området

Fra 1930'erne og frem udvikler området omkring Rådhuspladsen sig til et moderne storbycentrum. Ældre bygninger erstattes af større ejendomme med hoteller, restauranter og underholdning. Biografer og teatre bliver centrale, og pladsen præges af øget trafik, lysreklamer og et mere intenst byliv.



1937 Kø til udsolgt biografforestilling i Metropol Biograf på Vester Boulevard.
Elfelt & Co. 'Mennesker forsamlet foran Metropol-biograf på Vester Boulevard 1937



1959 Udsigt over Rådhuspladsen om aftenen.
Digitale samlinger: Falk-Sørensen, Mogens 1960, Københavns Stadsarkiv.



1954 Sporvognsarbejde på boulevarden langs Rådhuset. Rådhushaven er formindsket. Boulevarden er symmetrisk opbygget med grønt i midten, dernæst sporvogn, biltrafik og fortov.

Kilde: Nielsen, Vittus Københavns 'Rådhus, 1954', Digitale Samlinger

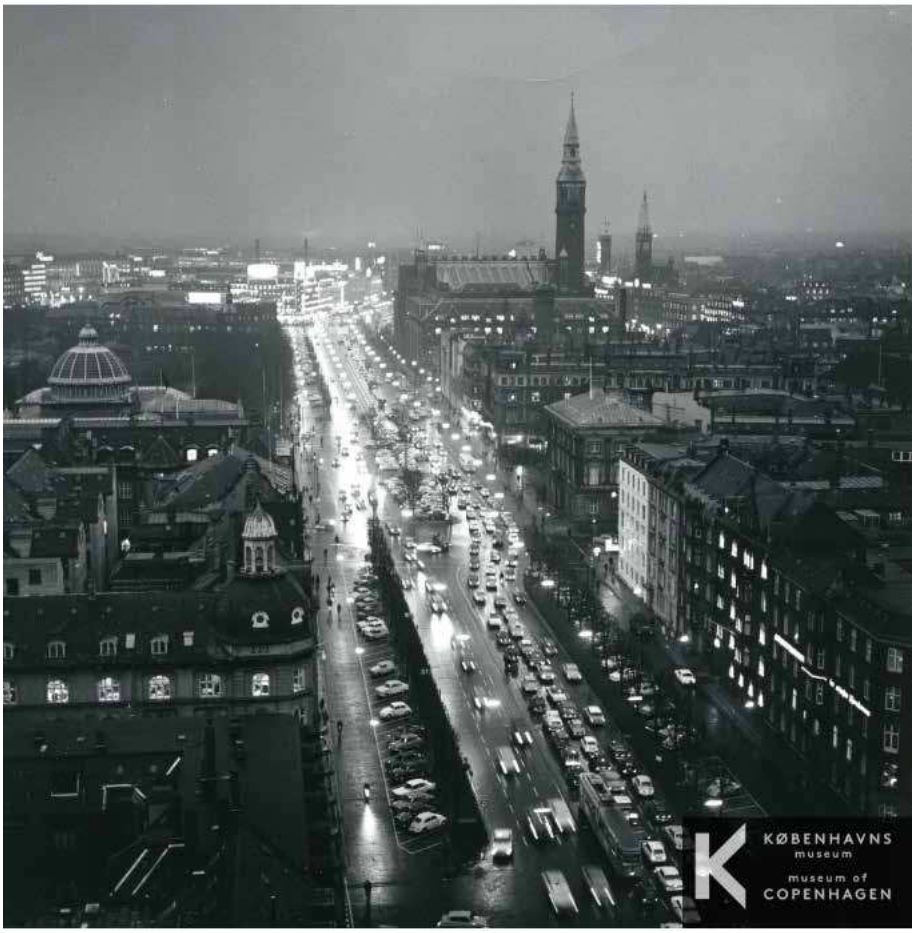


1960 H. C. Andersens Boulevard set mod Rådhuset. Biler fylder meget på den asfaltbelagte gade.

Kilde/ Nielsen, Kurt, 'Rådhuspladsen The City Hall Square' 1959,

Nutidens boulevard

Med udvidelsen af boulevarden til seks kørebaner udviklede den sig til den trafikåre vi kender i dag. I 1995 omlægges Rådhuspladsen, og vejen på tværs af Rådhuspladsen fra Vesterbrogade til Strøget lukkes af, hvorved retningen for H. C. Andersens Boulevard forstærkes og det tværgående kryds lukkes.



Ved omlægningen af Rådhuspladsen lukkes den tværgående trafik, hvilket forstærker H. C. Andersens Boulevards retning gennem byen.

H. C. Andersens Boulevard er i dag præget af trafikstøj og lys fra neonskilte og biler.

Københavns Museum 1990



1980 Biltrafik på H. C. andersens Boulevard.

Kilde: Københavns Stadsarkiv



1995 H. C. Andersens Boulevard set mod Langebro. Biler fylder meget på den asfaltbelagte gade.

Kilde/ Københavns Stadsarkiv



Frem til 1995 fortsætter Vesterbrogade på tværs af Rådhuspladsen.

Københavns Stadsarkiv 1995



I 1995 omlægges Rådhuspladsen hvor biltrafikken på tværs lukkes af. HT-terminalen opføres i samme omgang, men nedtages igen i 2010.

2004



2024 H. C. Andersens Boulevard i myldretid.

Kilde/ Sofie Mathiassen, Scanpix



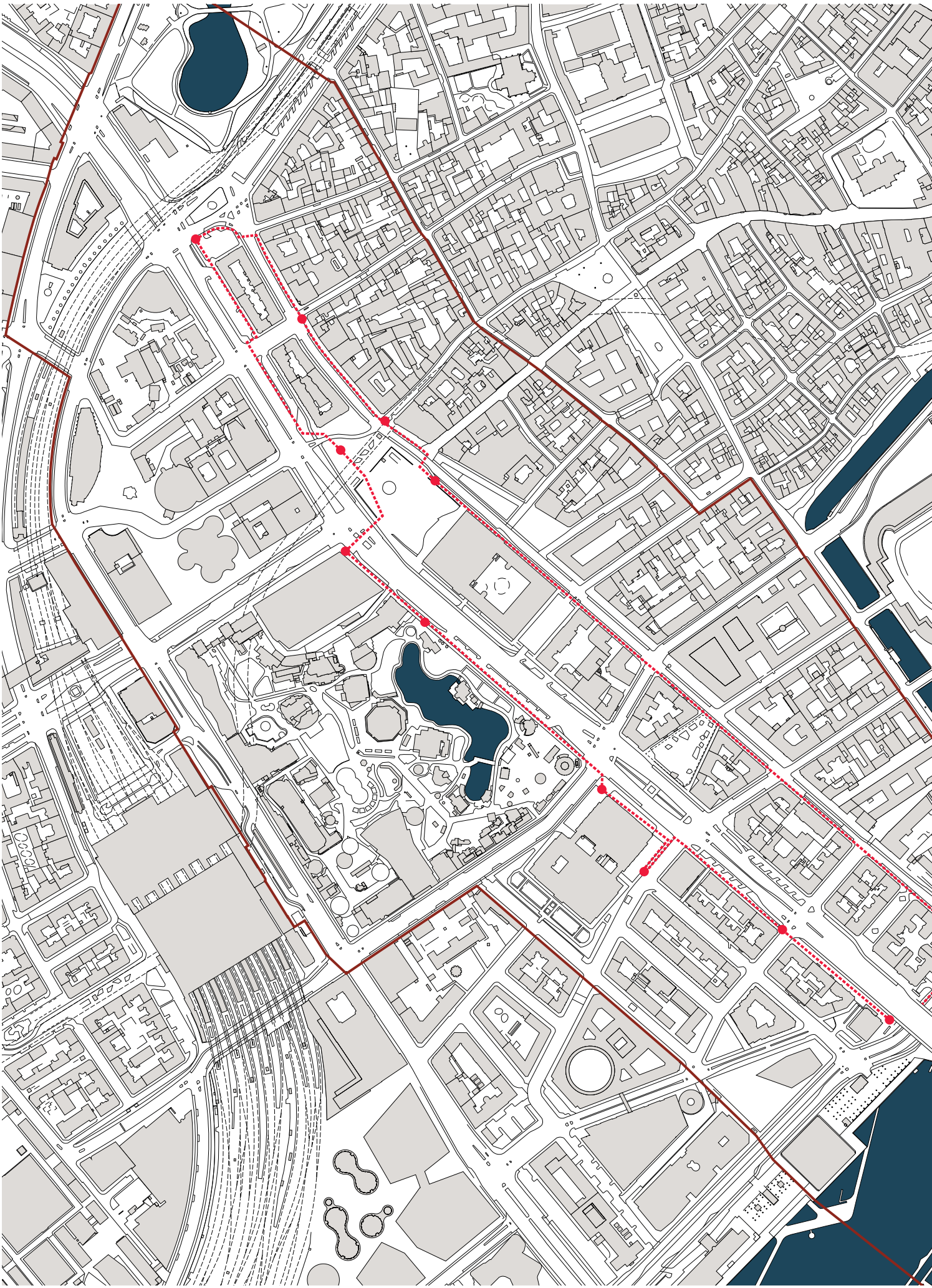
2026 Neonlys på Rådhuspladsen

Kilde/ Richshuset

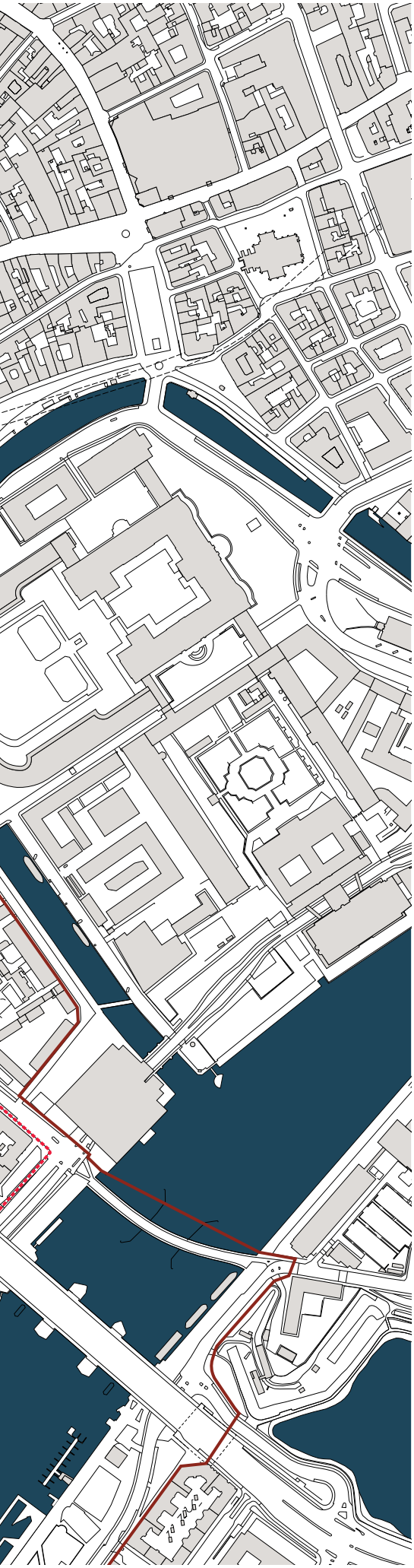
2.0 Registrering

Introduktion
Kapitlet omhandler en registrering af projektområdet med fokus på landskabelige, rumlige, bygningsmæssige og andre æstetiske forhold, der har særlig betydning for oplevelsen af områdets egenart.

Registreringen er inddelt i skalatrin; stor skala, mellem skala og lille skala. Den skalainddelte registrering sikrer blikke og opmærksomheder, der stiller skarpt på de store træk, øjenhøjdeperspektivet og helt ned i små detaljer, der kan have afgørende betydning for forståelsen af stedets egenart og karakter. Registreringen ligger til grund for det efterfølgende analysearbejde.



2.0 Registrering



Registreringsrute
Kortet viser registreringsruten fra Langebro til Jarmers Plads og retur. Registreringen blev gennemført som en fælles gennemgang en fredag eftermiddag i myldretiden

Projektområdets kompleksitet, dets variation over døgnet samt betydningen af bevægelsesretning og tidspunkt har medført behov for gentagne besøg og supplerende notater, både fælles og individuelle.

Workshoppen i december 2025 med projekt- og styregruppen har desuden bidraget til det efterfølgende registrerings- og analysearbejde.

Arbejdet er udført med udgangspunkt i egenartsanalyseskabelonen, herunder opdelingen mellem registrering og analyse samt de tre skalatrin. I praksis er der en glidende overgang mellem registrering og analyse, idet observation, oplevelse og vurdering foregår samtidigt.

Signaturforklaring

Rute

Nærområde

1:5000

2.1 Træk – stor skala

Byens vægge/dominerende kig og akser

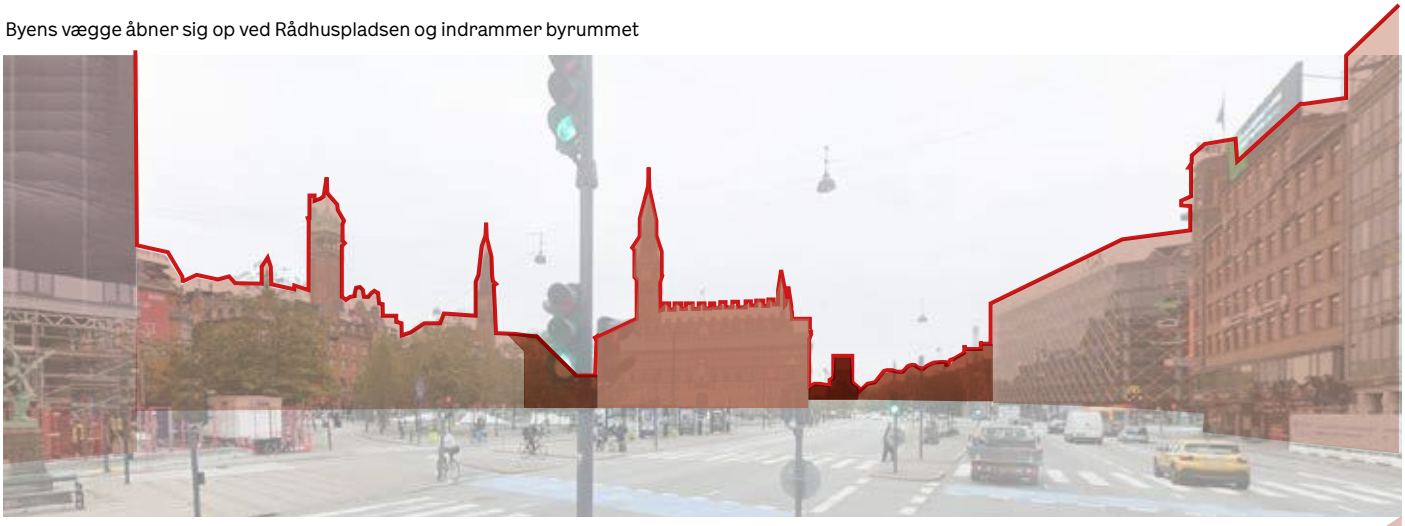
Beskrivelse af strækningen fra Jarmers Plads mod Langebro
Gaderummet opleves mere som en bevægelse end et rum med "by-vægge". Ved Jarmers plads og Hammerichsgade åbner Nørre Voldgade og banegraven et stort tværgående rum op med lange kig mod øst og vest. Herefter flankeres rummet af by-vægge der tilsvarende strækningen ved Langebro, er sammensat af murede karrébebyggelser med spir, detaljer og varierede tagmotiver. En række store gadetræer i gadens østlige del er med til, at nedskalere vejrummets bredde. Visuelt ender rummet, grundet gadens knæk, i Industriens hus der med sin glasfacade spejler omgivelser og himmellyset. Bagved anes Tivolis grønne væg. Pladsen åbner sig op med Rådhuset som hovedaktør og indrammes præcist mod øst af murede bygninger med karakteristiske tårne og spir. Pladsen deles, set herfra, naturligt op i en mere begrønnet del mod nordvest og mod selve rådhuset. Efter Tivoli breder rummet sig ud ved Glyptoteket og Dantes Plads for at snævre sig ind mod Langebro og danne ramme om et præcist kig mod pejlemærkerne Danhostel og Radisson.

◉ I retning mod Langebro opleves gadens ikoniske bygninger og institutioner meget stærkt. Rådhuset, Tivolis grønne væg og store trækroner, Glyptoteket, ud over Langebro med Radisson hotel som pejlemærke.

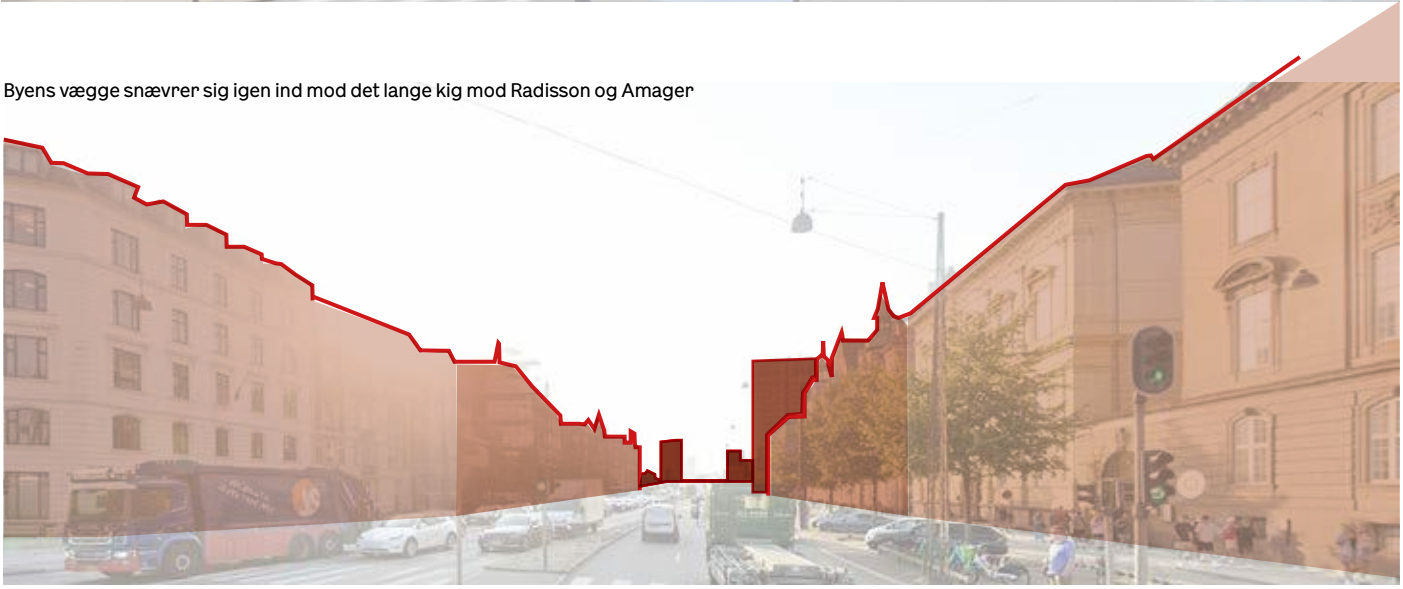
Jarmers Plads og banegraven skaber et tværgående rum hvor Byens vægge slipper



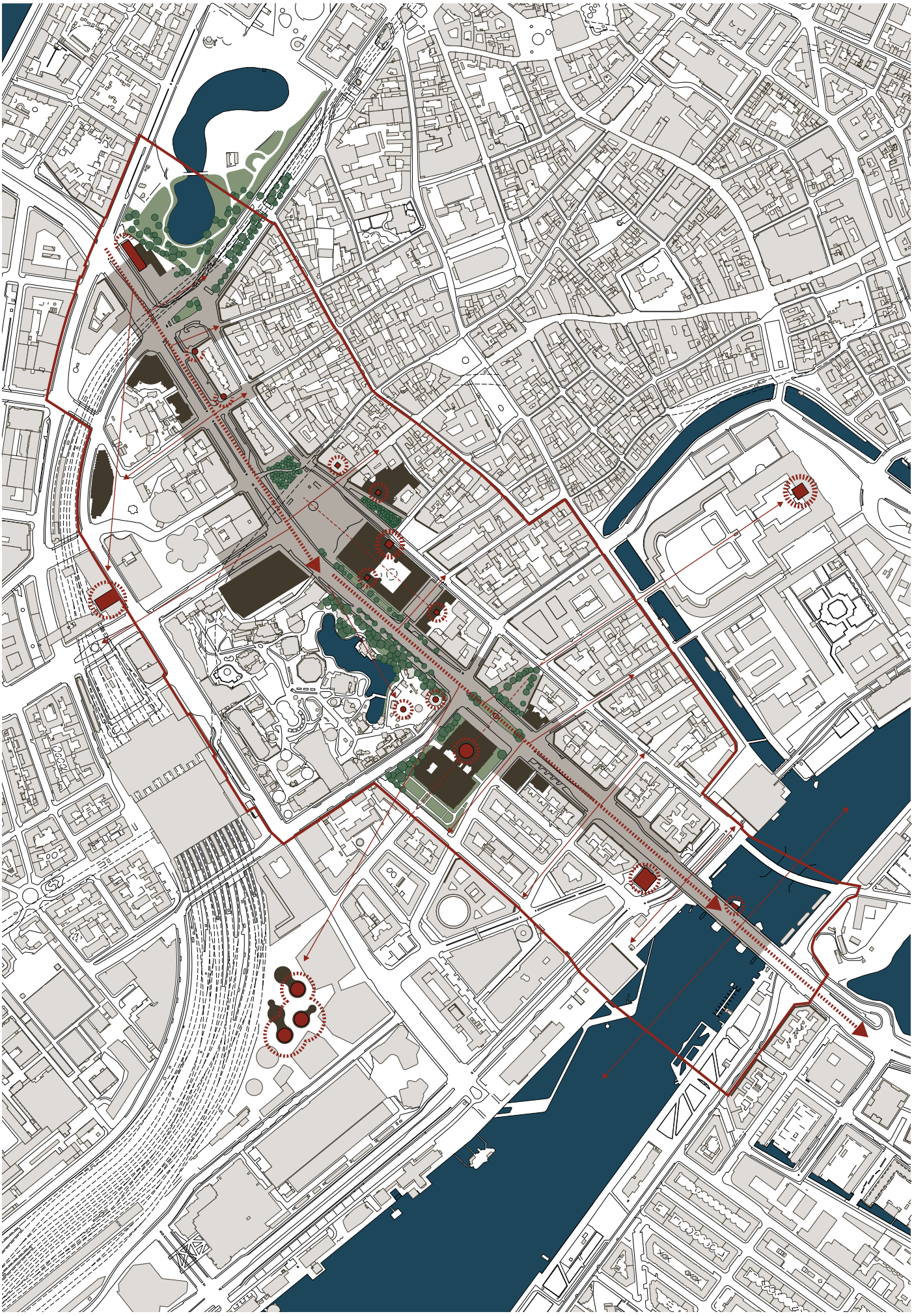
Byens vægge åbner sig op ved Rådhuspladsen og indrammer byrummet



Byens vægge snævrer sig igen ind mod det lange kig mod Radisson og Amager



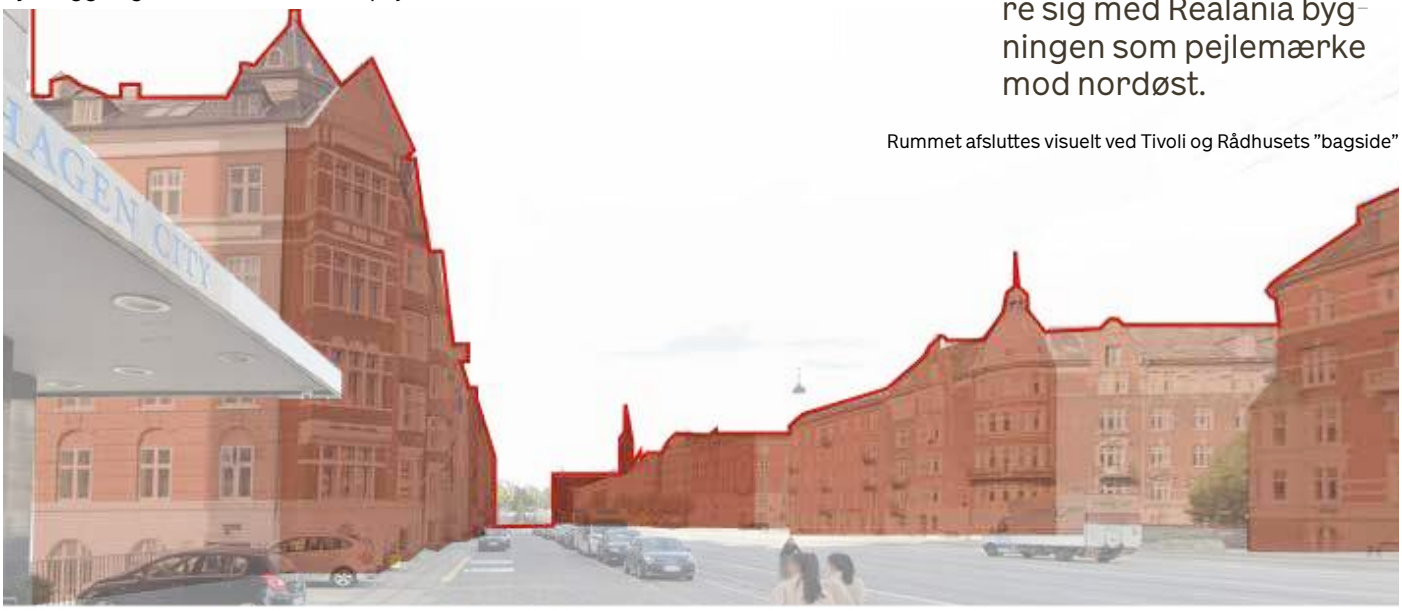
Akser Kig Forbindelser Pejlemærker Særlige bygninger Byrum Byens vægge Træ



1:7500

Beskrivelse af strækningen fra Langebro mod Jarmers Plads
Set fra Langebro opleves H. C. Andersens Boulevard som et markant, lineært træk, der skærer sig ind i byen med stor skala og tydelig retning. Rummet flankeres af præcise murede by-vægge der sammen med det hævede vejforløb er med til at give rummet en tydelig urban karakter. Rummet ender visuelt ved Tivolis grønne væg og med Richsbygningen, industriens hus og Rådhuset som afslutning. Dette ses også i plan ved Boulevardens subtile knæk. Rådhuspladsen og mødet med Vesterbrogade, udvider rummet op i et stort og relativt veldefineret pladsrum, der dog har en kompleks og urolig karakter. Mod Jarmers Plads snævrer rummet sig ind igen med præcise by-vægge og Realdanias tårn som pejlemærke.

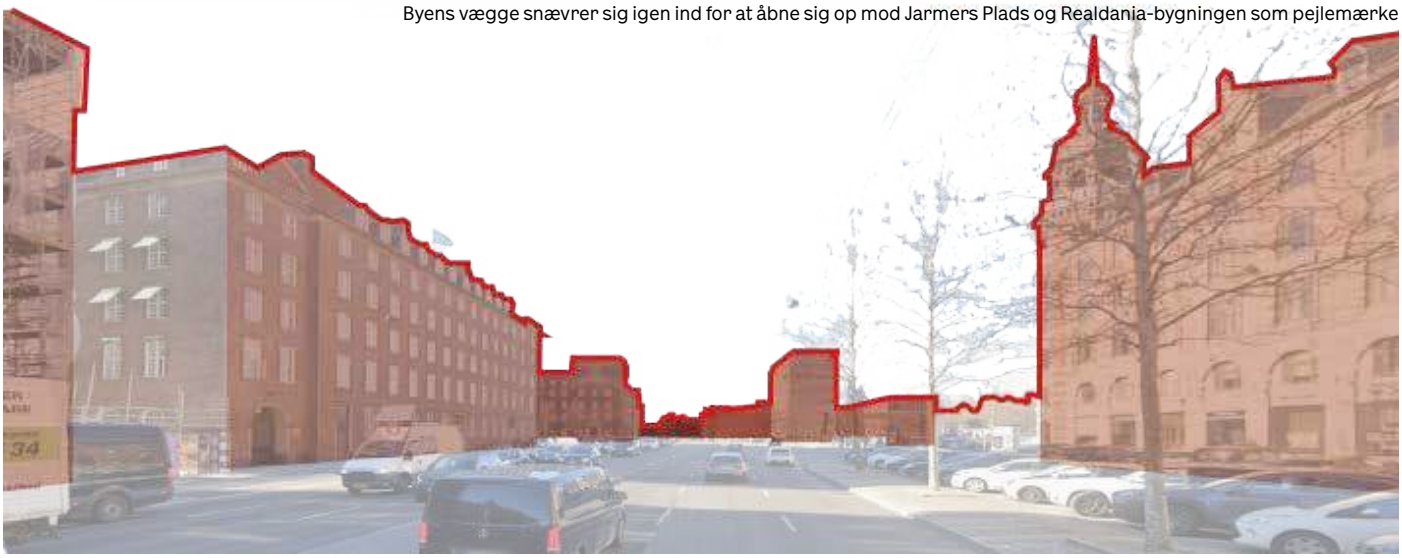
- I retning mod Jarmers Plads brydes Boulevardens retning i knækket ved Rådhuspladsen. Rummet stopper visuelt ved Rådhuset og Tivoli for så at åbne sig op i pladsen og igen indsnævre sig med Realania bygningen som pejlemærke mod nordøst.



Rummet afsluttes visuelt ved Tivoli og Rådhusets "bagside"

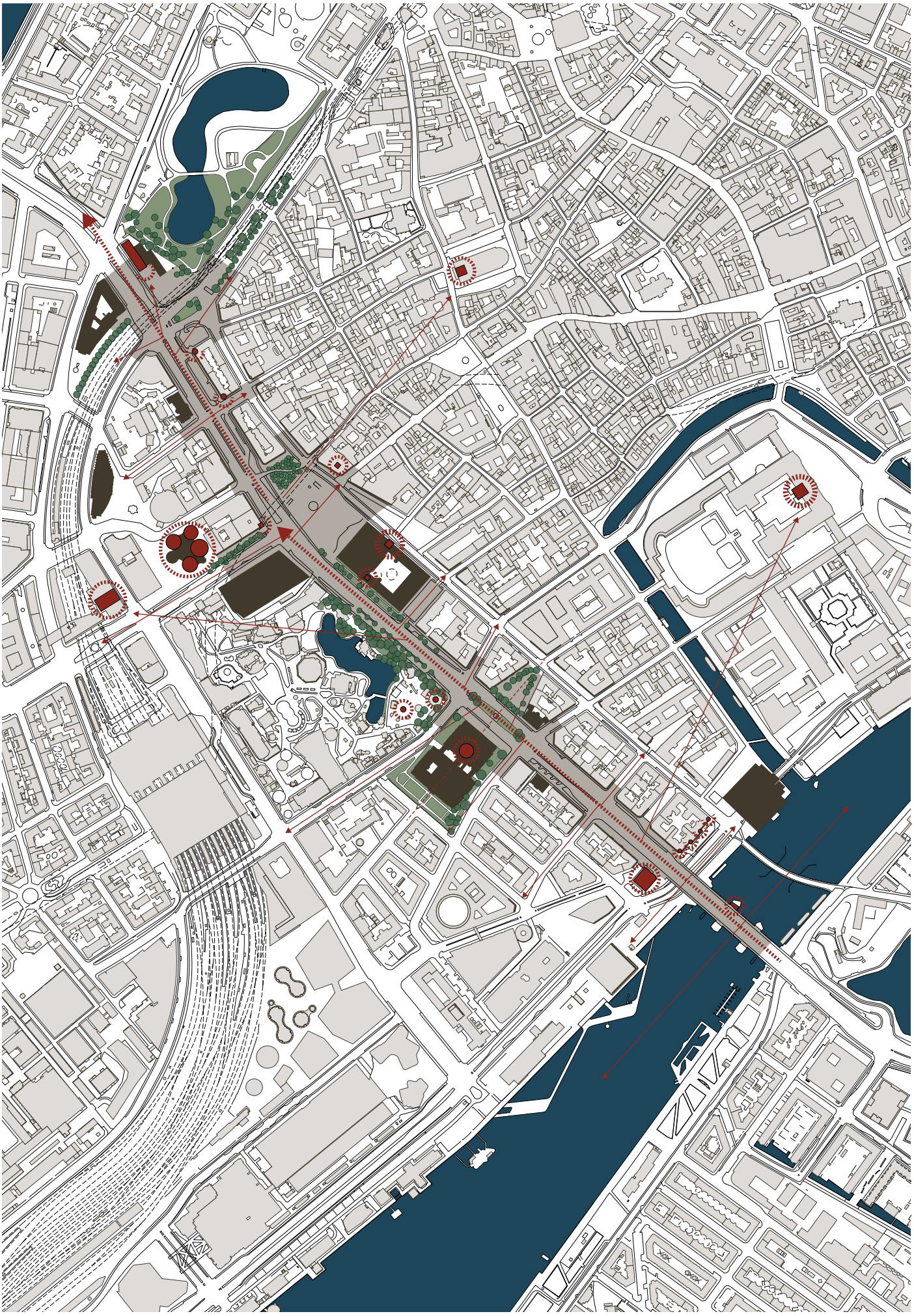


Tivolis grønne filter mod vest og den murede væg mod øst.



Byens vægge snævrer sig igen ind for at åbne sig op mod Jarmers Plads og Realdania-bygningen som pejlemærke

Akser Kig Forbindelser Pejlemærker Særlige bygninger Byrum Byens vægge Træ



1:7500

Træk - stor skala / Byens sprækker - tværgående kig og visuelle forbindelser

H. C. Andersens Boulevard er uden tvivl en af Københavns mest markante by-akser på langs, men også de tværgående kig til de omkringliggende kvarterer skaber en stærk rumlig forbindelse. Langs boulevarden åbner sidegader og pladser sig og danner visuelle forbindelser, hvor omkringliggende pejlemærker og særlige bygninger træder frem i perspektivet og skaber sammenhænge på tværs.

Eksempler på forbindelser er mellem Palads og Frue Kirke/ Axelborg, Axel Towers og Vestergade/ Vesterbrogade og Strøget/Tivoli og Vandkunsten/Bag Rådhuset og Stormgade/Tietgensgade og Ny Vestergade/ Niels Brocks Gade og Ny Kongensgade/ Rysensteensgade og endelig havnens store tværgående rum, der åbner sig.

Disse tværgående kig og visuelle forbindelser gør, at H. C. Andersens Boulevard ikke blot opleves som en trafikal hoved-åre, men som et sammenbindende byrum, hvor forskellige kvarterers identitet og arkitektoniske markører flettes ind i den samlede rumlige fortælling. To steder på strækningen er de tværgående kig deciderede akser:

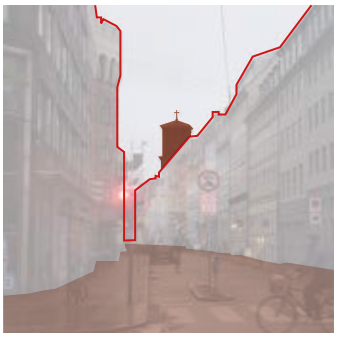
- Krydset mellem H. C. Andersens Boulevard / Vesterbrogade
- Tietgensgade / Ny Vestergade (Christiansborg)

◉ De tværgående kig og akser skaber stærke visuelle sammenhænge mellem Boulevarden og de omkringliggende kvarterer destinationer, pejlemærker og bebyggelser.

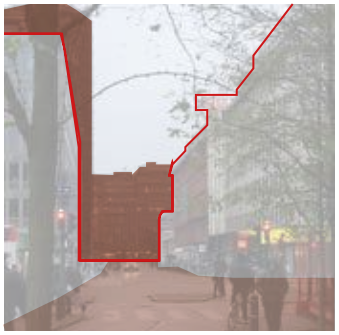
1



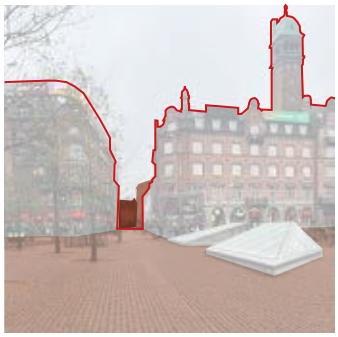
2



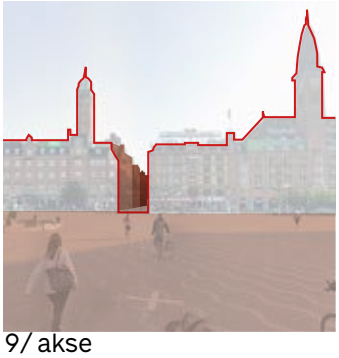
3



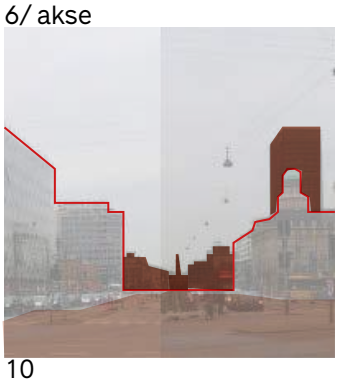
4



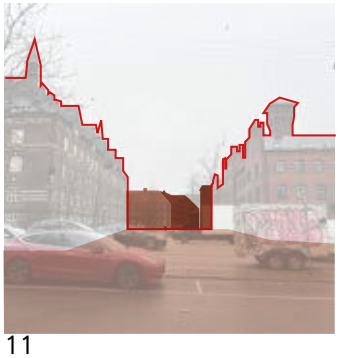
5



6/ akse



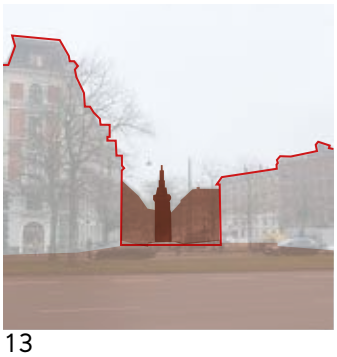
7



8



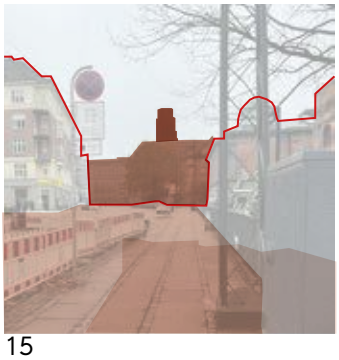
9/ akse



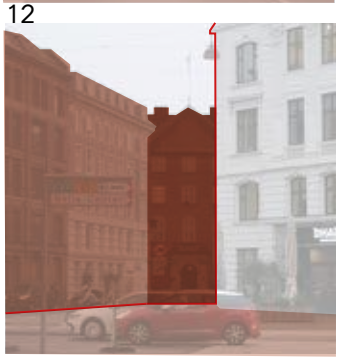
10



11



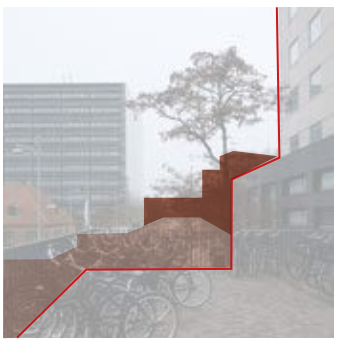
12



13



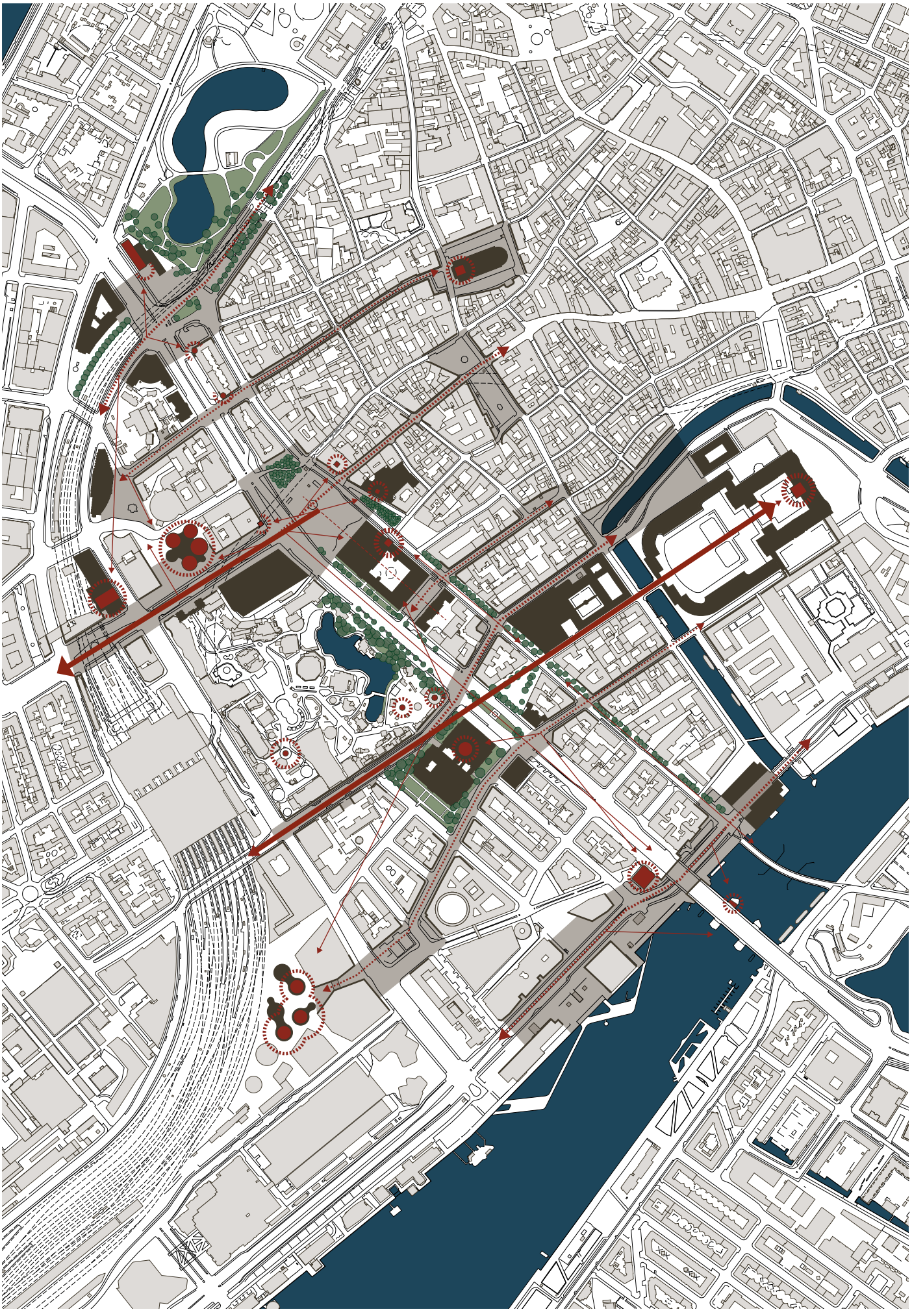
14



15



Akser Kig Forbindelser Pejlemærker Særlige bygninger Byrum Byens vægge Træ

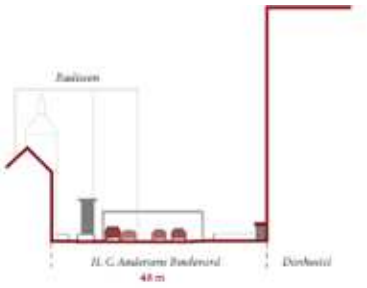


1:7500

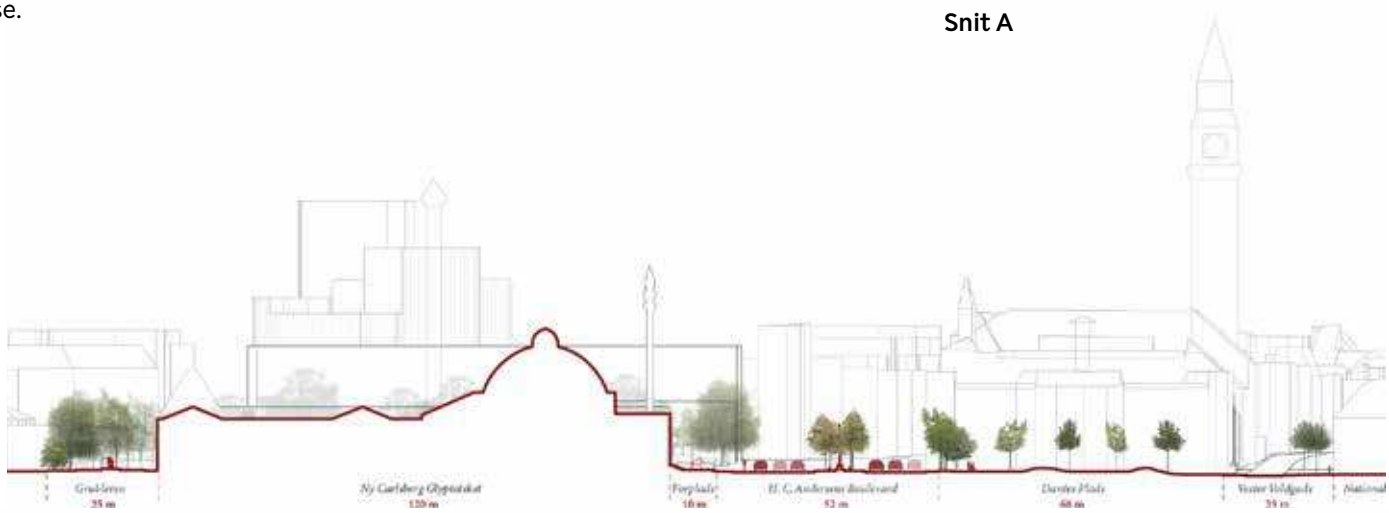
Registrering af rumligheder

Registreringen består af en række snit gennem H. C. Andersens Boulevard, udført som en rumlig registrering af vejforløbet. Snittene er placeret dér, hvor der opstår rumlige variationer – eksempelvis hvor boulevarden bevæger sig fra et lineært vejforløb til mere åbne pladsdannelser, eller hvor tværgående forbindelser kobler parallelgader og sidegader på strækningen.

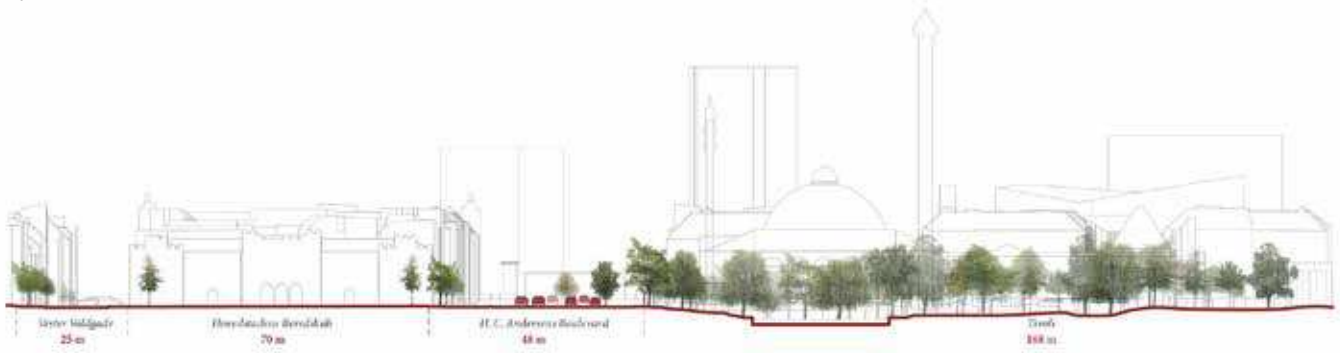
Gennem registreringen fremgår det, at strækningen ikke opleves som et ensartet, lineært forløb, men derimod som et vejrum, med en varieret rumlig oplevelse.



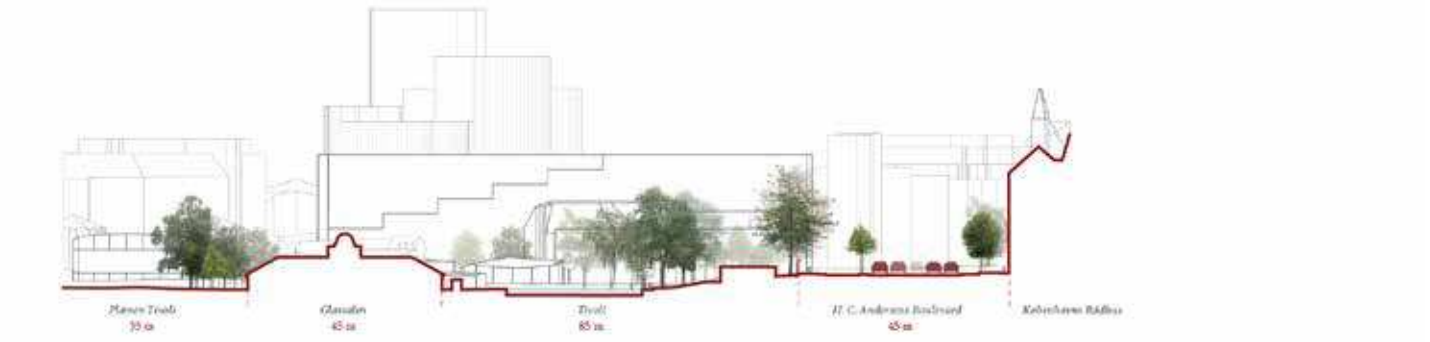
Snit A



Snit B



Snit C



Snit D

Grøn flade Karaktergivende træ Snit



Langs strækningen på H. C. Andersens Boulevard er der udarbejdet 10 snit som en rumlig registrering af strækningens rumlige karakter.

1:10000



Snit E



Snit F



Snit G



Snit H

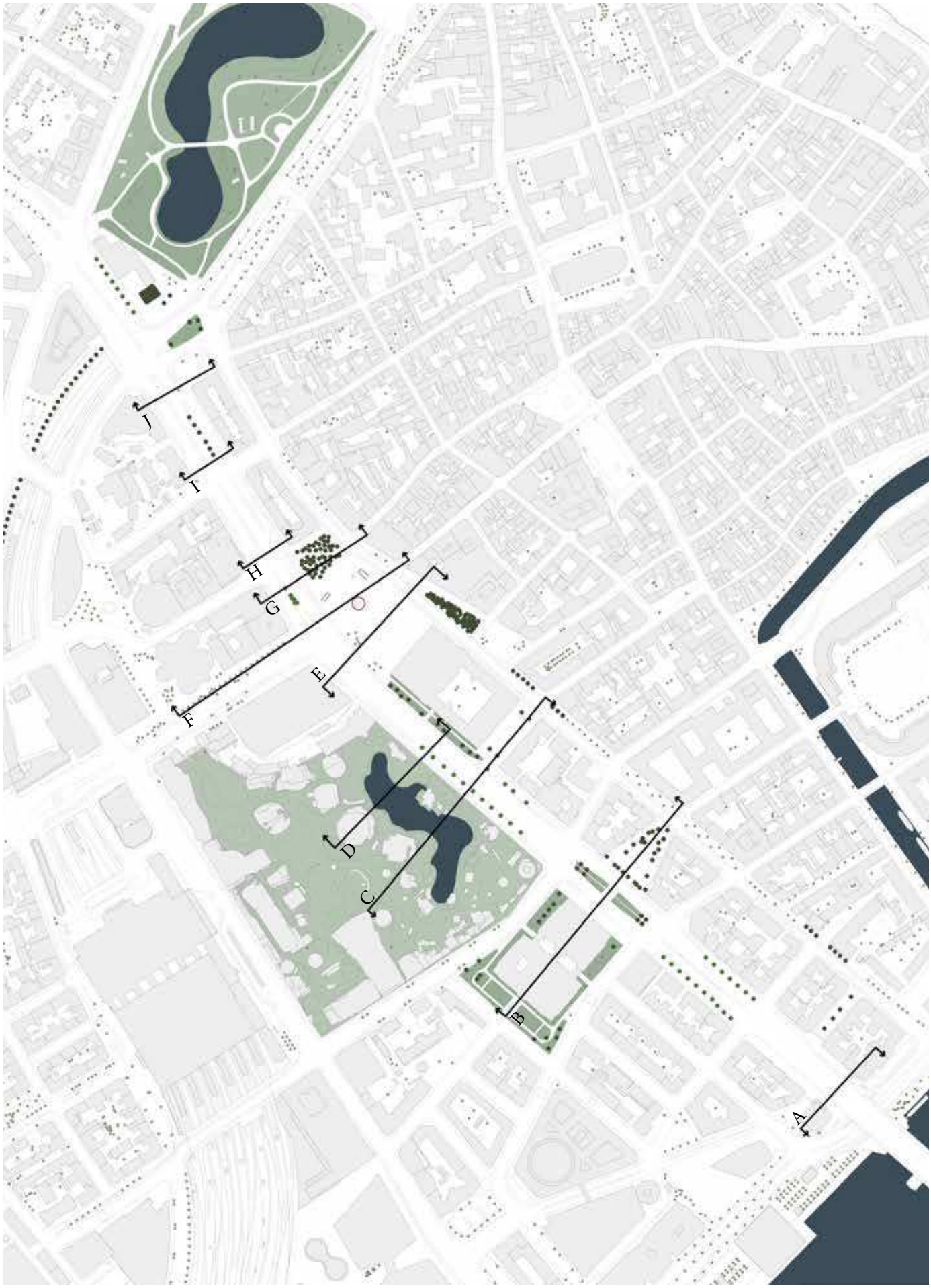


Snit I



Snit J

Grøn flade Karaktergivende træ Snit



Langs strækningen på H. C. Andersens Boulevard er der udarbejdet 10 snit som en rumlig registrering af strækningens rumlige karakter.

1:10000

2.2 Mønstre – mellem skala

Registrering

Byrum
Kortet til højre (et såkaldt 'Nolli-kort') giver et blik på H. C. Andersens Boulevard hvor byens rumlige struktur træder tydeligt frem som en vekselvirkning mellem massive bygningsvolumener og sammenhængende, offentlige rum indendørs og udendørs. Hvor Nolli-kortet traditionelt opløser grænsen mellem inde og ude ved at fremhæve tilgængelige rum som en del af byens samlede figur, kan boulevarden læses som et bredt, lineært "hulrum" skåret gennem den tætte by-masse. Boulevardens profil fremstår som et markant hvidt bånd i den ellers kompakte struktur – et infrastrukturelt rum, der både forbinder og adskiller.

På tværs opstår mindre porøsiteter, hvor sidegader og passager trækker bevægelse og blik ind i de bagvedliggende kvarterer. Disse sprækker og pladsåbninger er afgørende for oplevelsen, da de skaber rumlig kontinuitet og gør boulevarden til mere end blot en trafikal korridor.

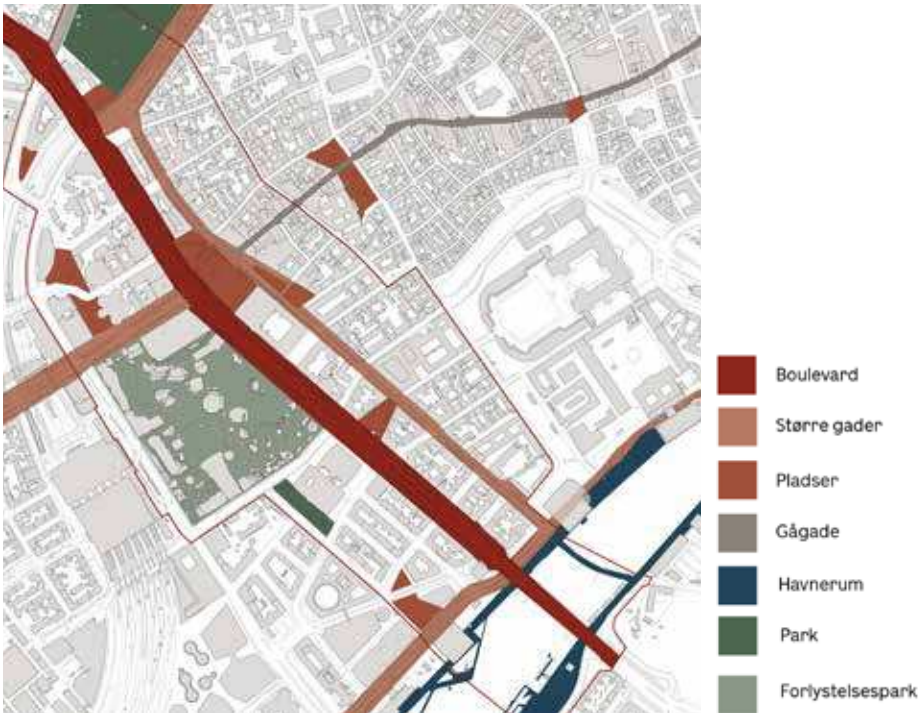
Samtidig viser læsningen, hvordan overgangen mellem det offentlige og det semi-offentlige er med til at nuancere oplevelsen. Pladser, forarealer og tilgængelige institutionelle rum langs strækningen udvider det offentlige felt og danner lommer i den ellers stramme akse. Byrummet opleves derfor ikke som ensartet, men som en sekvens af fortætninger og opløsninger, hvor byens "masse" og "rum" forhandles.

Med Nolli-kortets blik bliver H. C. Andersens Boulevard således et strukturelt greb i byen – et rumligt snit, der tydeliggør forholdet mellem byens masse og dens åbne rum, og som iscenesætter bevægelsen gennem København som en vandring mellem sammenhængende offentlige rum.



1:5000

Diagram over bryum





'Nolli' kort - tegningen viser byrummet som sammenhængende offentligt tilgængelige steder - både ude og inde.

Mønstre –mellem skala / Beplantning

Beplantningen på strækningen varierer i typer og karakter mellem solitære træer og mindre allé-beplantninger mm. Beplantning opleves ikke som dominerende træk for strækningen, snarere som et fravær, men har i enkelte udvalgte sekvenser større betydning.





A Jarmers plads

Tilia europaea fra 1960.





B Jarmers plads

Robinia pseudoacacia fra 1930





C Langs rådhuset

Fraxinus sp. fra 1980 og *Acer sp.* fra 1980

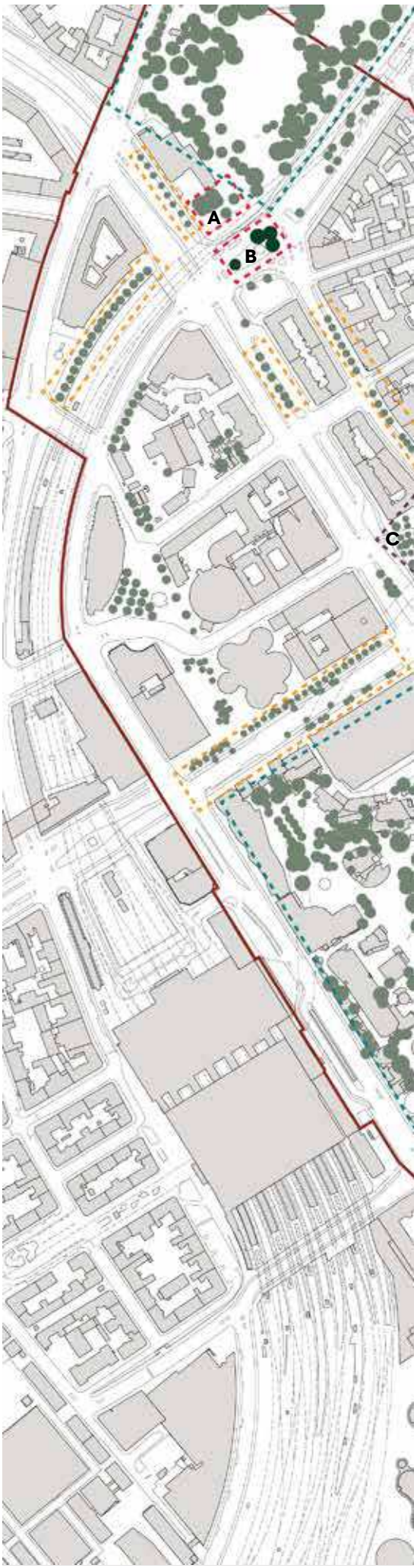




D Dantes Plads*

Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera' fra 1960 og *Tilia hybr. europaea* 'Pallida' fra 1982

** Dantes Plads er ved rapportens udgivelse under ombygning pga. anlæg af underjordisk P-kælder, hvorfor beplantningen helt eller delvist er fjernet.*



Gadetræer

Område med tæt træbeplantning

Pladser med træbeplantning

Parker

Særligt værdifulde træer

1:5000


C
D

Mønstre –mellem skala / Belægninger

Belægningen i projektområdet er qua sin funktion som hovedfærdselsåre i byen, domineret af asfalt. Derudover er der sekvensvis forskellige belægningstyper særligt omkring vigtige destinationer, pladser, kantzoner mm.



H. C. Andersens Boulevard
Asfalt og opstribninger som den mest dominerende flade



A **H. C. Andersens Boulevard / Christiansborggade**
Udvidet fortov med Chaussesten



B **Glyptotekets forplads**
Opholdskant ml. transit og entrerum



C **Dantes Plads**
Bølgende terræn af teglsten



D **H. C. Andersens Blvd./Industriens hus**
Blandet granitsten (kløvede, huggede, bodur) og betonfliser



E **Rådhusets ankomst-plint**
Gule teglsten i silleben og ledelinje i punkter af metal



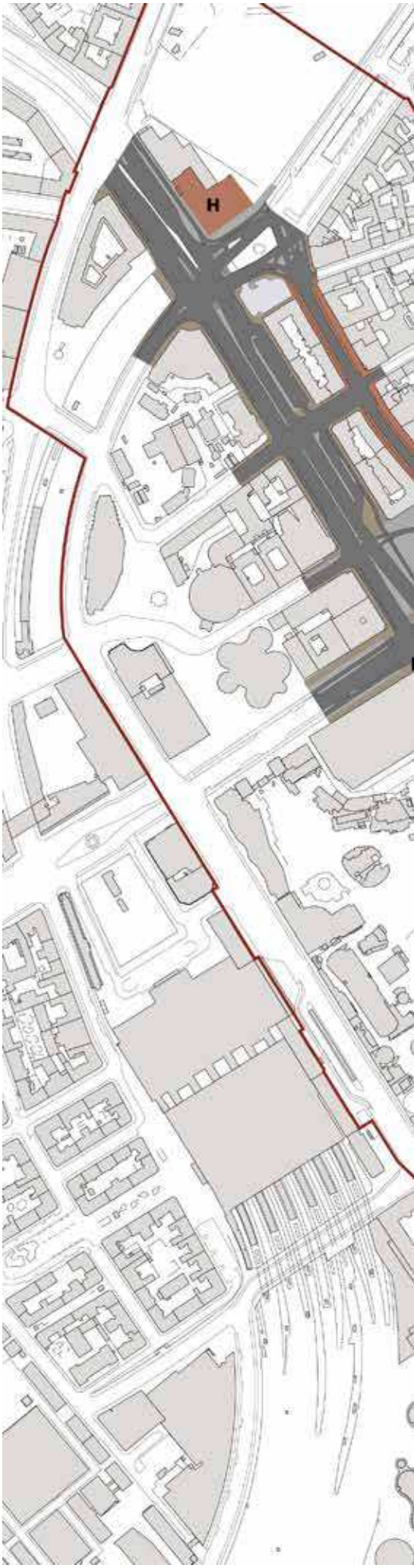
F **Rådhuspladsen**
Mørke granitfliser i mønster



G **Rådhuspladsen**
Chaussestensbelægning

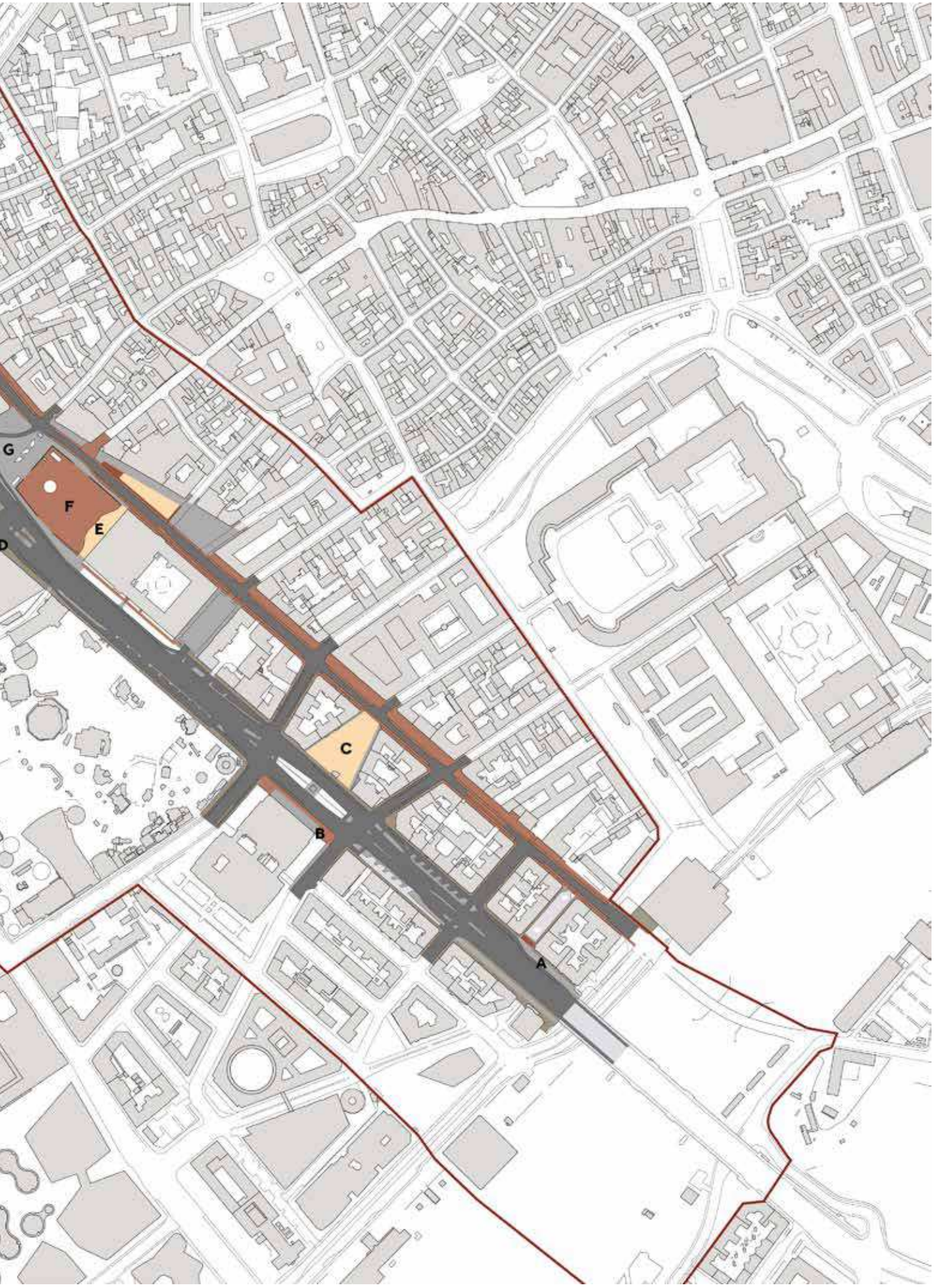


H **Jarmers Plads**
Granitplader med granitplinter som ophold



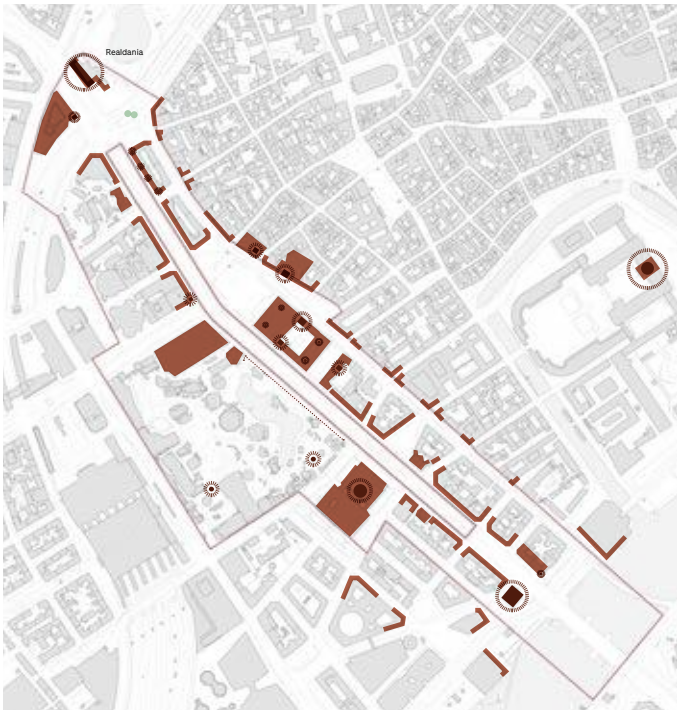
Asfalt
Chaussésten
Granitfliser
Teglsten

1:5000


G
F
E
D
C
B
A

Mønstre -mellem skala / Facadetræk

Strækningens bebyggelser smelter, også i mellem skala, sammen til by-vægge. Foruden spir og tårne kommer strækningens sammensætningen i denne skala mere til syne gennem forskydninger, sprækker og varierede tagmotiver. De solitære bygninger skiller sig i mellemskalaen ud, med deres forskellige arkitektoniske egenart der hver repræsenterer en særlig tyngde i bybilledet gennem stilart og funktion.



Strækningen rummer en del markante bygningsværker der qua deres særlige arkitektur og program, skiller sig ud fra oplevelsen af de samlede by-vægge. De solitære bygninger skaber variation og markerer sig i den samlede struktur.

Signaturforklaring

- Tårne/ spir
- Særlige bygninger
- Byens vægge

Diagram der viser markante solitære bygninger og sammenhængende facadetræk



Sydvest facadeopstalt fra Nørre Voldgade til Bag Rådhuset



Sydvest opstalt fra Vestergade til havnen



Realdania



FOA-bygningen



Landsbyggefonden



Industriens Hus



Richshuset



Absalons Gård



Palace hotel/ Anton Rosen



Københavns Rådhus



Københavns Hovedbrandstation



Kgl. Danske Videnskabernes Hus



Ny Carlsberg Glyptotek



Danhostel





2.3 Elementer – Lille skala

Facadetræk

Takter i karrébebyggelserne
H. C. Andersens Boulevard er præget af en markant og rytmisk facadeopbygning, hvor takt og underopdeling skaber en klar sammenhæng i gadebilledet. Facadetakten fremstår regelmæssig med lodrette fag, der typisk følger vinduesplaceringer og opgangsmoduler. Denne gentagelse giver en harmonisk og rolig rytme, som understreger boulevardens langsgående karakter.

Underopdelinger/ fod, krop, hoved
Underopdelingen sker ofte gennem en klassisk tredeling: en markeret base i stueetagen med større åbninger til butikker eller erhverv (foden), en midterdel med gentagne vinduesfag (kroppen) og en afsluttende gesims eller tagzone (hovedet). Horisontale bånd, sålbænke og kordongesimser bidrager til at strukturere facaden og forstærker læsbarheden i etagerne.

Motiver
Motiverne varierer, men trækker ofte på historicistiske og nyklassicistiske elementer med symmetri, fremhævede midterpartier og diskrete dekorationer omkring vinduer og indgange. Samlet set, danner karrébebyggelserne en sammenhængende randbebyggelse, hvor variation i detaljen balanceres af en ensartet skala og taktfast facadeopbygning.

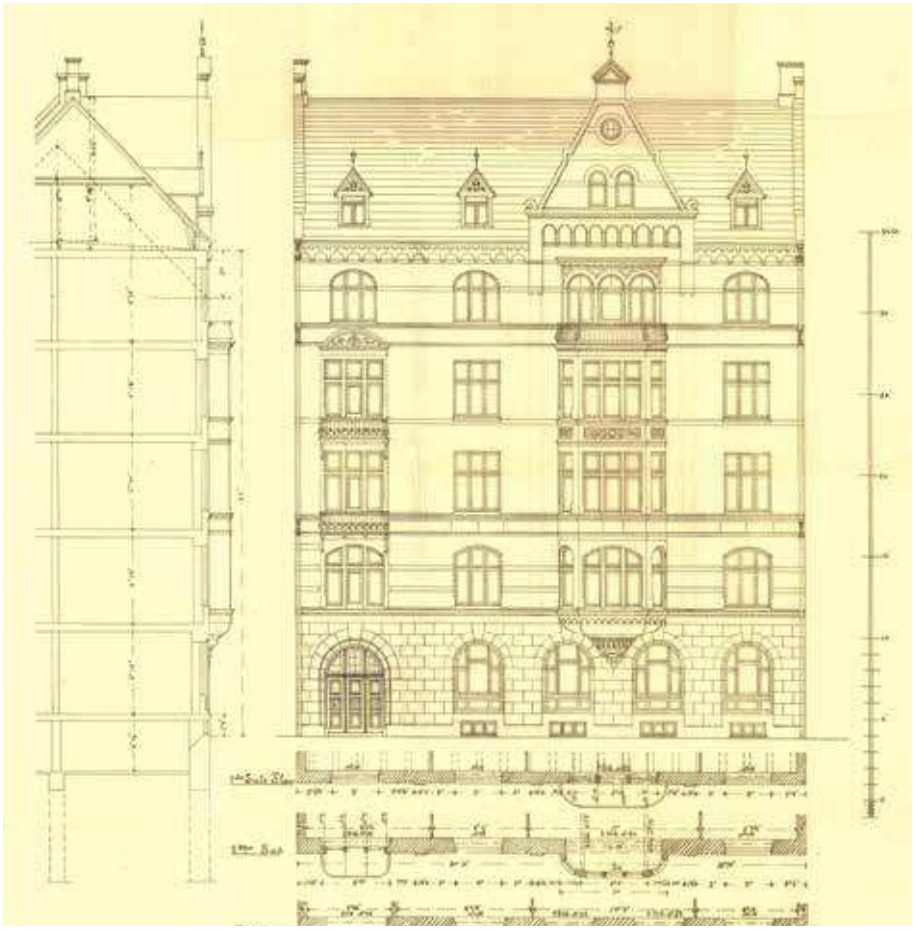
- Den generelle facadeopbygning langs strækningen, er kendetegnet ved en klar base–midte–top-opdeling, regelmæssig facadetakt og gennemgående gesimser, som skaber et sammenhængende, monumentalt og rytmisk gadeforløb trods variation i detaljering og stil.

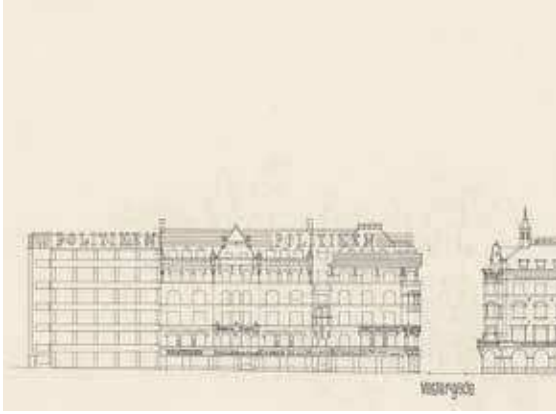

H. C. Andersens Boulevard 20

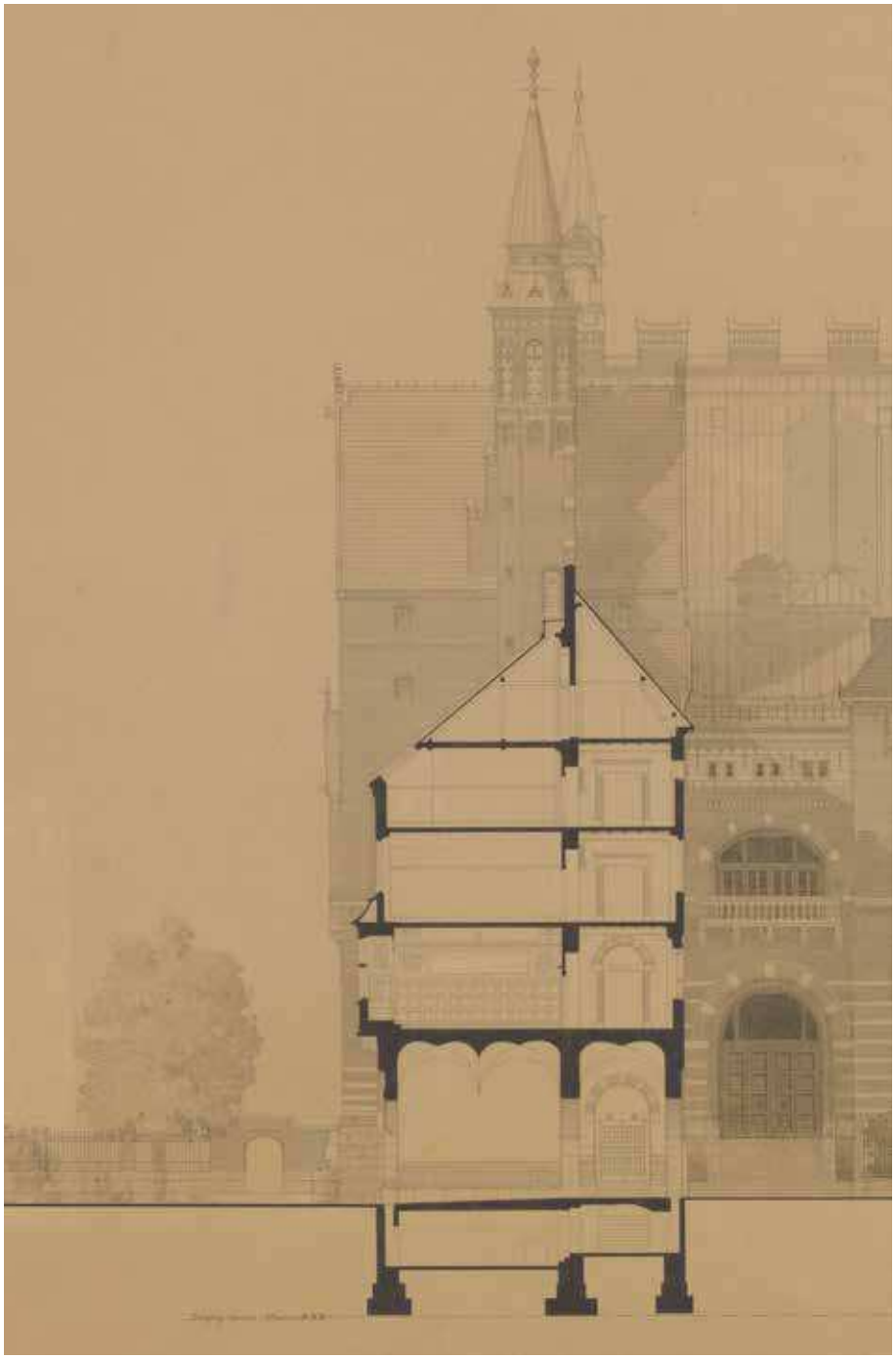

H. C. Andersens Boulevard 45


H. C. Andersens Boulevard 53

- Spir og tårne langs H. C. Andersens Boulevard fungerer som vertikale markører i den ellers horisontalt dominerede karrébebyggelse og understreger boulevardens monumentale akse ved at skabe pejlepunkter, rytmisk variation og en markant silhuet i byens skyline


H. C. Andersens Boulevard 43 Københavns Kommunes tegningsarkiv


Opstalt Rådhuspladsen/ Københavns Kommunes tegningsarkiv



Snit der viser markante reliefvirkninger i facaden gennem fremspring, karnapper og gesimsbånd / Københavns Rådhus / Københavns Kommunes tegningsarkiv



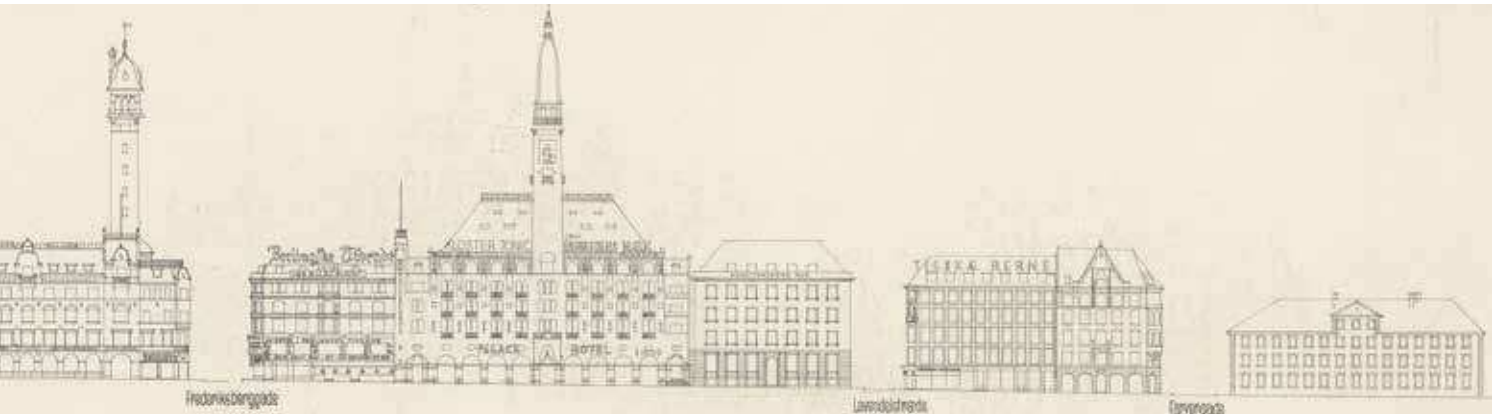
Palace Hotel 1910/ arkitekt Anton Rosen



Absalons Gård 1902/ arkitekt Vilhelm Fischer



Københavns Rådhus/ arkitekt Martin Nyrop 1892-1905



3.0 Analyse

Introduktion
Analysen samler de vigtigste fund og informationer fra forundersøgelsen samt iagttagelser og blik fra registreringen og kæder dem sammen. Analysen består herved af historiske, landskabelige, rumlige, bygningsmæssige og æstetiske vurderinger.

Analysen er et redskab og tværgående blik, der bruges til at organisere og udpege de træk, mønstre og elementer, der udpeger og beskriver stedets egenart både den nuværende og den historiske.

3.1 Træk – stor skala

Havne- og fæstningbyen København

Fæstningsringen og havnebyen København
Fæstningsringen og havnen i København har sat de overordnede rammer for byens udvikling: først som fysisk afgrænsning og forsvar, siden som rekreativ grøn struktur. Hvor fæstningen definerede den kompakte by, har havnens transformation fra industri til byrum åbnet for nye kvarterer og en blå-grøn identitet, der i dag former Københavns vækst og rumlige sammenhæng.

Potentiale med afsæt i historien
Fæstningsringen er i dag kun repræsenteret i projektområdet i Tivoli og Ørstedsparken. Som historisk landskabeligt træk markerer fæstningsringen en sammenhængende grøn struktur omkring den indre by, hvor parkforløb og voldanlæg danner en rekreativ kant.

◉ Fæstningsringen ses som en vigtig delvis sammenhængende grøn struktur omkring den indre by, hvor parkforløb og voldanlæg danner en rekreativ kant.



Fæstningsring og havn som vigtige motiver for byen



Fotos / 2025
Billederne viser de bevarede dele af fæstningringen som vi kender dem i dag; Ørstedsparken, Tivoli og Jarmers Tårn. Sidstnævnte ligger i dag midt i et infratruktu-relt inferno der med fordel kan forbedres og blive en del af et mere samlet greb.

1:40000

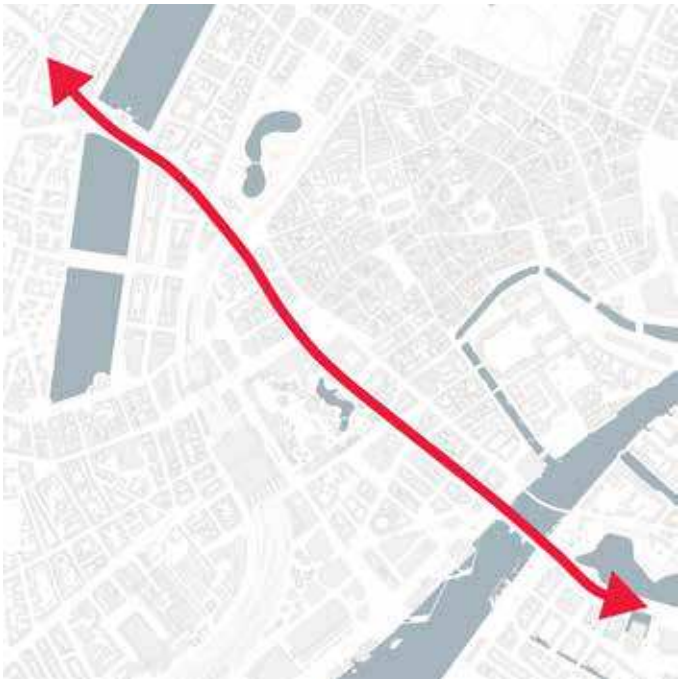


Det forbundne København
H. C. Andersens Boulevard er et af Københavns vigtigste langsgående træk og fungerer som en tydelig strukturel akse i byen. Med sin markante bredde og klare retning binder den bydele sammen på tværs af den indre by og skaber forbindelse mellem havnen og de vestlige kvarterer.

Boulevarden virker som et orienterende træk i bystrukturen: Dens lange sigtelinjer, by-vægge og gennemgående bevægelse gør den let at aflæse og navigere efter.
Som lineært byrum samler den forskellige funktioner, arkitektoniske tidsdybder, bymiljøer og understreger sammenhængen mellem byens middelalderhistoriske kerne og dens nyere udviklingsområder. Boulevardens subtile knæk opstod ved en fejl (se s. 38) men er ikke desto mindre et vigtigt rumligt træk, der både markerer mødet med Vesterbrogade, men som også understreger den langsgående bevægelse.

Potentiale med afsæt i historien om boulevarden
Boulevarden har med mindre trafik et stort potentiale for at kunne styrke dens betydning som strukturerende langsgående motiv. Det langsgående forløb kan forstås som en rygrad, der er vigtig for byen, både fordi den forbinder og differentierer gennem sin åbenhed.

Samtidig findes der i boulevardens historie grundlag for et rum med en markant grønnere karakter, som et større 'klassisk' boulevard-rum, med referencer til andre europæiske storbyer.



Vigtigt langsgående træk i byen

◉ Som langsgående bytræk samler Boulevarden forskellige funktioner og bymiljøer og understreger sammenhængen mellem byens historiske kerne og dens nyere udviklingsområder.







1890´erne / Til venstre ses den oprindelige plan for boulevardens udstrækning. Til højre ses planen for hvordan det blev. Knækket markerer et vigtigt krydsfelt i byen og understreger boulevardens langsgående forløb.

1:40000

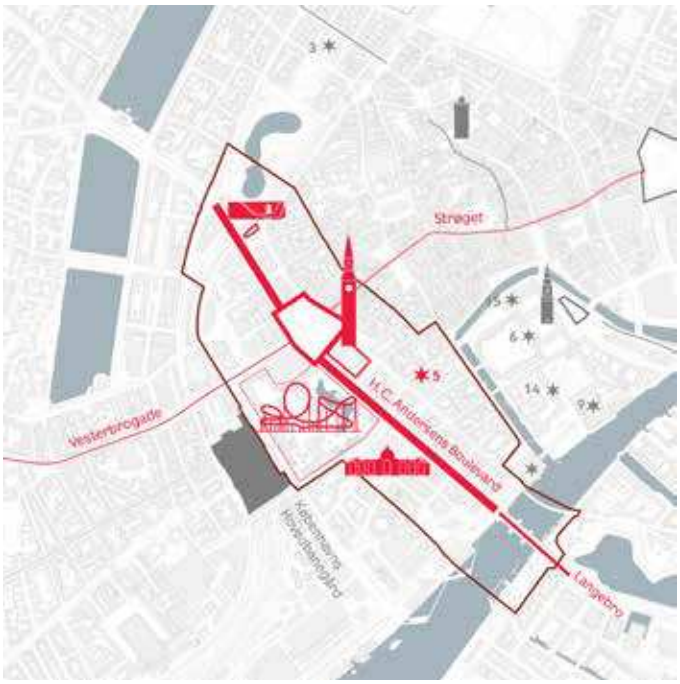


Hovedstaden København
H. C. Andersens Boulevard er ikke kun en trafikal hoved-åre, men en destination i sig selv – lokalt, nationalt og internationalt. Langs strækningen samles markante kultur- og institutionsbygninger som Tivoli, Københavns Rådhus og Glyptoteket, der tilsammen giver boulevarden en destinationsmæssig tyngde i hovedstaden, før som nu.

For københavnere fungerer strækningen som hverdagsrum og forbindelsesårer og for resten af landet som billede på hovedstadens historie og kulturliv. For internationale besøgende fungerer stedet som en koncentreret introduktion til byens arkitektur, fortællinger og urbane atmosfære.

Potentiale med afsæt i historien
De forskellige historiske nedslag fra foranalysen peger på, at der med strækningens forvandling fra Parisisk inspireret boulevard til infrastrukturel hoved-åre, er gået æstetiske og rumlige kvaliteter tabt. Boulevarden har et stort potentiale til uden store trafikmængder - igen - at kunne blive et samlende rum, hvor byens identitet og særlige destinationer træder tydeligere frem.

◉ Boulevarden har et potentiale til uden de store trafikmængder, igen at blive et samlende rum, hvor de særlige destinationer træder tydeligere frem og igen, er med til at præge strækningen i højere grad end i dag.



Vigtige destinationer der knytter sig til projektområdet



Historiske fotos / 1910´erne
Billederne viser hvordan boulevardens særlige bygninger som eksempelvis Glyptoteket, har været med til at skabe rumlige pauser og pladsdannelser på strækningen

1:40000



1 Tivoli
2 Ny Carlsberg Glyptotek
3 Torvehallerne
4 Rosenborg Slot
5 Nationalmuseet
6 Christiansborg Slot
7 Botanisk Have
8 Operaen
9 Det kgl. bibliotek
10 Designmuseet
11 Statens Museum for Kunst
12 Den lille havfrue
13 Naturhistorisk museum
14 Krigsmuseet
15 Thorvaldsens museum
16 Det kgl. teater
17 Skuespilhuset

3.2 Mønstre - Mellem skala

Bytypologier og hierarkier

Fra middelalderby til moderne metropol

Københavns bytypologier bærer præg af byens udvikling fra middelalderby til storbyen som vi kender den i dag. H. C. Andersens Boulevard er placeret i skellet mellem forskellige bytypologier og ses i dag som et bindeled mellem byens kvarterer og den historiske udvikling.

Selve Boulevarden etableres mellem 1892 da Aborreparken nedlægges pga. banen og 1930 hvor Langebro åbner. Boulevardens karakter ændrer sig op gennem forrige århundrede fra klassisk boulevard med allé-træer, parker og færre vej- og sporvognsbaner, til i 1960´erne hvor bilerne overtager rummet med 8 vejbaner.

◉ Området omkring Vester Boulevard kiler sig ind som en ny bydel på det gamle voldterræn og bliver hermed bindeled mellem byens nyere kvarterer og middelalderbyen



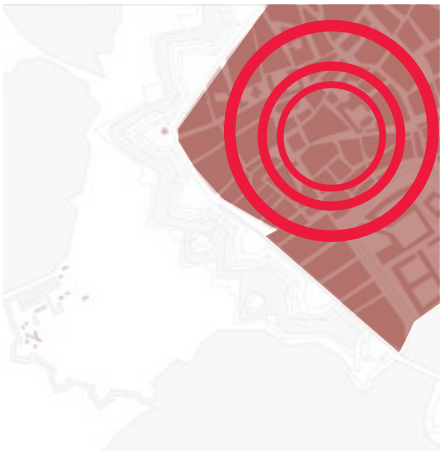
1700 tallet



1870´erne

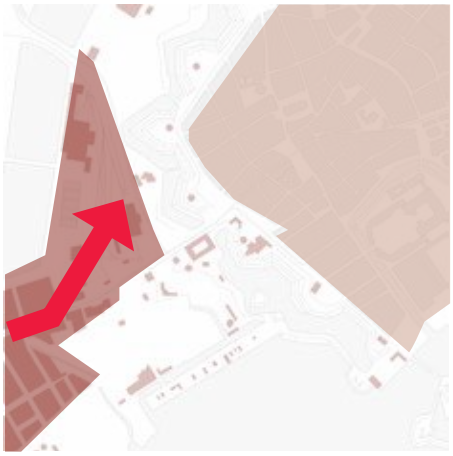


1892 og frem



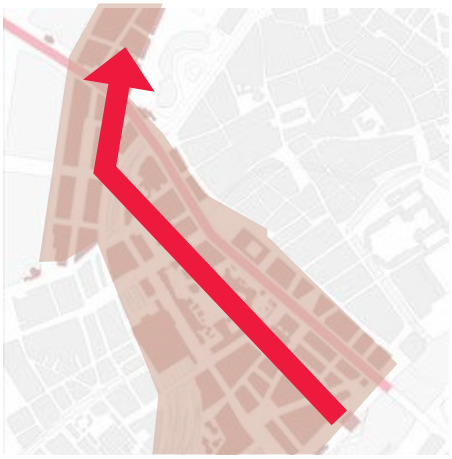
Midleralderbyen

I Københavns tidlige udvikling vokser middelalderbyen inden for voldene.



Byen vokser uden for voldene

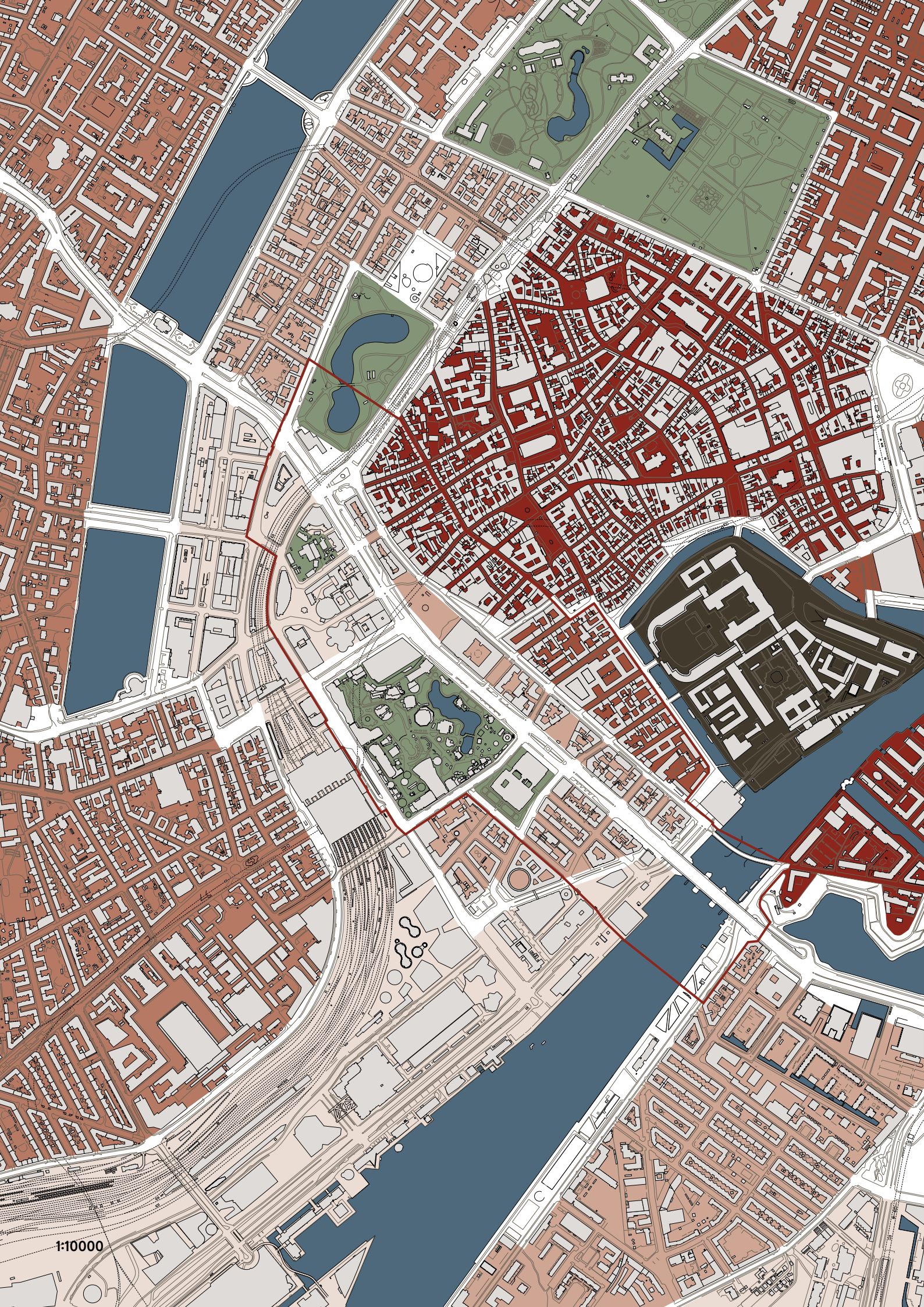
I 1800-tallet udvikler København sig uden for voldene, byen vokser fra vest mod middelalderbyen. I 1888 nedlægges voldene som forsvarsværk hvilket skaber mulighed for at København inde og uden for voldene, vokser sammen.



Boulevarden anlægges

Vester Boulevard anlægges i 1890 på det tidligere voldterræn. Kvarteret omkring boulevarden udbygges særligt i årene mellem 1890´erne og 1910´erne med bygninger som Glyptoteket, Rådhuset samt de mange karakteristiske karrébebyggelser.




1:10000

Et vigtigt langsgående træk i byen
H. C. Andersens Boulevard er et vigtigt langsgående træk, fordi den strukturerer området i én klar retning og forbinder centrale bydele på tværs af Indre By. Dens bredde, længde og gennemgående forløb skaber stærke sigtelinjer, hvilket gør den til både en fysisk forbindelse og et orienterende greb i Københavns overordnede bystruktur.

Et krydsfelt i byen
H. C. Andersens Boulevard er et fysisk træk i byen med et vigtigt pladsrum - Rådhuspladsen. Historisk set har rummet ved Rådhuspladsen vendt øst / vest som ankomstrum fra Vesterbro - en plads hvor 2 hovedforbindelser krydses og skaber forbindelse mellem middelalderbyen i øst og den nyere bydel Vesterbro mod vest.

Forbindelser på tværs
I rummet opleves også mødet mellem historiske byudviklingsepoker med Middelalderbyens logik og tæthed mod øst og den langt senere byudvikling på voldterrænet mod vest. Boulevarden og dens bebyggelsesstruktur, kiler sig ind mellem de 2 logikker og bliver derved en akse med forbindelser på tværs.

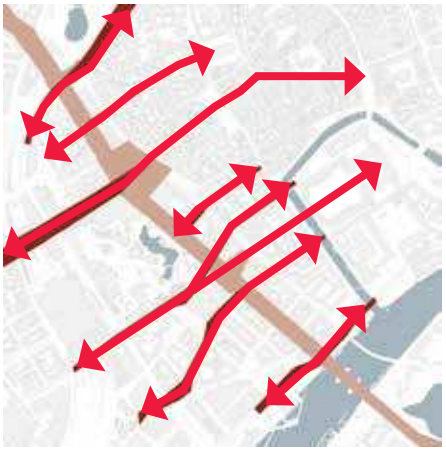
◉ Analysen peger på betydningen af vigtige overordnede træk på strækningen: Langsgående træk i byen, Et krydsfelt i byen, Forbindelser på tværs af byen



Vigtigt langsgående træk i byen



Et krydsfelt i byen



Forbindelser på tværs

Signaturforklaring

Bygninger

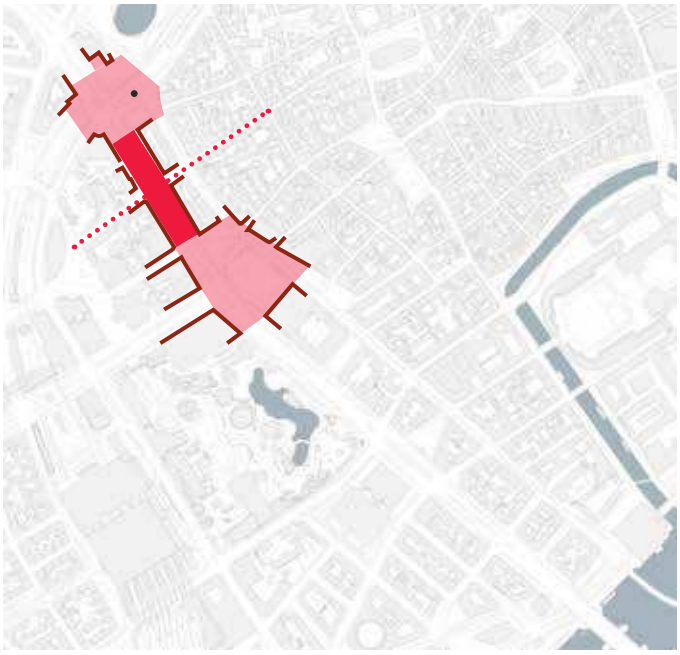
Offentlige rum

Nærområde

1:10000

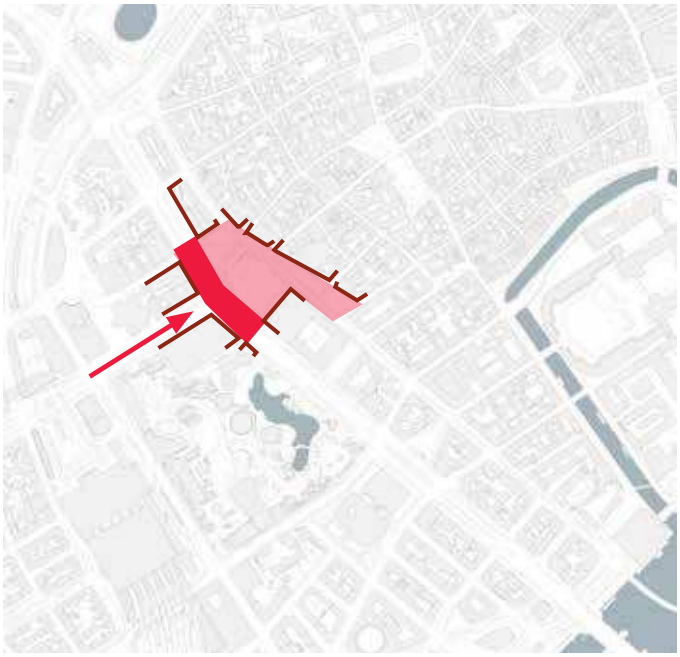


5 rumlige delstrækninger / sekvenser
Analysen opdeler H. C. Andersens Boulevard i fem delstrækninger med hver sin rumlige karakter i mellemskalaen. På trods af boulevardens overordnede lineære struktur, varierer oplevelsen fra strækning til strækning og der er tale om lokale egenarter, der peger på træk og potentialer der skal styrkes og etableres.



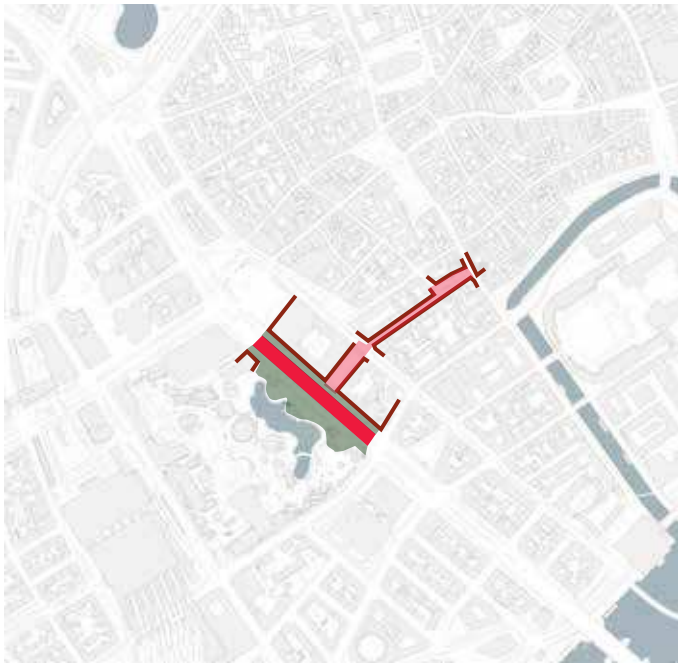
Strækning mellem Jarmers plads og Rådhuspladsen

Strækningen kendetegnes af et trafikrum, hvor trafikzonernes inddelinger leder bevægelsen mod de åbne byrum i enderne. Studiestrædes krydsning af H. C. Andersens Boulevard fremstår i dag ikke som en stærk forbindelse mellem Middelalderbyen/Domkirken og Axeltorv/Palads.



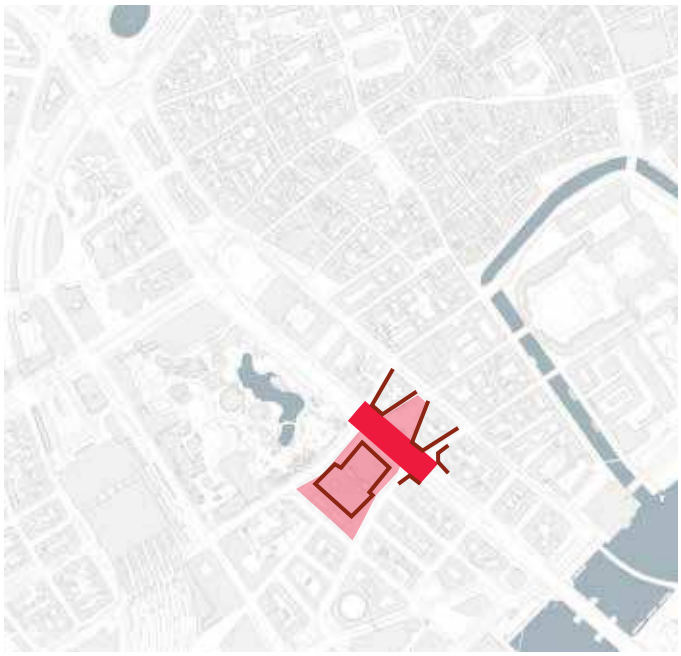
Strækning langs Rådhuspladsen

Strækningen er kendetegnet ved et knæk i det ellers lineære vej-rum gennem H. C. Andersens Boulevard. Vesterbrogade ligger direkte i knækket og fungerer som en tydelig tværgående akse. Rådhuspladsen fremstår som et stort åbent pladsrum.



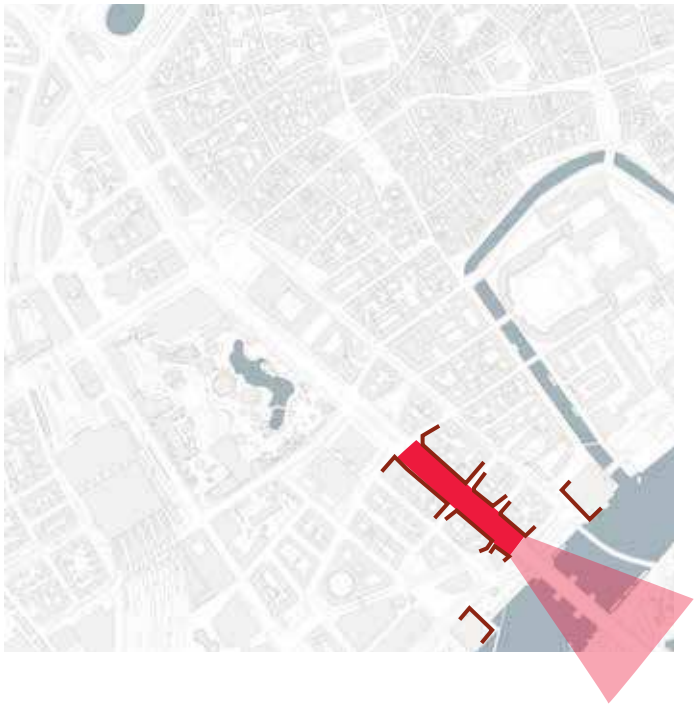
Strækningen mellem Rådhuset og Tivoli

Strækningens egenart kendetegnes ved et lineært vejforløb som har en markant grønnere karakter end på de øvrige strækninger.



Strækningen ved Glyptoteket og Dantes Plads

Strækningens egenart kendetegnes af den tværgående rumlige forbindelse mellem Glyptoteket og Dantes Plads, der understøttet af midter-arealet med de otte træer af arten kejserlind.



Strækningen mellem Glyptoteket og Langbro

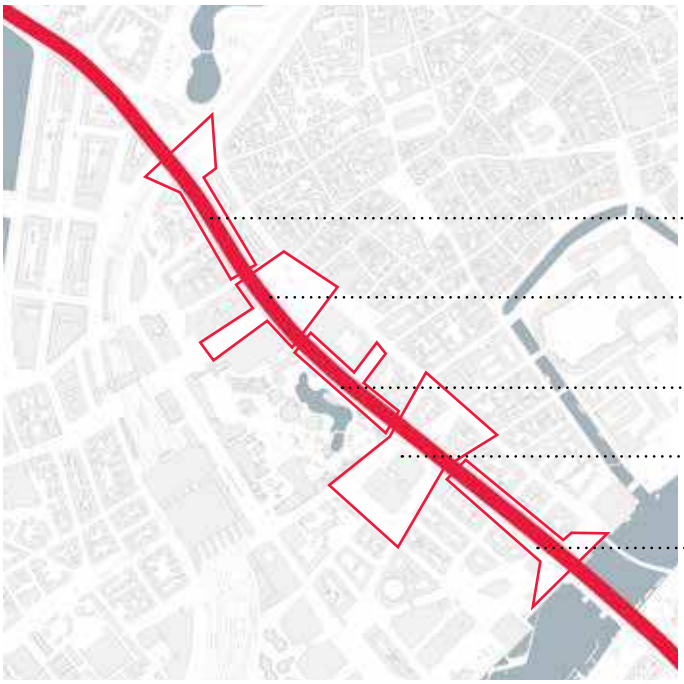
Strækningens egenart kendetegnes af det hældende terræn og det lineære forløb, der åbner sig mod havnerummet ved Langebro.

5 rumlige delstrækninger/ sekvenser (fortsat)
Gennem registrering af facadeforløb, terræn, grønne kanter, tværgående forbindelser og rumlige forhold undersøges det, hvordan de enkelte delstrækninger bidrager til boulevardens samlede egenart.

Tilsammen tegner de fem strækninger et billede af en boulevard, der ikke fremstår som én samlet rumlig oplevelse, men som en sekvens af forskellige rumligheder med varierende karakter. Sekvensernes opdeling handler ikke kun om rumlige iagttagelser, men i høj grad også om boulevardens oprindelige udformning.

Potentiale med afsæt i historien
Analysen peger på, at en inddeling i sekvenser kan understøtte opmærksomheden på det stedspecifikke – både rumligt, programmatisk og arkitektonisk. Sekvensblikket peger opmærksomheden hen på lokale egenarter der alle er en del af det sammenhængende træk.

◉ Sekvenserne, er opdelt efter hvordan strækningen opleves og hvordan Boulevarden trods et samlet linært forløb, er har forskellige karakterer, rumligheder og forbindelser - hver sekvens , hver sin kvalitet og hvert sit potentiale.



Langsgående træk opdeles i stedsspecifikke sekvenser

Signaturforklaring
Særlige kig/ viewpoints
Facade
Markant bygning
Byrum
Parkrum
Beplantning
Tværsnit



Oversigtskort over rumlige pointer **1:10000**

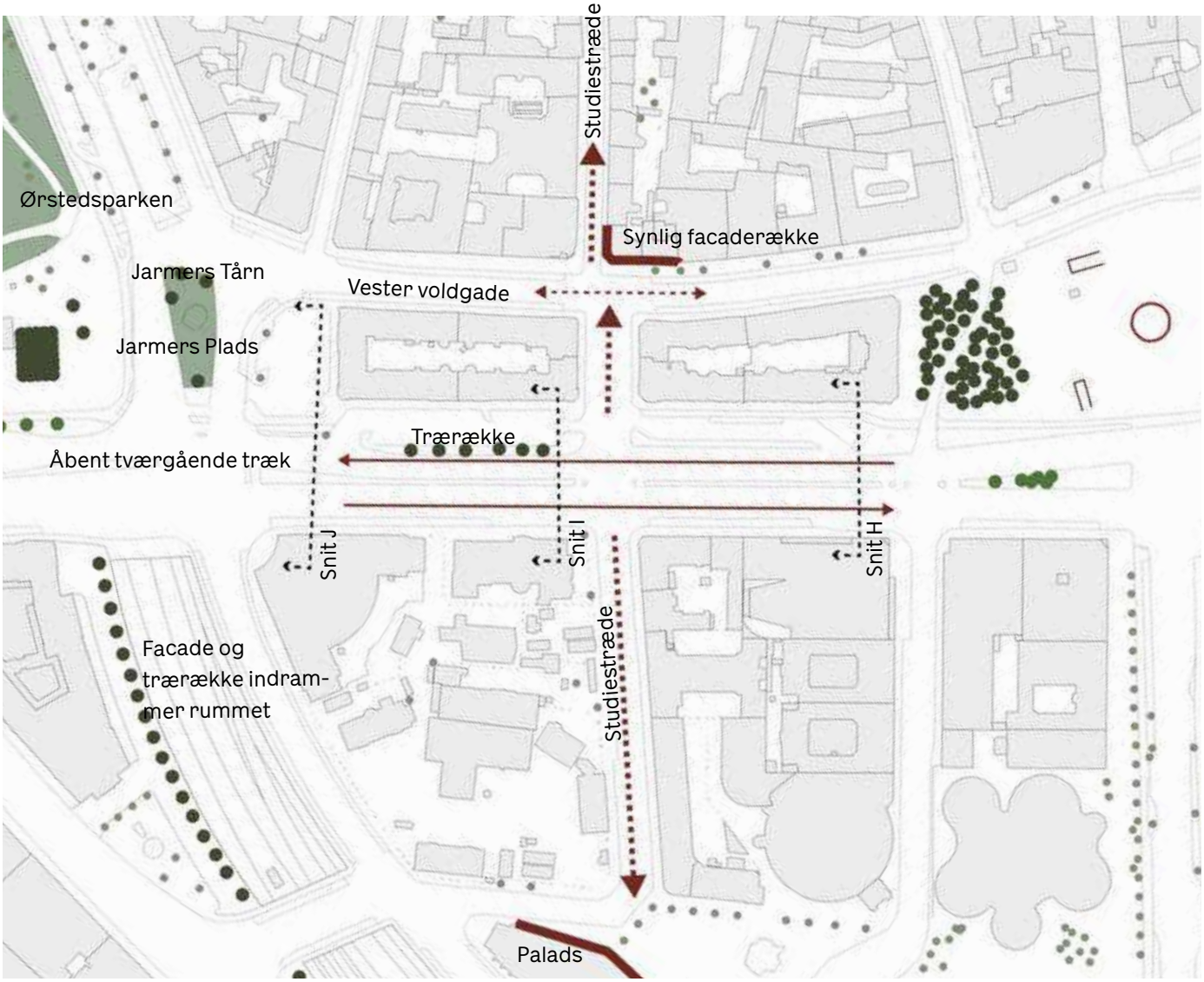
Rumlig analyse af strækningen fra Rådhuspladsen til Jarmers Plads
Sekvensen fra Rådhuspladsen til Jarmers Plads er karakteriseret ved at være et kort vejforløb, domineret af vejbaner og parkeringsarealer. Den korte strækning munder ud i Rådhuspladsen og mod nordvest i det store og særligt for fodgængere og cyklister "uoverkommelige" trafikrum ved Jarmers Plads. Ved Jarmers Plads er rummet præget af mange retningsskift og møder mellem forskelligartede elementer.

Arealet mellem facaderne på H. C. Andersens Boulevard er præget af lineære inddelinger mellem vejbaner og parkeringsfelter. Inddelingerne er udelukkende på trafikkens præmisser, og sammen med facadernes stringens, opleves rummet retningsbestemt og som et sted udelukkende til bevægelse. Studiestrædes krydsning af H. C. Andersens Boulevard har potentiale til at blive strækningens samlende hovednerve fra middelalderbyen til Palads og Vesterport. I retning mod middelalderbyen ses forskydningen med Vester Voldgades facaderække. Forskydningen tydeliggør byens udviklingshistorie og sammenhængen på tværs af H. C. Andersens boulevard.

Beplantning
Ørstedsparkens grønne volumen opleves som baggrundstæppe for strækningen, som det mest markante. En enkelt trærække er med til at skabe en mindre brat overgang fra karrébebyggelsen ud mod trafikrummet.

⊙ Strækningen kendetegnes af et trafikrum, hvor trafikzonernes inddelinger leder bevægelsen mod de åbne byrum i enderne.

Signaturforklaring
- Særlige kig/ viewpoints
- Facade
- Markant bygning
- Byrum
- Parkrum
- Beplantning
- Tværsnit



Fortidsminde

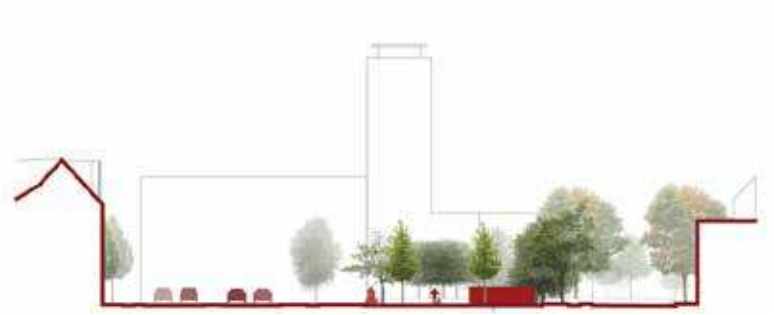
På Jarmers Plads ligger Jarmers Tårn (Jaromars Tårn), der er et fortidsminde (se rapporten 'Eksisterende funktioner & planforhold') og udgør den eneste synlige bygningsrest af Københavns befæstning. Tårnet er i dag placeret med en meget begrænset respektafstand til trafikken. Rumligt angiver tårnet Middelalderbyens nordvestlige yderpunkt og er dermed et væsentligt rumligt udsagn fra byens historie.



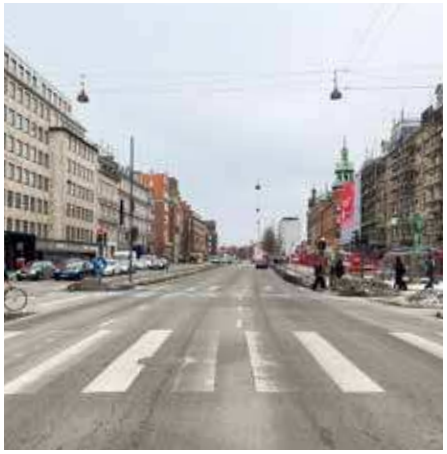
Snit H - **Et linært vejrum,** domineret af vejbaner og parkeringsarealer



Snit I - **Et linært vejrum,** domineret af vejbaner og parkeringsarealer.



Snit I - Det åbne "uoverkommelige" trafikrum ved Jarmersplads.



Et lineært vej-rum, domineret af vejbaner og parkeringsarealer



Et åbent og tværgående træk med Ørstedsparken, Jarmers Plads og Banegraven flankeret af en markant række lindetræer.



Jarmers plads 1932 - 1950



Studiestræde - Den synlige facaderække tydeliggør byens udviklingshistorie



Studiestræde - Visuel forbindelse til Palads

Rumlig analyse af strækningen omkring Rådhuspladsen
Strækningen er kendetegnet ved et knæk i det ellers lineære vej-rum gennem H. C. Andersens Boulevard. Vesterbrogade ligger direkte i knækket og fungerer som en tydelig tværgående akse. Knækket i Boulevardens hoved-retning er med til at forstærke Rådhuspladsens rum som afslutning på Vesterbrogades forløb med fortsættelse ned ad Strøget.

Knækket opleves markant fra afstand når man bevæger sig i H. C. Andersens Boulevards længderetning. Når man nærmer sig Rådhuspladsen får rummet en ny orientering, der strækker sig i mange retninger. Rådhuspladsen fremstår som et stort åbent pladsrum. Pladsen afgrænses af Rådhusets facader og af facaderne langs Vester Voldgade - mod nord bidrager den nyere træbeplantning i nedskaleringen af det store rum.

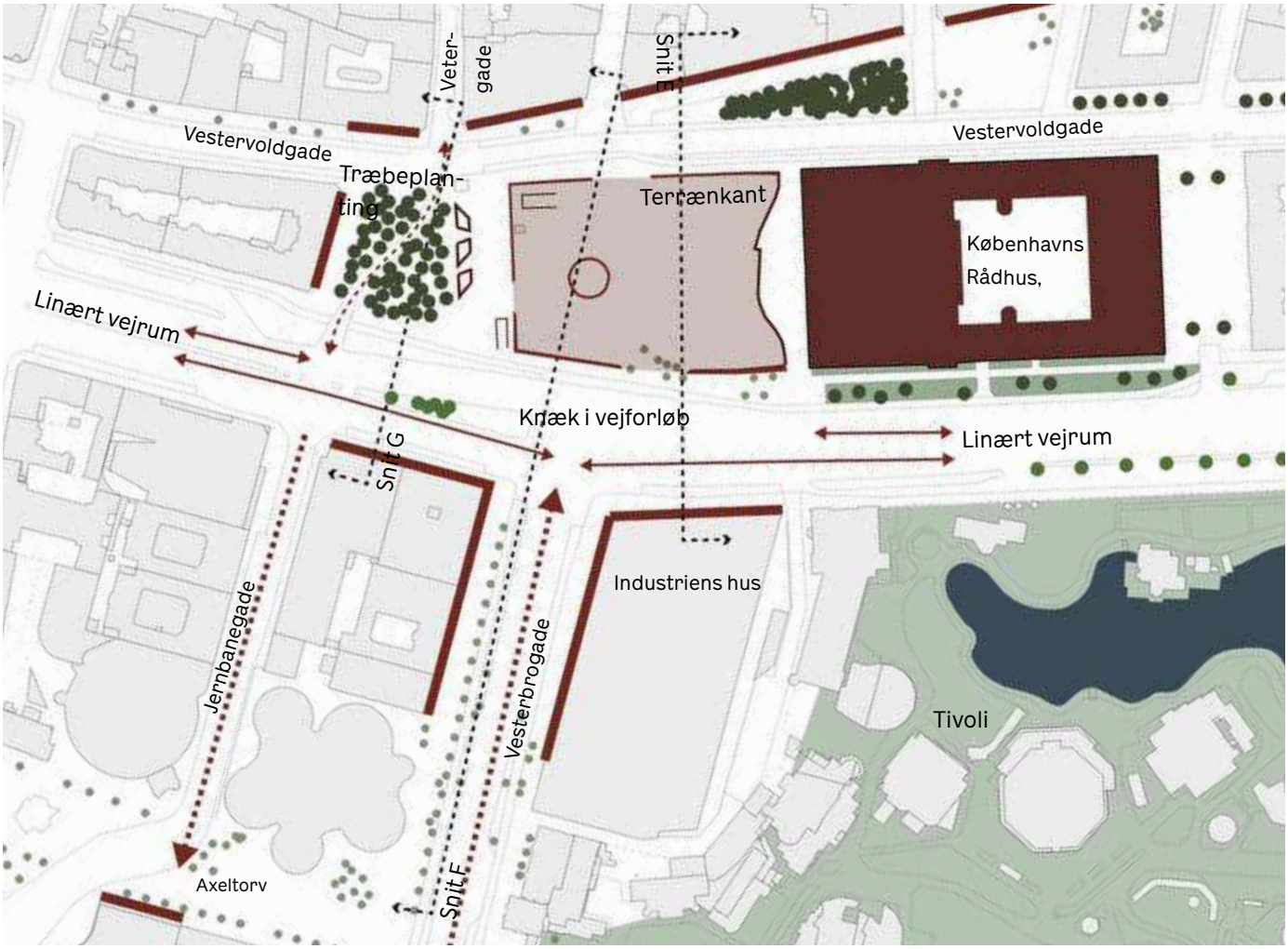
Pladsrummets udstrækning følger i dag fladens modellering, som skaber fysiske barrierer der ikke er logiske i forhold til fodgænger-flows og forbindelser på tværs af pladsen mod Strøget og Vestergade.

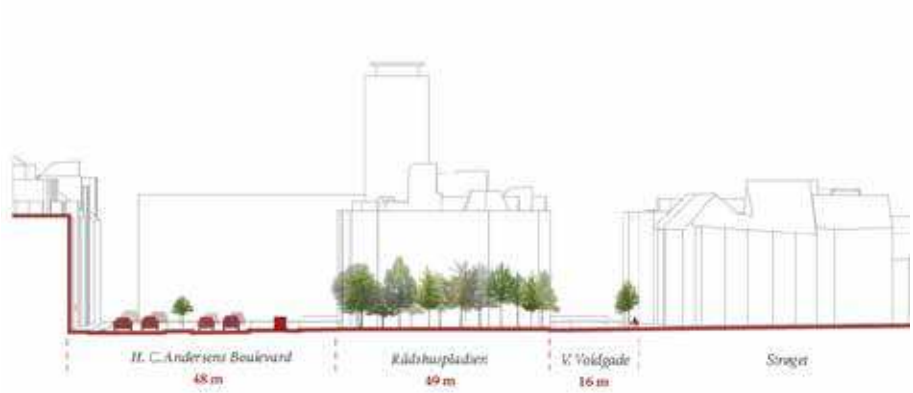
Beplantning
En lille lund af forskellige træsorter er med til at indramme Rådhuspladsen mod nord. Lunden opleves fra flere synsvinkler særligt fra pladsen men også når man bevæger sig langs boulevarden. Lunden ved Lurblæseren opleves tilsvarende som en indramning af pladsen.

En række gadetræer mellem Jernbanegade og Vesterbrogade opbløder oplevelsen af belægninger og hårde overflader.

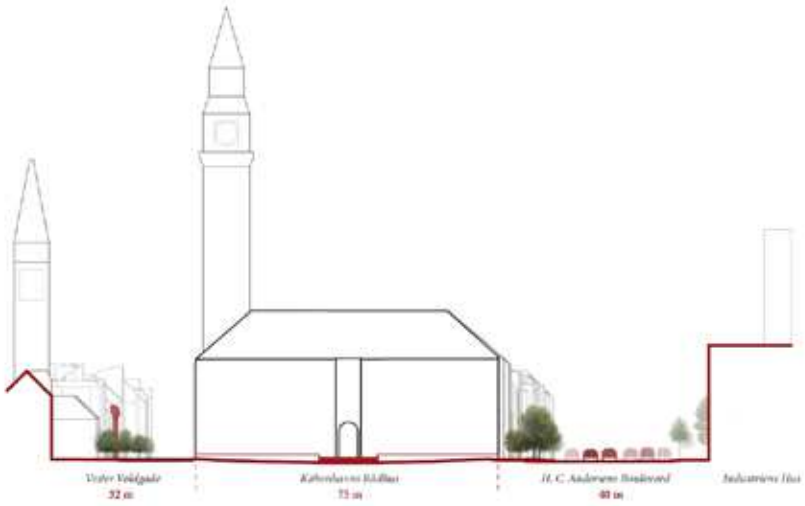
Strækningens egenart kendetegnes af det rumlige knæk i den store bymæssige skala og det åbne, delvist udflydende pladsrum, som fungerer som et fysisk krydsnings- og koblingspunkt mellem flere tværgående og parallelle forbindelser.

Signaturforklaring
- Særlige kig/ viewpoints
- Facade
- Markant bygning
- Byrum
- Parkrum
- Beplantning
- Tværsnit





Snit G – Det åbne pladsrum ved Rådhuspladsen, indrammet af H. C. Andersens Boulevard og Vester Voldgade



Snit E - Rådhuspladsen fremstår som et stort åbent pladsrum.



Snit F – Rådhuspladsens rum som afslutning på Vesterbrogades forløb med fortsættelse ned ad Strøget.



Knæk i det lineære vejforløb



Rådhuspladsen - Det åbne pladsrum, indrammet af H. C. Andersens Boulevard og Vester Voldgade

Rumlig analyse af strækningen langs Rådhuset og Tivoli
Strækningen er kendetegnet ved et lineært og retningsbestemt vej-rum, hvor gadetræerne understøtter bevægelsen langs gaden. Den grønne karakter er her mere markant end på de øvrige strækninger. Langs Tivoli danner det vedbendbevoksede hegn en tydelig grøn kant. De store træer inden for Tivoli læner sig ud over hegnet og skaber en markant grøn passage. Langs Rådhuset bidrager det grønne anlæg med farverige blomster, græsarealer og varierede træarter til et parkagtigt strøg i kontrast til vejkarakteren.

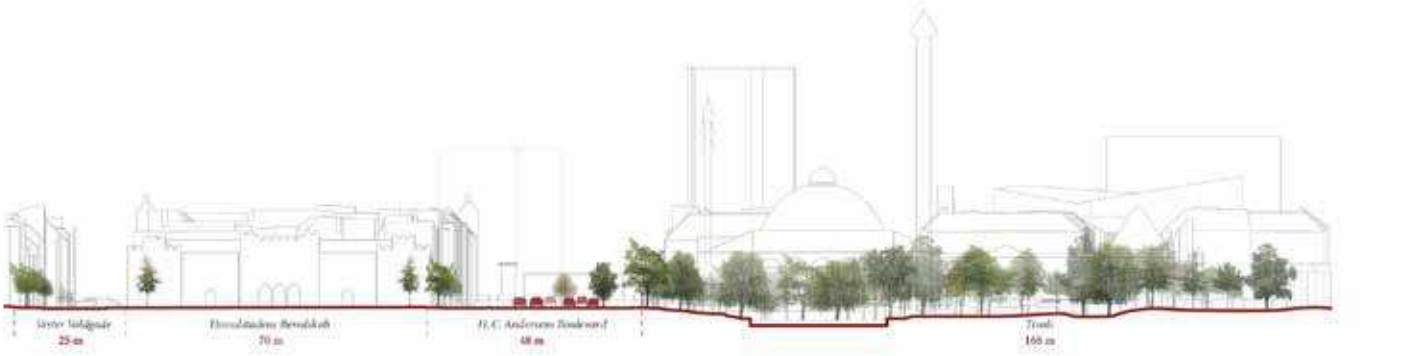
Bag rådhuset opleves brandstationens markante facade og port som noget særligt. Det tilknyttede parkeringsareal fremstår som et selvstændigt rum med pladskarakter, indrammet af træer i hjørnerne. Den tværgående forbindelse bag Rådhuset via Løngangsstræde er visuelt svækket. Den synlige facaderække på Vester Voldgade bryder den visuelle sigtelinje som tydeliggør Vester Voldgade mere end den videre passage mod middelalderbyen.

Beplantning
Rådhushavens beplantning og enkeltstående træer er sammen med Tivolis grønne volumen, med til at rummet her adskiller sig væsentligt fra resten af boulevarden, og opleves som grønt.

◉ Strækningens egen-art kendetegnes ved et lineært vejforløb som har en markant grønnere karakter end på de øvrige strækninger

Signaturforklaring
- Særlige kig/ viewpoints
- Facade
- Markant bygning
- Byrum
- Parkrum
- Beplantning
- Tværsnit





Snit C – Brandstationens facade og forplads som særligt delrum.



Snit D – En grønnere strækning, særligt langs kanten mod Tivoli, der oplevelses som en grøn passage.



Grøn passage langs Tivoli



Et grønt parkstræk langs Rådhuset



Brandstationens særlige facade



Den synlige facaderække på Vester Voldgade



Luftfoto 1930´erne- Haveanlæg ved Rådhuset



Foto 1920´erne - Haveanlæg ved Rådhuset

Rumlig analyse af strækningen omkring Glyptoteket
Denne del af strækningen kendetegnes af den markante tværgående rumlige forbindelse, hvor Dantes Plads "spejler" Glyptotekets smukke og betydningsfulde bygning.

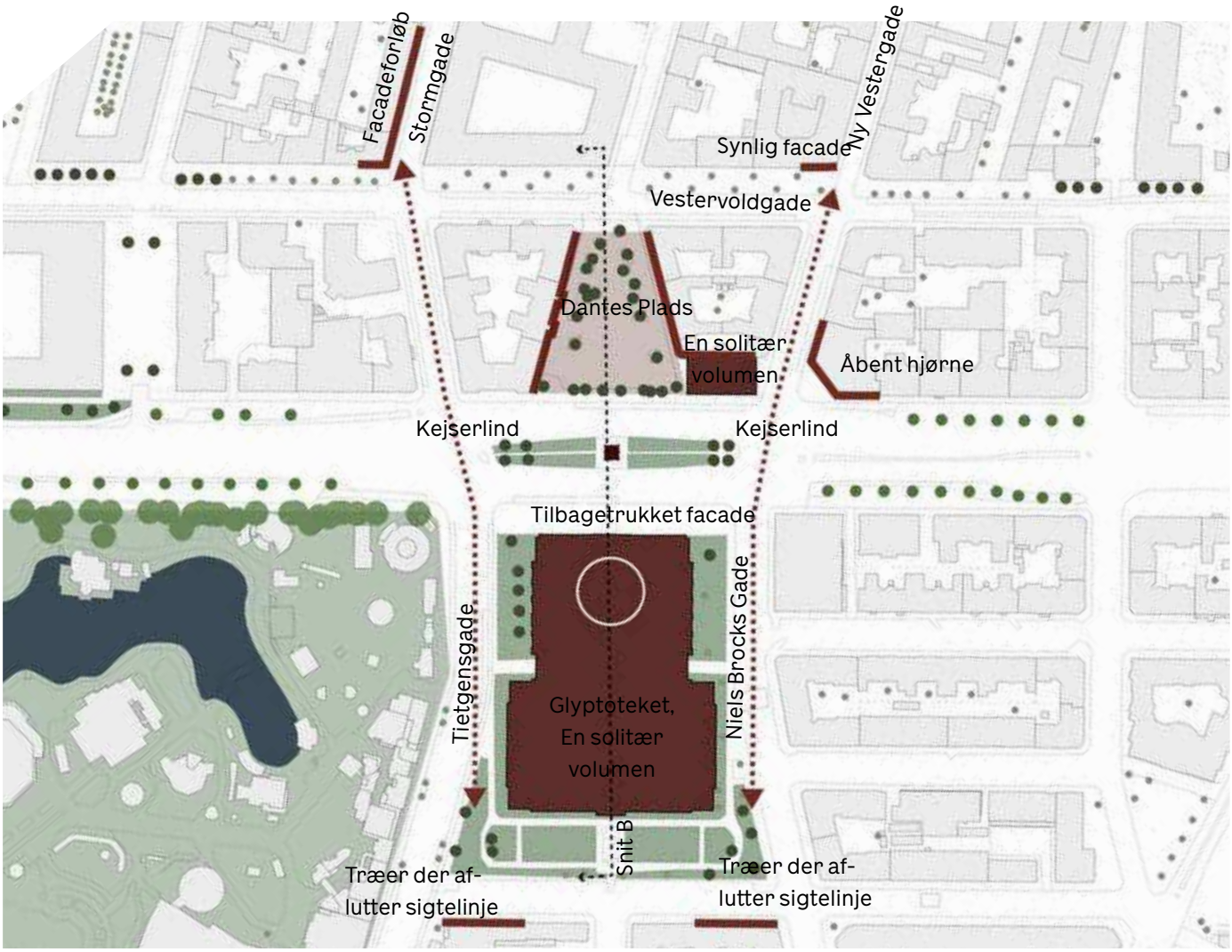
Glyptoteket ligger let tilbagetrukket fra vejrummet og i midten af H. C. Andersens boulevard er otte kejserlinde placeret symmetrisk i relation til bygningen og pladsen på den anden side af Boulevarden. Historisk var Dantes Plads en gennemgående vej i forlængelse af Ny Vestergade mod Christiansborg, men denne direkte kobling er i dag brudt.

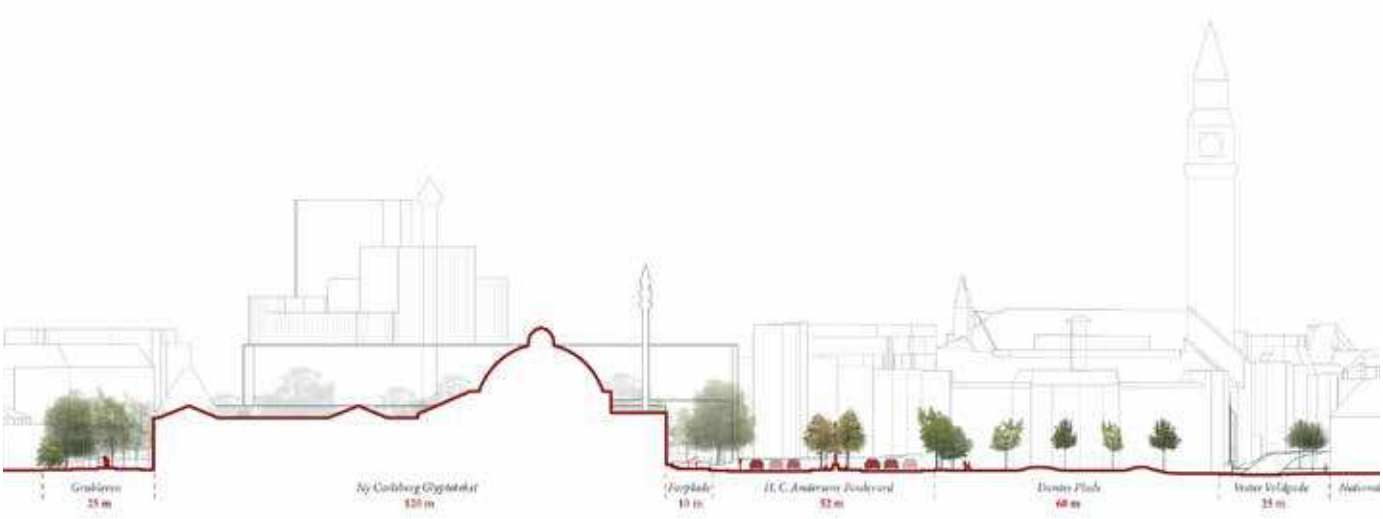
Stormgade og Ny Vestergade fungerer som væsentlige tværgående forbindelser mod middelalderbyen og facadeforskydningen ved Ny Vestergade og vejknækket ved Stormgade fremhæver facadeforløbet omkring Vester Voldgade. I Tietgensgade og Niels Brocks Gade, er de eksisterende store træer med til at forankre Glyptoteket i en grøn ramme. Glyptoteket og bygningen for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab fremstår som markante solitære voluminer.

Beplantning
'Dantes Florentinvs' indrammes af et græsbælte med 2×4 kejserlinde. En pause der sammen med Tivoli og Glyptotekshaven gør at denne sekvens opleves mere grøn. Trærækker langs karrébebyggelserne skaber ligeledes en fin overgang mellem bygning, fortov og vej.

Strækningens egenart kendetegnes af den tværgående rumlige forbindelse mellem Glyptoteket og Dantes Plads, understøttet af midterarealet med de 8 kejserlinde.

Signaturforklaring
- Særlige kig/ viewpoints
- Facade
- Markant bygning
- Byrum
- Parkrum
- Beplantning
- Tværsnit





Snit B – En markant tværgående rumlig forbindelse, tværs af H. C. Andersens Boulevard mellem Glyptoteket og Dantes Plads



Historisk luftfoto



Tværgående rumlig relation imellem Glyptoteket og Dantes Plads



Knækket vejforløb fremhæver facade-forløb på Stormgade



En åben strækning, bl.a. pga. at Glyptoteket ligger let tilbagetrukket vejrummet

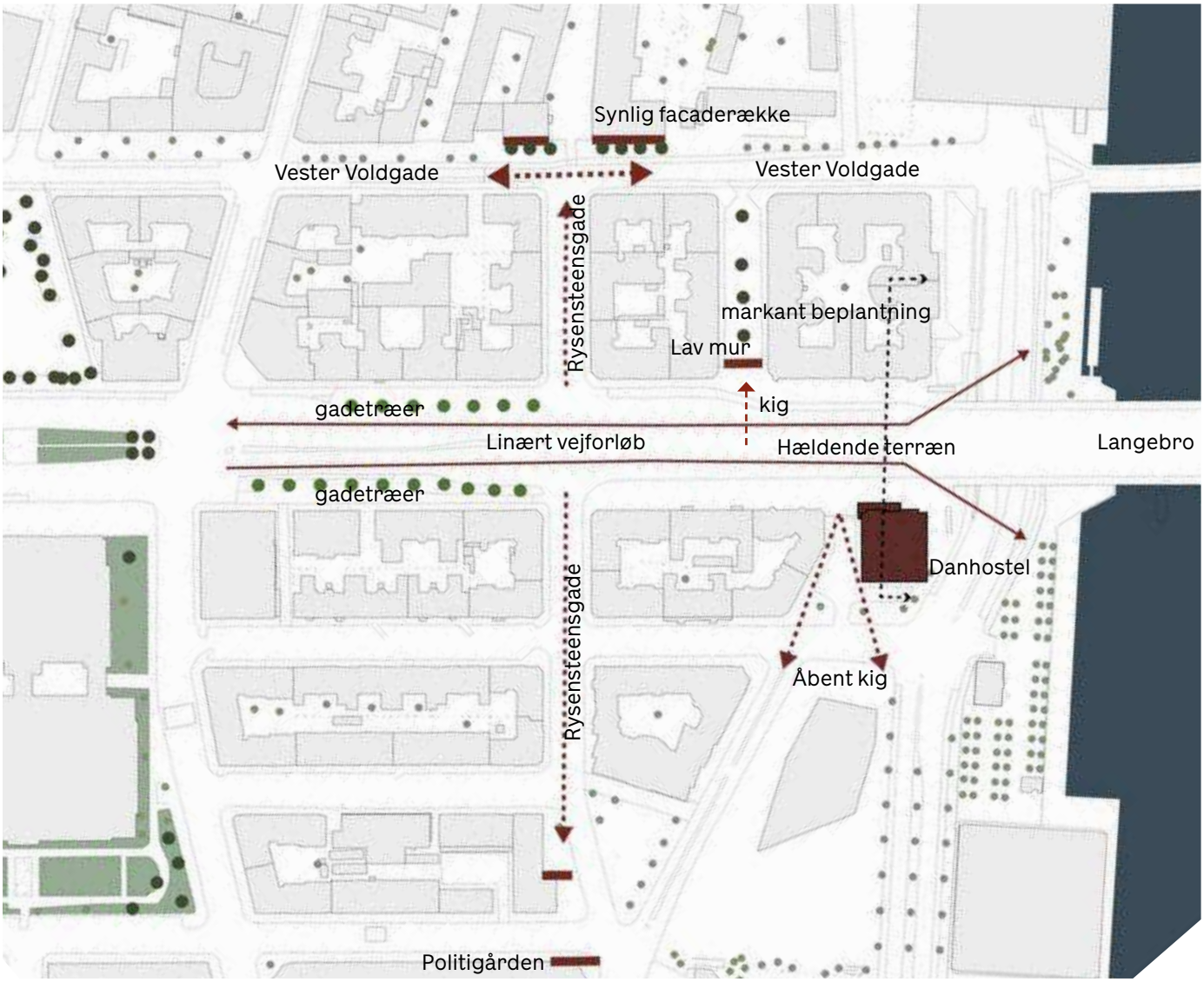
Rumlig analyse af strækningen mellem Glyptoteket og Langebro
Strækningen mellem Glyptoteket og Langebro er kendetegnet ved et lineært vejforløb med sammenhængende facader, nogle steder understøttet af gadetræer i rækker. Ved Langebro fremtræder Radisson som et markant vertikalt pejlemærke i baggrunden på modsatte side af havnerummet.

Terrænet hælder og opleves tydeligt i gaderummet. Mødet mellem det skrånende terræn og den ældre bebyggelse synliggør, at broanlægget og den nuværende terrænregulering er etableret senere end bygningerne. I facaderækken nærmest Langebro ses terrænskiftet tydeligt, hvor en lav mur i gadeplan, markerer højdeforskellen mellem H. C. Andersens Boulevard og Vester Voldgade. Fra H. C. Andersens Boulevard kigger man ind i trækronerne på de træer, der er plantet i gadeniveau i Vester Voldgade. Rysensteensgade løber på tværs med visuel forbindelse til Politigården mod syd og Vester Voldgade mod middelalderbyen. Ved Langebro fremstår Danhostel som et solitært volumen og skaber et åbent kig mod syd.

Beplantning
Sekvensen opleves meget urban. Dog skaber enkelte trærækker langs karrébebyggelserne en fin overgang mellem bygning, fortov og vej.

◉ Strækningens egenart kendetegnes af det hældende terræn og det lineære forløb, der åbner sig mod havnerummet ved Langebro.

Signaturforklaring
- Særlige kig/ viewpoints
- Facade
- Markant bygning
- Byrum
- Parkrum
- Beplantning





Snit A - Linært vejrum med Radison som landmark i baggrunden.



Historisk foto - Tidligere placering af langebro, samt tidligere træbeplantning.



Hældende terræn og Radisson som pejlemærke i baggrunden.



Mødet mellem det skrånende nyere terræn og den ældre bebyggelse



Åbent kig mod syd



lav mur i gadeplan, markerer højdeforskellen/ beplantning anes.

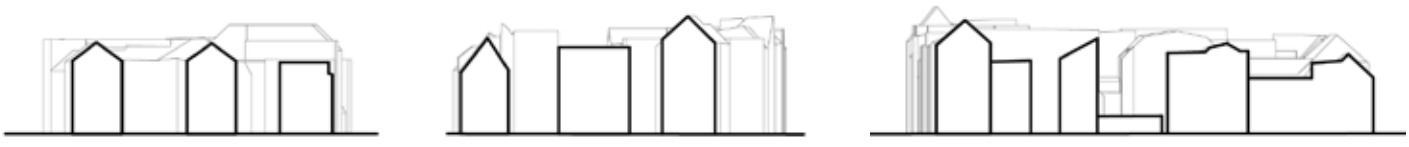


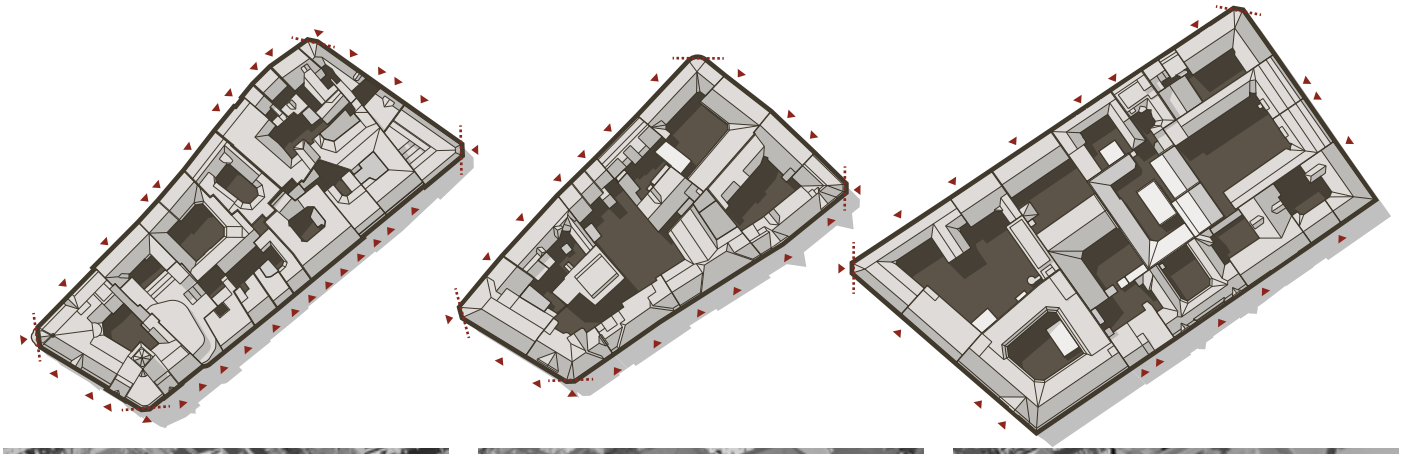
Vejrum åbner sig op ved langebro og havnerummet. baggrunden.

Typologisk læsning
Selvom området på mange måder er opstået som en sammensmeltning af flere områder og tidsligheder, der ikke giver én klar planmæssig læsning, er de enkelte del-elementer tydelige at kategorisere. Således består området primært af 3 distinkte typologier, eller mindre variationer mellem disse.

◉ Projektområdet er sammensat af primært tre distinkte typologier, der peger tilbage på etaperne i den historiske byudvikling.

Middelalderbyens tætte karréstruktur
Typologien er her præget af de gamle matrikler, der er små og irregulære. Gadernes forløb er opstået over tid og ikke som produkt af en overordnet plan. Strukturen er derfor fyldt med mindre forrykninger og vinkler der ikke er rette. Hjørner er afskåret efter de store brænde gjorde det nødvendigt at regulere tilgængeligheden for brandkøretøjer. Udvendigt læses strukturen som en række samlede vægge med et virvar af indgange og porte og i midten udgør baghuse, baggårde og mindre tilbygninger en tæt indre verden. Tagfladerne er karakteriseret ved en mængde variationer i kraft af forskellige tagvinkler, fremspring, brandkamme, skorstene og karnapper.







Skråfotos af typologierne (skraafoto.dataforsyningen.dk, Klimadatastyrelsen)


Tæt karréstruktur
Smal karré
Solitær bygningskrop
Nærområde
A
B
C
D
E
F
G
H
I

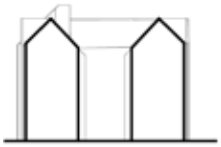
Den smalle karré

Karréen opstår som en mere rationel og kontrolleret typologi ift. middelalderbyens tætte væv og er den primære struktur i bro-kvartererne. Den fremstår primært med rette vinkler, men stadig til dels med afskårne hjørner. I modsætning til middelalderbyen er der kun én eller meget få matrikler for hver karré. Den ydre fremtræden er derfor i hovedsagen ens for store dele af bygningsfacaderne og de er for det meste bygget på samme tid.

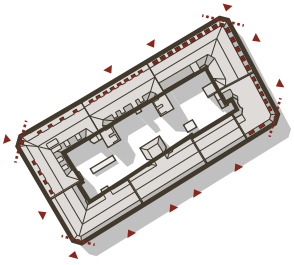
Bygningerne er 10-12m dybe, med saddeltag eller mansardtag og enkelte dekorative kviste, mindre tårne og symmetriske risalitter. Der er normalt en særlig markering af indgange til hver opgang og få porte, der leder ind til den indre gård. Gården fremstår åben i sin fulde udstrækning, kun afbrudt af mindre fremspring af bagtrapper, lave skure o. lign.

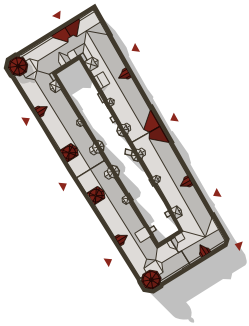
◉ De smalle karréer der dominerer projektområdet er formet til at kunne tilpasse sig de smalle byggegrunde mellem boulevarden og den omkringliggende by.

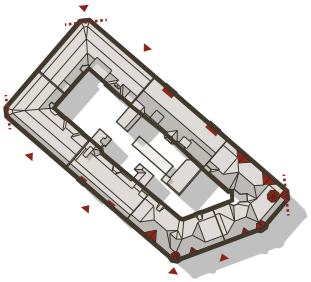

D


E


F











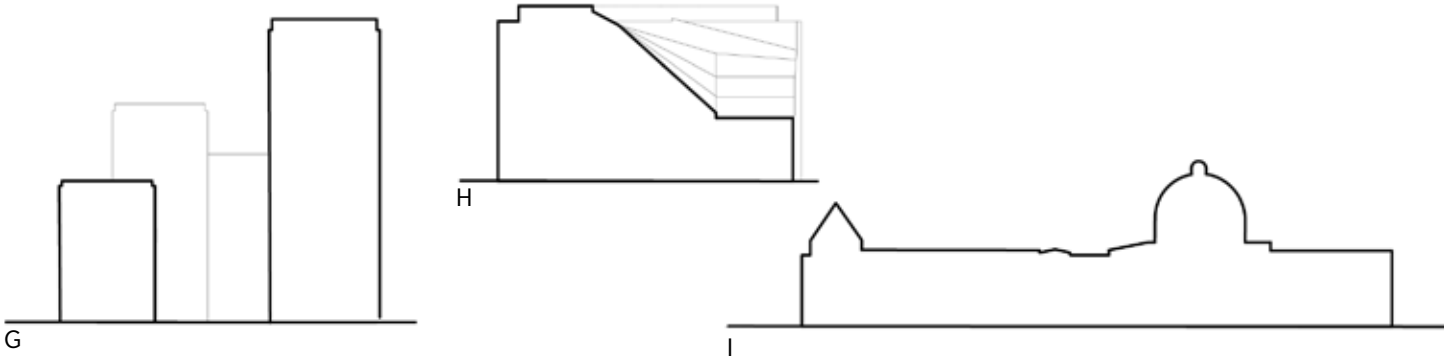


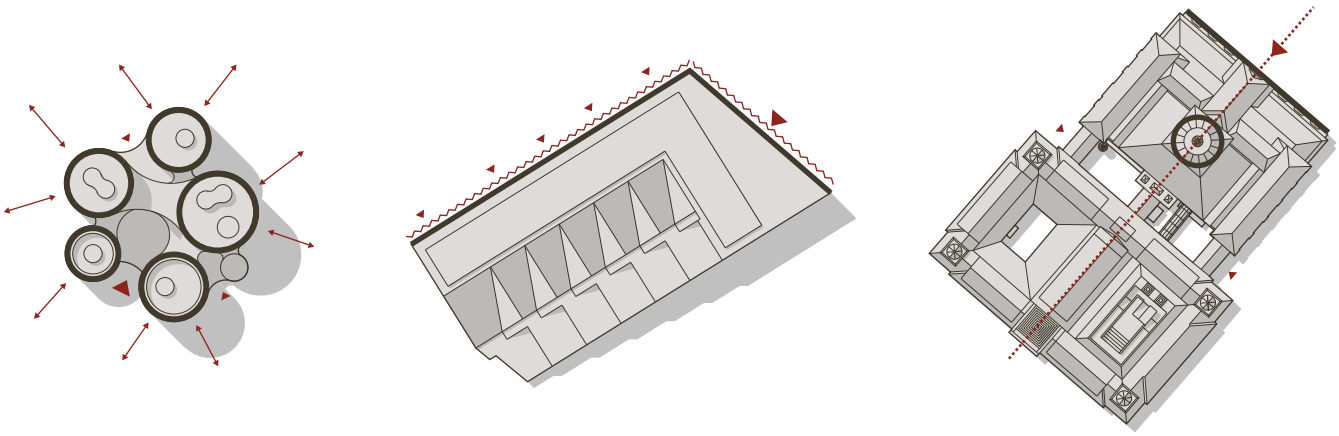
Skråfotos af typologierne (skraafoto.dataforsyningen.dk, Klimadatastyrelsen)

Solitære bygningskroppe

Projektområdet byder på en række bygningskroppe, der fremstår særegne. De er bygget til at være sig selv, har en egen logik og bryder i hovedtræk med den omkringliggende struktur stilmæssigt. Fælles for de solitære kroppe er at de i hovedtræk fremstår med en særlig detaljering, tydelig hoved-idé og at de også forholder sig til byrummet på forskellig vis - om de skyder sig op som Axel Towers, giver en spejlende flade som Dansk Industri eller om de trækker sig tilbage som Glyptoteket. Brugen af bygningen afspejles i dets udtryk og de er et produkt af en stærk/betydningsfuld bygherre. Størrelsesmæssigt fremstår de store i en bygningsmæssig skala, og skal nærmere aflæses som en afart karré i byen. For at bryde den store skala ned, benytter de sig af forskellige virkemidler i facaden og i bygningskroppen.

- Strækningens egenart kendetegnes i høj grad af forskellige tiders solitære og prægnante bygninger der både arkitektonisk og programmatisk, skiller sig ud i bybilledet.







Skråfotos af typologierne (skraafoto.dataforsyningen.dk, Klimadatastyrelsen)

3.3 Elementer – Lille skala

Stilperioder

Som beskrevet tidligere bærer området præg af at være 'skudt ind' mellem middelalderbyen og Vesterbro, da man nedlagde fæstningsringen. Bygningerne omkring H. C. Andersens Boulevard er altså bygget senere end andre tilstødende områder, og står derfor frem som sit eget set med stilhistoriske øjne.

Størstedelen af boulevarden kan placeres i en historicistisk stilperiode fra tiden omkring boulevardens opførsel. Rådhuset, Glyptoteket og Helmershus er eksempler på dette. Mere enkelt nyklassicistisk byggeri, der også stammer fra boulevardens opførsel, ses også langs strækningen og præger især området mod Langebro.

Der er flere bygninger der er kommer til senere, og som derfor skriver sig ind i nyere stilperioder. Bl.a. er enkelte bygninger i modernistisk og funktionalistisk stil f.eks. Hotel Europa og RealDania og nyere moderne byggeri som Industriens hus.

Blandede stilarter, opført inden 1870

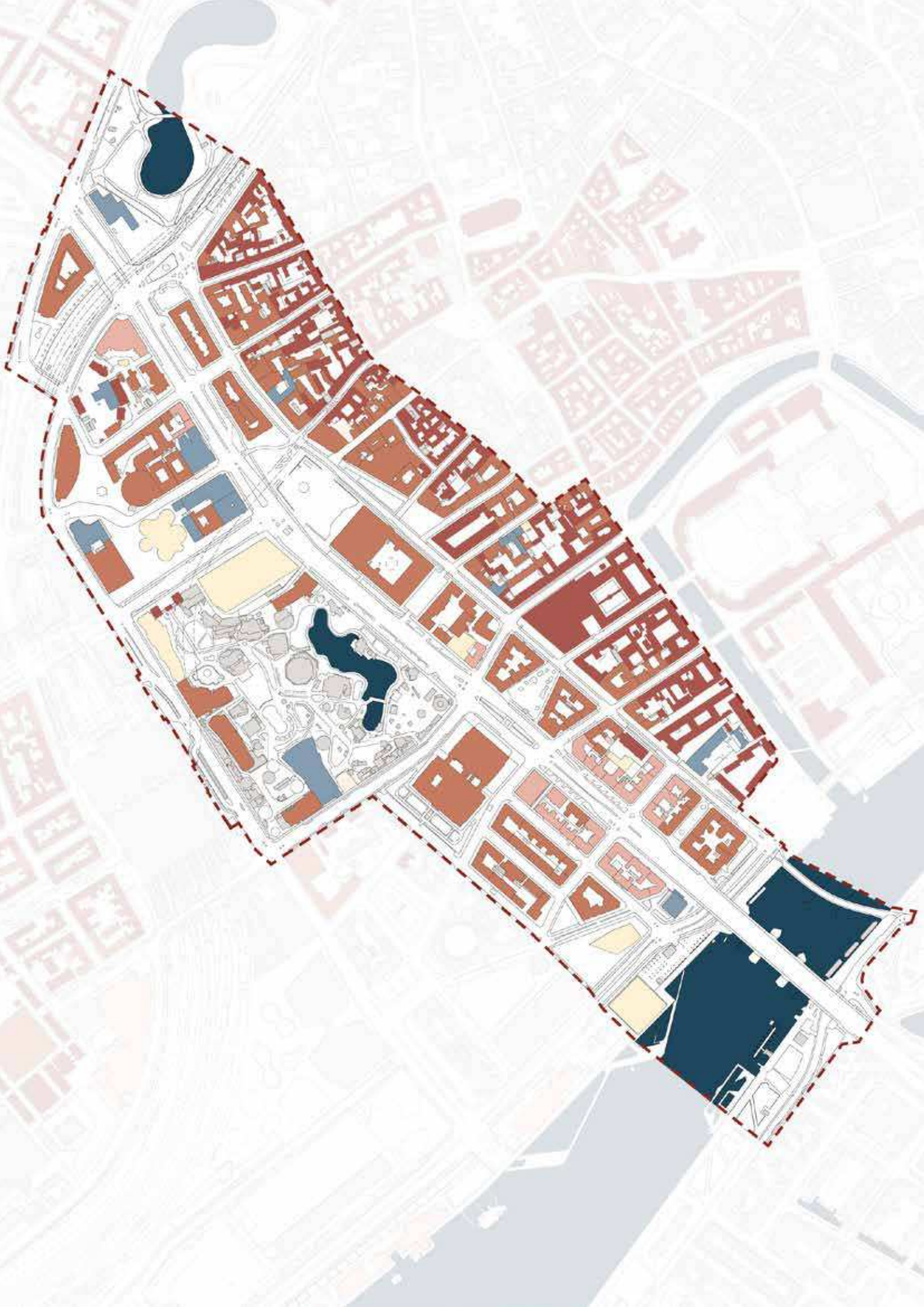
Historicisme, opført omkring 1870-1905

Nyklassisisme, opført omkring 1905-1920

Funktionalisme/modernisme, opført omkring 1920-1970

Moderne byggeri

1:4000



3.3 Elementer – Lille skala

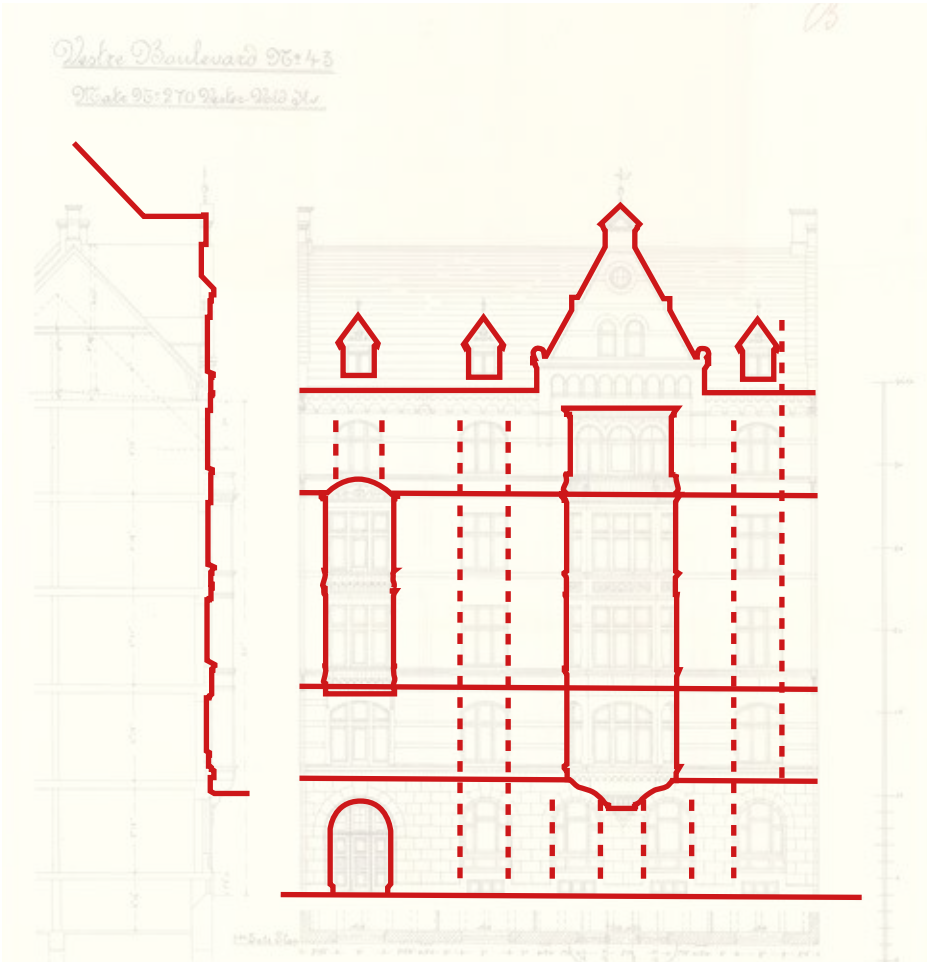
Facadetræk

Takter
De overordnede takter på strækningen kan analytisk forstås som et strukturerende princip, der organiserer facadernes komposition og derved oplevelsen af gaderummets. Den regelmæssige gentagelse af lodrette fag – ofte afledt af vinduesplaceringer og opgangsmoduler – synliggør bygningernes indre modulering i det ydre udtryk. Den rytmiske gentagelse skaber en visuel kontinuitet, der forstærker boulevardens lineære udstrækning der momentvis afløses af solitære bygninger med spir, tårne, kupler der afspejler bygningens funktion og særlige rolle på strækningen.

Underopdelinger
Underopdelingen kan analyseres som en hierarkisk struktur, hvor den klassiske tredeling i base, midte og top repræsenterer forskellige funktionelle og rumlige niveauer. Den markerede stueetage med større åbninger etablerer en aktiv relation til gaderummet og signalerer offentlighed, mens de gentagne vinduesfag i midter-zonen udtrykker regularitet og privathed. Den afsluttende gesims eller tagzone fungerer som en kompositorisk afgrænsning. Samspillet mellem horisontale bånd og vertikale fag skaber en balanceret spænding mellem opadstræbende rytme og sammenbindende lagdeling.

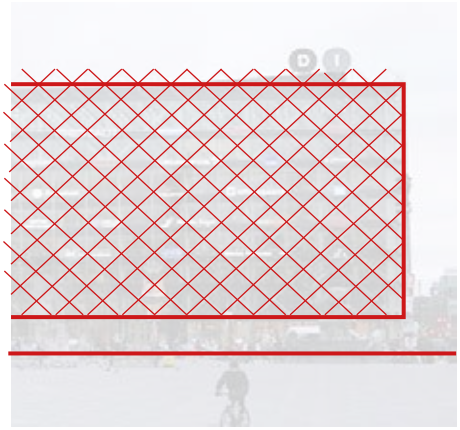
Motiver
Motiverne kan betragtes som stilistiske referencer, der indlejrer bebyggelsen i en arkitektonisk tradition. Historicistiske og nyklassicistiske elementer – herunder symmetri, fremhævede midterpartier og varierende ornamentik – fungerer som betydningsbærende markører. Samlet set fremstår randbebyggelsen som en syntese mellem variation og helhed, hvor individuelle facadeudtryk indordner sig under en fælles skala og taktfast struktur, hvilket styrker boulevardens samlede arkitektoniske identitet, trods det at særlige bygningsværker skiller sig ud i højde og drøjde.

- De gennemgående gesimser binder strækningen sammen og skaber sammenhæng, mens variation i detaljering og ornamentik varierer

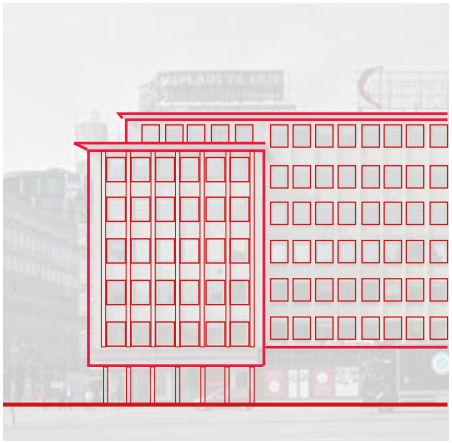


- Enkelte steder på strækningen, brydes de herskende motiver med de gennemgående gesimsbånd og opdelingen mellem “fod, krop og hoved”. Det er særligt ved Rådhuspladsen og mødet med Vesterbro at nye motiver opstår,

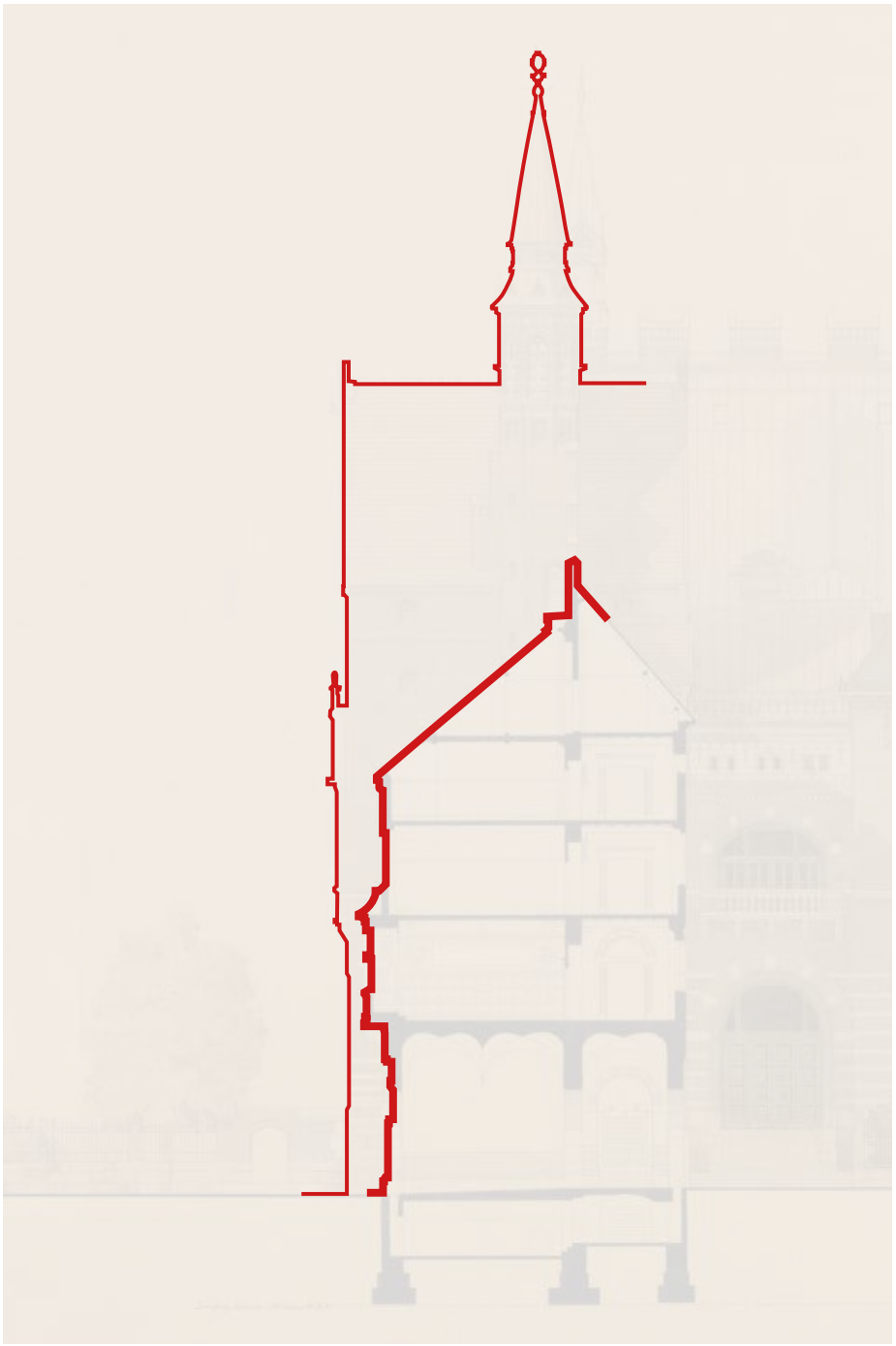
Slår fra
Omkring Rådhuspladsen opstår der et skift i strækningens overordnede facadetræk særligt i Industriens hus. Den store glasbygning ophæver tyngden og har et monolitisk udtryk trods sin spejlende facade hvor der ikke arbejdes med en lagdeling af facaden. Ligeledes bryder de to bygninger der flankerer Jernbanegade strækningens generelle motiver, ved både at introducere et skift i materiale og udtryksmæssigt at fremstå i et modernistisk og enkelt udtryk. Begge bygninger har dog "sokkel, krop og hoved" men i stilartens eget udtryk.



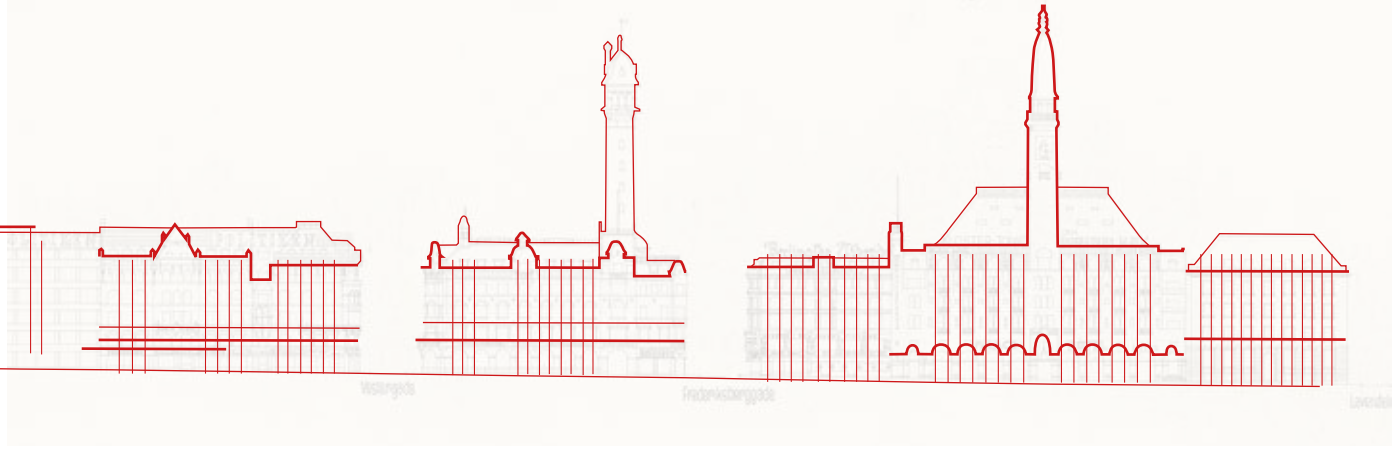
Industriens hus ophæver det horisontale



Opstalt af modernistisk bygning ved Jernbanegade



Snit/ Københavns Rådhus// Københavns Kommunes tegningsarkiv



4.0 Program

Introduktion
Programmet konkluderer på baggrund af den viden, der er opnået gennem de historiske forundersøgelser samt i registrerings- og analysefasen, med fokus på stedets egenart.

Programmet består af en række anbefalinger til udvikling og bevaring af stedets egenart i den videre udviklingsfase for området.

4.1 Egenartsanalyse / overordnet

Program

Program / Overordnet
Projektområdets udstrækning og indre forskellighed kalder på en metodisk tilgang, der arbejder bevidst med flere skalatrin. Skalatrinene refererer direkte til Egenartsanalysens skalainddeling og som et redskab til at rumme strækningens kompleksitet – både rumligt og funktionelt.

Ved at inddele vores overordnede greb i forskellige skalatrin, håber vi på at kunne skabe en operationel metode, der giver en struktur, hvor overordnede principper kan fastholdes, samtidig med at hvert delområde får plads til at udvikle sin egen identitet og sit eget udtryk. På den måde bliver skalainddelingen et aktivt greb til at organisere og kvalificere de indgreb, der måtte blive gennemført i området og som på baggrund af konklusionerne i denne rapport vil skulle vurderes.

På tværs af scenarier og prioriteringer er der en række hovedopmærksomheder, som analysen peger på, og som vi anbefaler at fastholde i det videre arbejde:

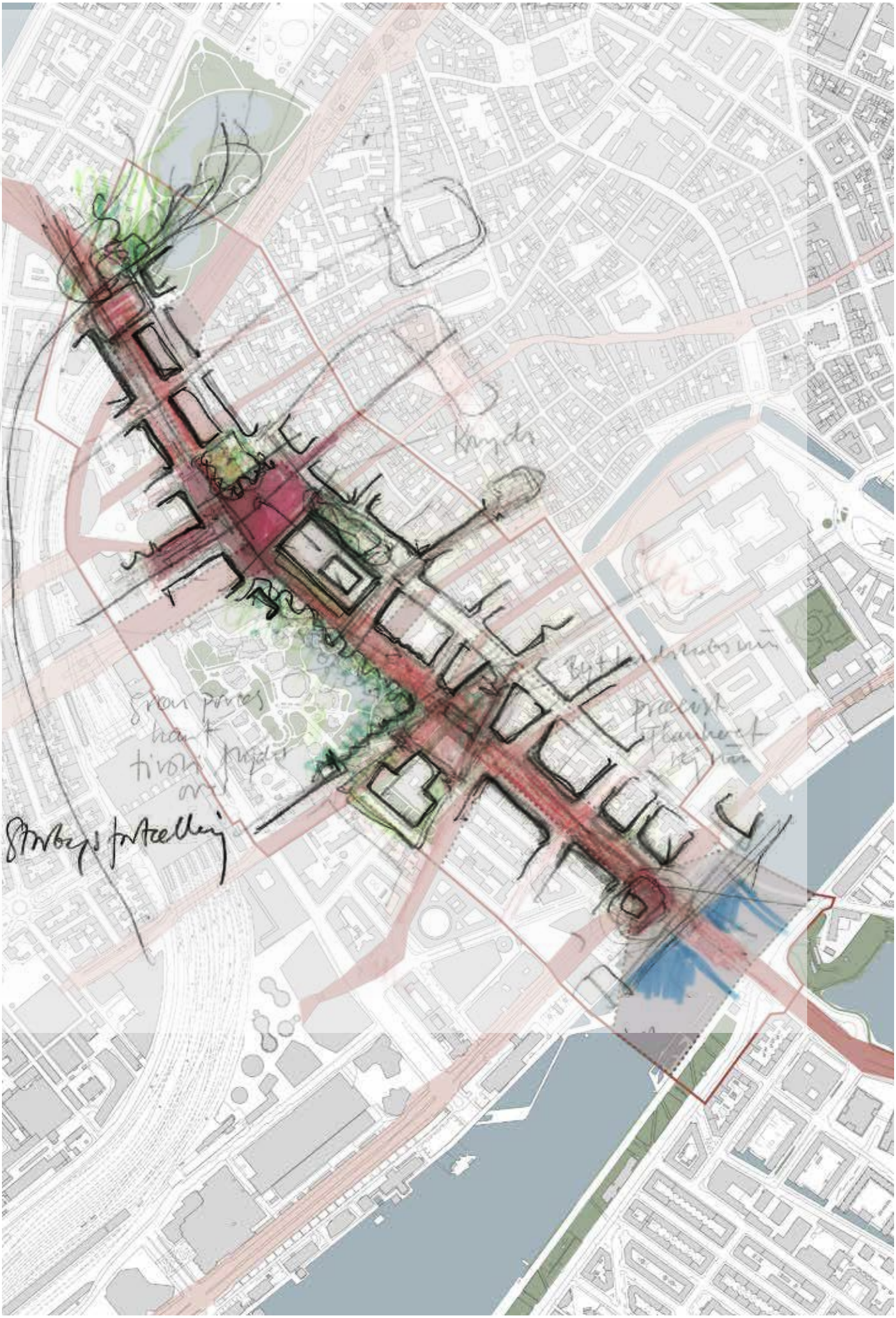
- Styrke H. C. Andersens Boulevard som et særligt langsgående fysisk træk og rum i byen
- Styrke den stedspecifikke afsmitning – hvert delområde har sin egen stemning og karakter
- Styrkelse af allerede eksisterende og potentielle byrum
- Styrkelse af forbindelser på tværs – at binde bydele sammen

Overordnet set peger analysen på en udviklingsstrategi (et program), hvor sammenhæng og forskellighed ikke står i modsætning til hinanden, men forudsætter hinanden. Programmet peger på at arbejde i skalatrin med tydelige "blikke" der ønsker at styrke en overordnet struktur og samtidig give plads til de mange lokale og stedsspecifikke potentialer, der kan være med til at skabe tydelige stedspecifikke områder, der samtidig er en del af et vigtig bytræk.

De historiske undersøgelser peger på en række rumlige karakterer, der igennem historien har været til stede på dette sted i byen. Vi kan anskue disse glimt fra fortiden, som bevismateriale ift. hvordan ændringer i rummets struktur, arealdisponeringen mm. har påvirket stedets karakter. Særligt stærke står følgende fortællinger om stedet:

- Københavns befæstning som et storslået landskabeligt træk med påvirkning af terræn og vand og med en definering af porten til byen mellem Middelalderbyen og Vesterbro.
- Verdensudstillingens midlertidige påvirkning har sat sig som permanente spor i områdets struktur og arkitektur (Tivoli, Rådhuset, Glyptoteket og Københavns Hovedbanegård) og gjort stedet til en destination.
- Etableringen af den klassiske boulevard på voldterrænet med karaktergivende træer og haveanlæg som en manifestation af Københavns ændring fra national hovedstad til europæisk storby.

Disse historisk-rumlige forhold er oplagte at benytte som udgangspunkter for kommende udviklinger af området - både for at kunne frembringe vigtige dele af Københavns historie, men i lige så høj grad fordi de alle indeholder stedbundne kvaliteter, vi kan se faktisk er mulige at fremkalde på dette sted.



4.2 Egenartsanalyse / Alle skalatrin

Program



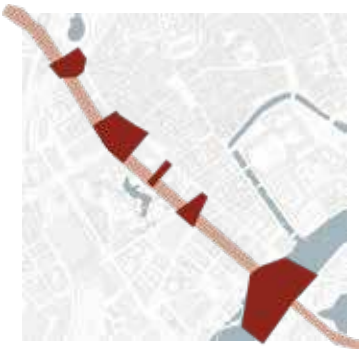
Styrke det langsgående træk

Boulevarden skal styrkes som det vigtige langsgående fysiske og rumlige træk det er i byen.
Boulevarden fungerer ikke alene som en infrastrukturel hoved-åre, men som et særegent strukturerende motiv i byen, der ikke er mange af. Dens lineære forløb kan læses som en rygrad, der både forbinder forskellige bydele og rummer potentiale for at tydeliggøre deres forskelligheder.
Stor skala - Styrke forløbets læsbarhed og sammenhæng som en klar bevægelseslinje og identitetsskabende struktur.
Mellemskala - Styrke og kuratere oplevelser og programmer, så boulevarden udvikles fra et transitrum til et aktivt og opholdsvenligt byrum.
Lille skala - Arbejde med materialer, beplantning, belysning og detaljer, der skaber karakter der styrker det langsgående.



Styrke stedspecifikke sekvenser

Stedspecifik afsmitning – hver sekvens - hver sin stemning og karakter
Projektområdet skal udvikles med afsæt i de allerede eksisterende lokale egenarter, der optræder gennem forskellige historiske lag, funktioner og byrumstyper. Forskellene skal ikke udjævnes, men forstærkes og tydeliggøres, så hver sekvens forsat har sin egen identitet og lokale egenart.
Stor skala - Definering af klare sekvenser med hver deres identitet og lokale egenart, forankret i stedets specifikke kvaliteter og potentialer.
Mellemskala - Omsætning af tilgangen til rumlige greb og programmer, der understøtter varieret anvendelse og ophold, samt sikrer en tydelig forankring i den lokale egenart og det nære, eksisterende bymiljø.
Lille skala - Arbejde med materialer, beplantning, inventar og detaljer, der styrker den lokale egenart og skaber en oplevelse af en serie af karakterfulde steder frem for én ensartet helhed.



Styrke særlige byrumsnedslag

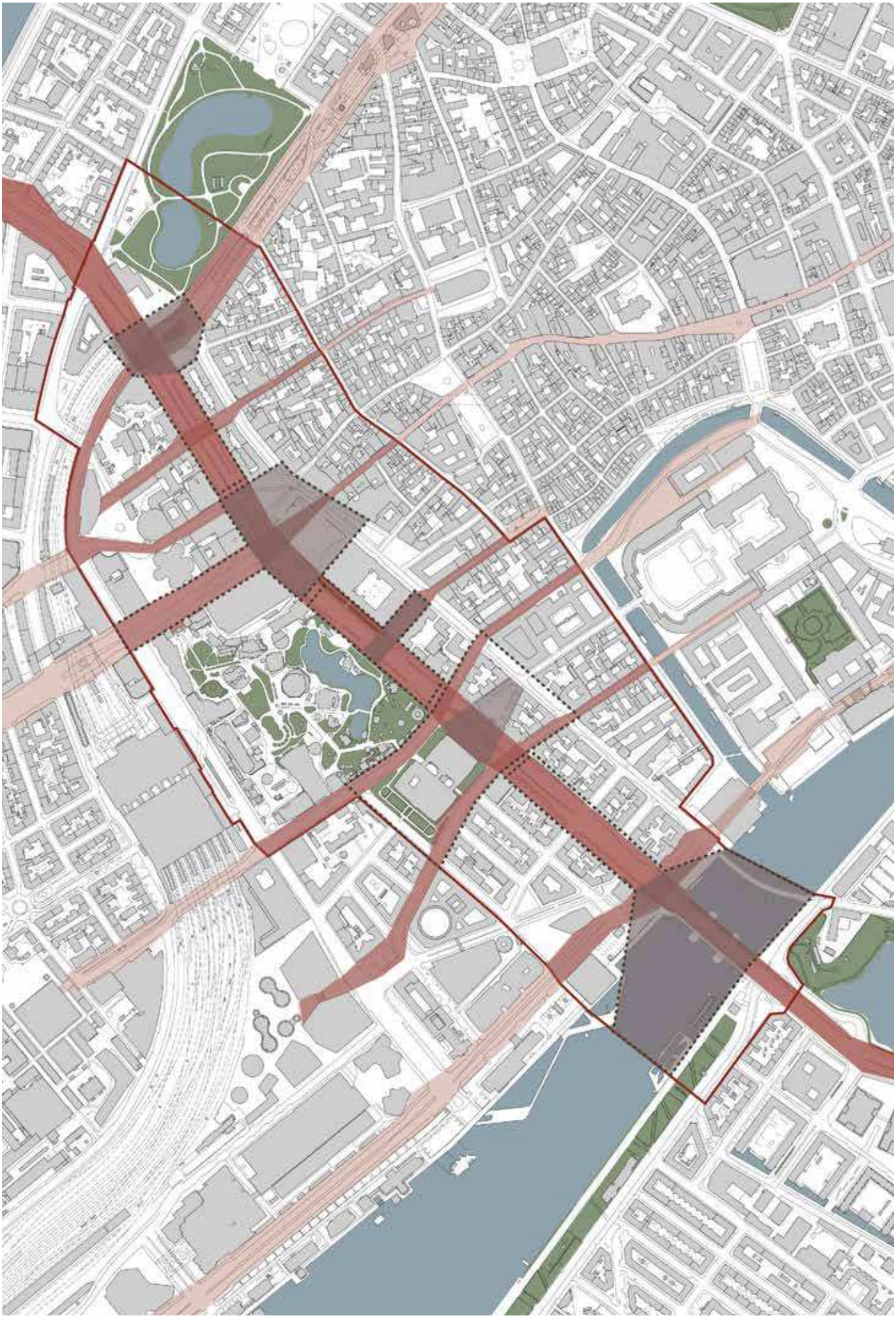
Styrkelse af allerede eksisterende og potentielle byrum
Projektområdet rummer en række byrum med eksisterende kvaliteter ift. ophold, bevægelse, solforhold og brug. Flere af disse indfrier dog ikke deres fulde potentiale grundet trafikale forhold. Tilgangen tager udgangspunkt i at videreudvikle og styrke de eksisterende kvaliteter og den lokale egenart frem for at tilføre nye byrum.
Stor skala - Styrke og identificere strækningens vigtigste knudepunkter og byrum, så de tydeligere strukturerer, opdeler og skaber variation langs det langsgående forløb.
Mellemskala - Programmere og aktivere rummene, så de understøtter forskellige brugergrupper og tidspunkter på dagen, samt forstærker de stedspecifikke kvaliteter og den lokale egenart.
Lille skala - Arbejde med konkrete fysiske tiltag som beplantning, belysning og samspil med de nære omgivelser, der øger anvendeligheden og oplevelsesværdien



Styrke tværgående forbindelser

Styrkelse af forbindelser på tværs – at binde bydele sammen
Projektområdet rummer i dag både fysiske og oplevede barrierer. Tilgangen tager derfor afsæt i at styrke tværgående forbindelser – for fodgængere, cyklister og ophold – så bydele, funktioner og landskabelige elementer bindes bedre sammen.
Stor skala - Styrke og skabe mere tydelige forbindelser på tværs af boulevarden, som visuelt og fysisk skaber bedre sammenhæng mellem byrum, kvarterer og destinationer.
Mellemskala - Etablere velfungerende overgangszoner, der med fordel kan koble sig til de byrum og nedslag, som allerede er identificeret som kvaliteter, der bør styrkes.
Lille skala -Skabe og styrke tryghed, overskuelighed gennem fysiske greb, der inviterer til bevægelse og tværgående forbindelser

Sammentegning af de 4 tilgange



4.2 Egenartsanalyse / Mønstre-mellemskala

Program

Eftersom projektområdet varierer en del er strækningen opdelt i stedspecifikke sekvenser, som hver barer præg af sin egen egenart. Dette skal der tages højde for i udviklingen af projektområdet. Herunder udfoldes et mere nært program, der forholder sig til egenarten for hver sekvens. Programmet peger på rumlige og visuelle kvaliteter, der skal styrkes i en udvikling af projektområdet gennem bearbejdning af byrum og beplantning.

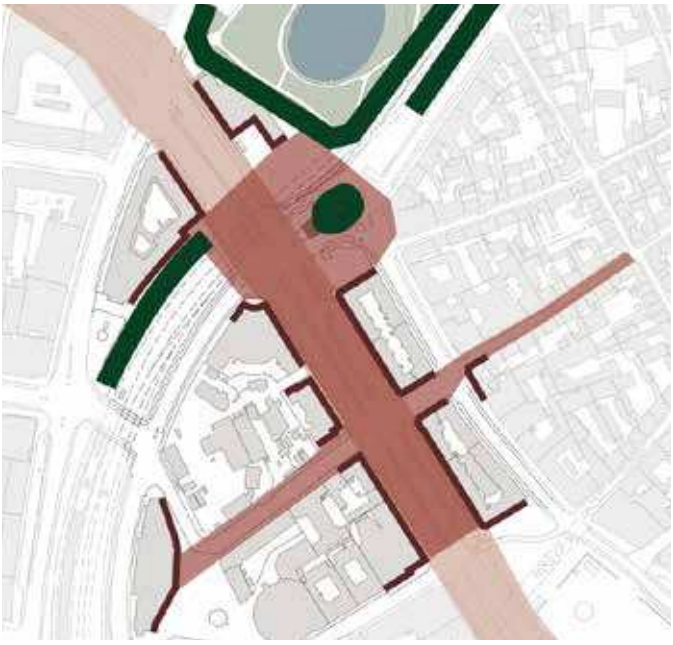
Langt træk der skal styrkes

Byrum der skal styrkes i program

Facader der indrammer området

Beplantning der påvirker området

Særlige kig der skal bevares

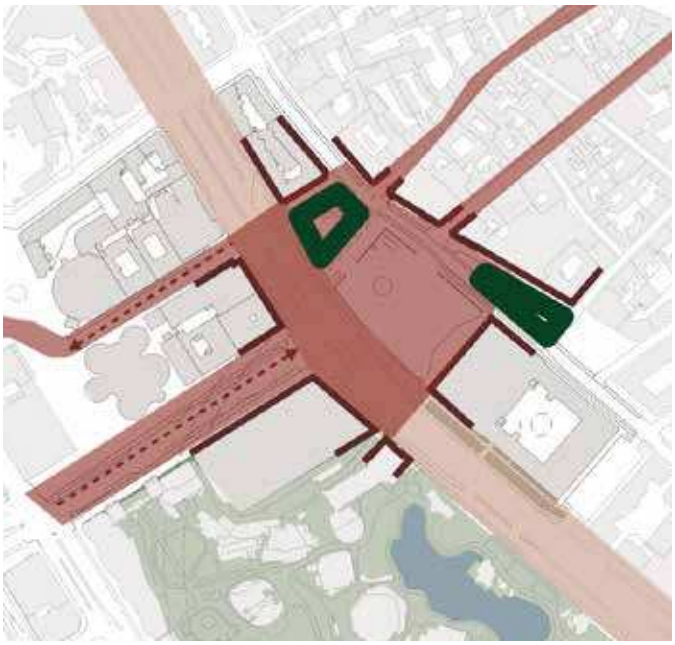


Strækningen Jarmers Plads til Rådhuspladsen

Strækningens egenart er kendetegnet ved en ensartet flankering af by-vægge. Fladens udformning vil her have præcise rammer.

Program:

- Styrke Jarmers Plads, der i dag er et uforløst rum hvor trafik og ufremkommelige overskæringer fylder. I krydsningen mellem det åbne tværgående stræk, boulevarden og parkens bagtæppe, ligger et potentiale i at styrke pladsen og fremme Jarmers Tårns placering og understøtte dette som fortidsminde.
- Styrke forbindelse til Ørstedsparkens grønne kant både visuelt og fysisk
- Styrke Studiestrædes krydsning af H. C. Andersens Boulevard, der har potentiale til at blive strækningens samlende hovednerve fra middelalderbyen til Palads og Vesterport.



Strækning langs Rådhuspladsen

Strækningens egenart er kendetegnet ved et knæk i det ellers lineære vej-rum gennem H. C. Andersens Boulevard. Vesterbrogade ligger direkte i knækket og fungerer som en tydelig tværgående akse. Med en fredeliggørelse af boulevarden er der potentiale for, at skabe en større sammenhæng.

Program:

- Styrke H. C. Andersens Boulevard og Vesterbrogades krydsning visuelt og fysisk.
- Styrke Vesterbrogades kobling til Rådhuspladsen, der i dag fremstår som et stort åbent pladsrum.
- Udvikle området med respekt for rummets størrelse og kulturelle værdi.



Strækningen mellem Rådhuset og Tivoli

Strækningens egenart kendetegnes ved et lineært vejforløb som har en markant grønnere karakter end på de øvrige strækninger. Heri ligger der et potentiale til at tydeliggøre og dyrke de allerede eksisterende motiver, der her særligt er kontrasten i mødet mellem det grønne og det urbane overfor Tivolis grønne filter.

Program:

- Styrke det fine rum mellem Rådhuset og brandstationen med respekt for anvendelse.
- Styrke forbindelsen og sammenhængen til Vandkunsten
- Udvikle med øje for kontrasten mellem det grønne og det urbane.

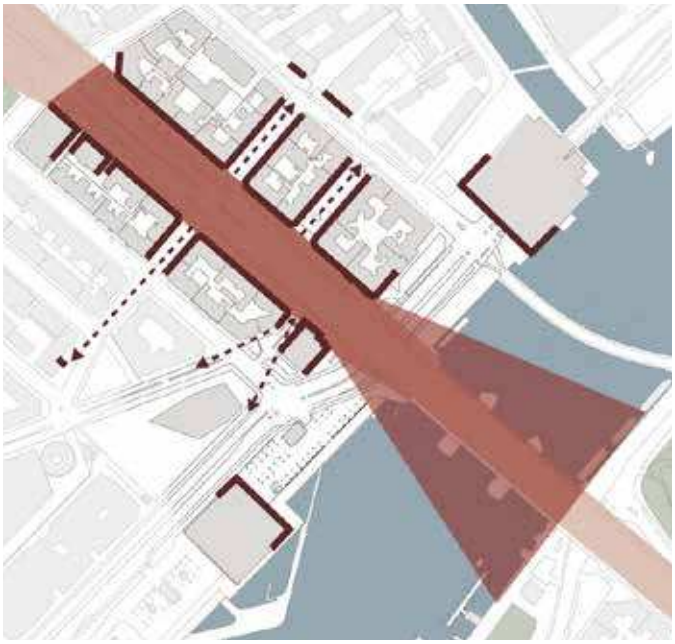


Strækningen ved Glyptoteket og Dantes Plads

Strækningens egenart kendetegnes af den tværgående rumlige forbindelse mellem Glyptoteket og Dantes Plads understøttet af midter-arealet med Dantes søjle og de otte kejserlinde.

Program:

- Styrke det fysisk sammenhængende rum og nedslag som i dag kun er visuelt forbundet.
- Styrke det særlige nedslag, der dannes af at Glyptoteket ligger solitært på en "serveringsbakke" ud mod boulevarden og de karakteristiske kileformede Karréstrukturer
- Udvikle området med respekt for det tydeligt planlagte og formelle rum.
- Styrke tværgående forbindelsesårer på hver side af nedslaget



Strækningen mellem Glyptoteket og Langbro

Strækningens egenart kendetegnes af det hældende terræn og det lineære forløb, der åbner sig mod havnerummet ved Langebro. Tilsvarende strækningen mellem Jarmers plads og Studiestræde, har boulevarden her en meget præcist indrammet karakter som en kommende flade kan stå i kontrast til, understrege eller udfordre.

Program:

- Styrke gaderummet der har en særlig urban og tæt karakter, der åbner sig op mod det store tværgående havnekig. Det kan med fordel styrkes med rum til ophold.

Den Grønne Boulevard - etape 1
Egenartsanalyse

Dato	10. oktober 2026
Bygherre	Københavns Kommune
Udarbejdet af	Tegnestuen Vandkunsten KOMMON Marianne Levinsen landskab EKJ ingeniører RAW Mobility